АНАЛИЗА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

ОЧЕКИВАНИХ ИСХОДА ДЕФИНИСАНИХ СТРАТЕГИЈОМ РАЗВОЈА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПЕРИОД 2014-2018. ГОДИНЕ

март 2019.

Садржај:

I ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:
РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ

II ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:
ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

III ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:
РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА

IV ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

V ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ

ПРЕПОРУКЕ

Влада Републике Србије је, на предлог Министарства омладине и спорта, донела Стратегију развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године и Акциони план за њену примену („Службени гласник РС”, број 1/15). Усвајањем овог стратешког документа Влада Републике Србије је дефинисала националну политику у области спорта за период од 2014-2018. године, као путоказ за достизање заједничке визије – унапређење квалитета живота и обогаћивање друштвених односа становника Републике Србије кроз бављење спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој њихове личности и здравог начина живота. У оквиру Стратегије су уведене нове развојне парадигме и теме које одговарају на савремене и глобалне потребе спорта, али су и уважене специфичности националног контекста. Примена Стратегије је дефинисана Акционим планом, који је саставни део Стратегије, а тим планом јасно су дефинисани општи и посебни циљеви, мере и активности за њихову примену, носиоци задужени за њихову реализацију као и временски оквири. Ради успостављања јединственог и формалног система извештавања, Министарство је утврдило процедуру извештавања и формат у складу са добром праксом Европске уније.

Полазећи од тога да спорт обухвата сваки облик физичке активности која доприноси физичкој спремности, добром стању менталног здравља и социјалном повезивању, Стратегијом су дефинисани следећи приоритети:

- Развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт;
- Повећање обухвата бављења грађана спортом кроз развој и унапређење спортске рекреације;
- Развој и унапређење врхунског спорта;
- Развој и унапређење спортске инфраструктуре.

Свеобухватно праћење процеса и активности које се спроводе у циљу остваривања јавних политика у различитим областима функционисања друштва у Републици Србији и даље представља изазов. Овај документ представља компаративни извештај о реализацији очекиваних исхода дефинисаних Стратегијом развоја спорта за период 2014 - 2018. године и њој припадајућим Акционим планом. Циљ овог извештаја је упоредна анализа главних очекиваних исхода, који су дефинисани у Стратешком плану, у циљу праћења реализације приоритета и циљева дефинисаних у Стратегији развоја спорта у РС. Извештај треба да пружи сажет преглед постигнутих резултата, да укаже на главне изазове у постизању циљева и утврди закључке и препоруке за будуће стратешко планирање спорта у Републици Србији. Овај извештај сачињавају три дела и то:

- Увод
- Кључни налази у анализи очекиваних исхода посматрани са неколико аспеката (до ког степена су реализовани очекивани исходи, главне области интервенције, кључни носиоци активности и сл.)
- Низ важних препорука за будући развој стратешког планирања у области спорта

У Стратегији развоја спорта 2014-2018. године, наведено је укупно 26 различитих очекиваних исхода, од којих је 12 квантификовано.

Очекивани исходи у кључним областима спорта у оквиру стратешког документа су оквирно били квантификовати на следећи начин:

– повећан број деце и омладине која се организовано баве спортом, односно спортским активностима за 15-20% до 2018. године;

– повећан број деце и младих који се баве школским и универзитетским спортом за 10-15% до 2018. године;

– повећан број рекреативаца и учесника масовног спорта, укључујући и стара лица, за 50-60% до 2018. године;

– повећан број соба са инвалидитетом који су укључени у спортске активности за 30-50% до 2018. године;

– повећан број жена које се баве спортским активностима за 10-15% до 2018. године;

– повећан број врхунских спортских резултата на међународним спортским такмичењима за 10-20% до 2018. године;

– број организација у области спорта чији се програми финансирају из буџета Републике Србије до 2018. године остаје на достигнутом нивоу, уз могуће повећање до 5%;

– број међународних спортских такмичења која се организују у Републици Србији остаје на достигнутом нивоу, уз евентуално повећање до 5%;

– повећан број реализованих спортских кампова за 5% до 2018. године, уз повећање броја спортиста учесника тих кампова за 20%;

– број стипендираних категорисаних спортиста који се стипендирају за спортско усавршавање остаје на достигнутом нивоу, уз евентуално повећање до 5%;

– повећан број квалификованих спортских стручњака ангажованих у организацијама у области спорта за најмање 20%;

– повећан број волонтера ангажованих у организацијама у области спорта и организацији спортских приредбама за најмање 20% до 2018. године;

– смањен број негативних појава у спорту за најмање 50% до 2018. године.

У овом извештају је представљена анализа степена реализације очекиваних исхода, а за које су били доступни подаци. Подаци који су коришћени у анализи су добијени из извештаја који су достављани Министарству омладине и спорта о реализацији кључних активности од стане релевантних актера у периоду од 2015-2018. године. Подаци су прикупљени од следећих организација и институција:

- Покрајинског секретаријата за спорт и омладину
- Завода за спорт и медицину спорта
- Антидопинг агенције Републике Србије
- Спортског савеза Србије, Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и других одговорних националних гранских спортских савеза Србије
- Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства одбране, Министарства унутрашњих послова, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Министарства трговине, туризма и телекомуникација и Министарства културе и информисања
- Акредитованих високошколских установа
- Регулаторног тела за електронске медије
- Јединица локалне самоуправе

На крају, треба напоменути да је квалитет прикупљених података варијабилан и да је уочено да поједине институције и организације немају довољно капацитета у генерисању квантитативних податка у захтеваном формату. С обзиром на ограничену доступност и квалитет података у Извештају су анализирани само очекивани исходи за које су подаци били доступни. Свакако, обухват прикупљених и обрађених информација ипак омогућава бољи увид у стање у области развоја спорта него што је то био случај до сада.

I ЦИЉ:

РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ

Физичка активност за децу и младе је важна како за развој моторичких способности и здравих стилова живота, важне основе за превенцију многих болести, тако и за друштвени и ментални развој младих личности. Адекватно физичко васпитање деце и младих, редовна физика активност одговарајуће врсте, интензитета, трајања и учесталости важан је фактор у дугорочној превенцији коронарних, коштано- мишићних, нервних и респираторних незаразних болести. Такође, доказан је утицај физичког васпитања на развој позитивних црта личности код деце и младих – учење о фер-плеју, солидарности и здравом надметању. Спорт и физичка активност би требало да буду подједнако доступна свој деци и младима, без обзира на разлике у социјалном пореклу, полу и др., уз уважавање посебних потреба сваког старосног узраста.

У Стратегији развоја спорта у Републици Србији први приоритетни циљ јесте развој деце и омладине, укључујући и школски спорт. У оквиру њега се детаљније наводи да је циљ Републике Србије да деца и млади усвоје потребна знања о здравим облицима физичке активности и о здравим стиловима живота и изграде трајне навике. Очекивани и планирани исходи Стратегије, а за које се очекује да су досегнути и остварени, након завршетка стратешког периода од 2014-2018. године, а који се односе на овај приоритет су да:

1. више деце и омладине школског узраста учествује у физичком вежбању и организованим спортским активностима унутар школског спорта;
2. више деце и омладине буде укључено у систем спорта преко спортских организација и савеза;

Исход 1: Више деце и омладине школског узраста учествује у физичком вежбању и организованим спортским активностима унутар школског спорта.

Међународна федерација школског спорта (ISF) дефинише школски спорт као било коју спортску активност која се одвија у школама било које врсте и коју одобравају школске власти. У складу са одредбама статута Међународне федерације школског спорта, главни циљ школског спорта је физички, интелектуални, морални, социјални и културни развој.

Школски спорт, у смислу Закона о спорту, обухвата организоване наставне и ваннаставне спортске активности у области школског физичког васпитања, укључујући и школска спортска такмичења која се спроводе у оквиру школског система у складу са наставним планом и програмом, утврђеним у складу са законом.

Организовано ваннаставно бављење спортским активностима ученика спроводи се кроз школске спортске секције, које организују школе самостално или кроз сарадњу школе са организацијом у области спорта.

Укљученост деце у школска спортска такмичења

Школска спортска такмичења представљају организоване спортске активности из области физичког образовања и васпитања која су одобрена од стране Министарства омладине и спорта и Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Један од кључних показатеља овог исхода јесте број деце која учествују у школским спортским такмичењима.

Табела 1: Учешће школским такмичењима у 2016. години и у 2018. години

Број деце – школска спортска такмичења	2016. година	2018. година
Број деце	110 157	135 049
Број деце основних школа	63 319	98 106
Број деце средњих школа	36 943	46 838

И на први поглед јасан је раст броја деце у школским спортским такмичењима. У свим узрасним категоријама је порастао број деце која су укључена у школска спортска такмичења – у основно-школском узрасту број деце је повећан за више од трећине, а средњошколске за четвртину. Како је за само две године број деце која учествују у школским спортским такмичењима на општинском нивоу порастао за 19%, можемо закључити да је овај очекивани исход реализован (у Стратегији је на следећи начин квантификован очекиван исход: повећан број деце и младих који се баве школским и универзитетским спортом за 10-15% до 2018. године).

Упоређујући број дечака и девојчица, од 2016. године у односу на 2018. годину, однос између дечака и девојчица који су укључени у школски спорт је готово исти. Наиме, око 44% девојчица и око 56% дечака је укључено у систем школског спорта у 2018. години, док је тај однос 2016. године износио 43% за девојчице у односу на 57% дечака.

Графикон 1. Процентуално учешће девојчице и дечака на школским спортским такмичењима

Такође, у компаративној анализи се уочава и исти тренд у скалирању популарности спортских грана у школској популацији. Из Графикона 2. се може видети да је на општинском нивоу најпопуларнији спорт међу школском популацијом *футсал* који окупља 1.840 екипа 2018. године, а 2016. године је окупљао 1712 екипа. Одмах иза малог фудбала је одбојка (1.643 екипа, а 2016. године 1720), кошарка (1.411 екипа, а 206. године 1324) и рукомет (1.054 екипа и 1066 појединаца).

Графикон 2. Број учесника у школским спортским такмичењима по спортским гранама у просеку у периоду 2016-2018. година

Такође, анализирајући учешће у спортским школским такмичењима, у периоду од 2015-2018. године, Сремски округ има највеће процентуално учешће ученика и ученица на општинском нивоу школских спортских такмичења чак 48,58% одмах затим следи Поморавски округ са 45,85%, град Београд 38,2%, Зајечарски (37,59%) и Пиротски (36,60%). Код изражавања наведене вредности мора се узети и чињеница да поједини градови и општине имају мањи број школа у локалним заједницама тако да је једноставније интегрисати већи број деце у школске спортске активности.

Табела 2. Процентуално учешће ученика и ученица на општинском нивоу такмичења по административним окрузима, просек за период 2015-2018. године

АДМИНИСТРАТИВНИ ОКРУГ са највећим процентуалним учешћем ученика и ученица		У %
1.	Поморавски округ	45,85
2.	Сремски округ	48,58
3.	Зајечарски округ	37,59
4.	Град Београд	38,2
5.	Севернобанатски округ	34,17
6.	Пиротски округ	36,60
7.	Борски округ	35,52
8.	Расински округ	35

Свакако, и у наредном периоду треба наставити промоцију укључивања деце у школска спортска такмичења у различитим гранама. Нажалост, сада је стварност да се иста деца која се такмиче у спортским организацијама такмиче и на школским такмичењима и то у различитим дисциплинама, тако да и даље велики број деце испада из система школског спорта и не баве се спортом, иако статика указује другачије.

Програми са циљем повећања броја спортских секција и других ваннаставних спортских активности

Кључне активности које су утицале на унапређење овог исхода јесу и програми које спроводи Савез за школски спорт Србије, а које имају за циљ повећања броја спортских секција и других ваннаставних спортских и рекреативних активности. Савез за школски спорт Србије реализује ваннаставне спортске активности за чију надлежност су одговорна два министарства: Министарство омладине и спорта и Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Као главне програме можемо истаћи:

1. „Спорт у школе";
2. „Ђак репортер";
3. „Твој лајк за наш плес";
4. „Здраво растимо";

Програм „Спорт у школе" је пројекат који има за циљ да деци узраста од 1. до 4. разреда основне школе потпуно бесплатно омогући да у својој школи у склопу ваннаставних активности користе интересантан и мотивишући програм вежбања. Пројекат реализује Савез за школски спорт, а финансира Министарство омладине и спорта, уз пуну подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Овај програм се успешно реализовао током целе фазе трајања стратешког плана, а што јасно указују сви показатељи: како број деце која бесплатно учествују у програму, тако и број укључених школа, као и број ангажованих професора који се финансирају кроз Савез из буџета одобреног од стране Министарства омладине и спорта.

Табела 3. Учешће у пројекту Спорт у школе у 2016-2018. године

Спорт у школе	2016	2017	2018.
Број професора	105	110	97
Број школа	104	108	97
Број деце	6246	6246	5818

Професори су били ангажовани по уговору о вршењу послова спортских стручњака у спортским организацијама, а евидентирани су у Националној служби за запошљавање или је, пак, реч о професорима који немају пун фонд часова. Професорима се плаћа износ од 10.000,00 РСД на месечном нивоу. Такође, све школе које су биле укључене у програм су опремљене спортским реквизитима.

Током целокупног трајања пројекта уочава се да је интересовање за програм „Спорт у школе“ нешто већи код девојчица – у просеку је било око 53,07% девојчица и 46,93% дечака.

Такође, водило се и рачуна да програм буде подједнако заступљен код ученика I, II, III и IV разреда, тако је оквирно четвртина полазника била из сваког разреда[1]. Важно је истаћи да је све време трајања пројекта Савез за школски спорт у сарадњи са Заводом за спорт и медицину спорта Републике Србије, спроводио тестирање полазника, на почетку и на крају школске године. Редовну контролу квалитета рада професора обављали су надлежни из Савеза за школски спорт Србије, као и координатори региона где се програм одвија.

У контексту обезбеђивања дугорочне одрживости пројекта, један од значајних постигнућа јесте тај што су поједине локалне самоуправе препознале значај овог пројекта и укључиле се у програм преузимањем *лиценцног права*.

1 Наиме, ученици I разреда чине 25,93% укупног броја полазника програма, ученици II разреда 24,44%, III разреда 24,96% и ученици IV разреда 25,27% укупног броја полазника програма
„Спорт у школе”.

У упоредном истраживању уочава се јасан тренд раста броја јединица локалних самоуправа које су се укључиле у програм. Ефекат њиховог укључивања се позитивно одражава на раст броја ангажованих професора физичког васпитања и броја деце која учествују у програму.

Табела 4. Упоредни приказ ефеката програма Спорт у школе укључивањем локалних самоуправа и преузимањем лиценцног права

Спорт за све – ЈЛС лиценцно право	2016	2017	2018
Број локалних самоуправа	...	15	15
Број ангажованих наставника	49	116	159
Број укључених ученика	2940	6960	9540
Број група	98	232	318

Један од релевантних пројеката који су се спроводили у претходне четири године у оквиру овог приоритета јесте и пројекат *„Ђак репортер”*. Основни циљ овог пројекта је афирмација школских новинарских, медијских или филмских секција, омасовљење школског спорта укључивањем ученика и ученица, који имају афинитет ка новинарству, у систем школског спорта. Другим речима, овим пројектом се унапређује дечје спортско новинарство, а у систем школског спорта укључују се школске новинарске секције. Ученици основних школа, чланови новинарских, медијских или филмских секција, извештавали су са школских спортских такмичења.

Такође, уочава се перманентан раст броја укључених школа, што се може видети из Табеле 5.

Табела 5. Учешће у програму "Ђак репортер" 2016-2018 године

Ђак репортер-учешће	2016	2017	2018
Број школа	42	80	112
Број наставника српског језика	50	93	127
Број ученика	425	573	1000

У контексту промоције спортског новинарства код деце и младих, Савез за школски спорт Србије је под покровитељством Министарства омладине и спорта, креирао и подржавао једини дечји часопис из области школског спорта под називом *„Пламенко"*. Часопис излази једном месечно, током четири месеци као додатак/подлистак у оквиру дневног листа „Курир" (април, мај) и „Спортски журнал" (новембар, децембар).

Велики број школа и деце је укључен у овај пројекат, у оквиру којег деца и млади креирају своје текстове и филмове на тему школског спорта. Укупно је до сад достављено преко 300 текстова и преко 100 филмова на ову тему. Школе које су послале највише и најбоље текстове и видео прилоге, награђене су материјалним наградама које ће олакшати рад новинарских секција (микрофон за телефон са коцком, акредитације за сваког члана секције и сл.).

Реализован је и пројекат *„Твој лајк за наш плес"* који пружа могућност ученицима да кроз покрет, плес и музику покажу свој талент, креативност, оригиналност, представе своју школу широј јавности без резултатског притиска који са собом носи класичан облик такмичења. Циљ је подстицај бављења физичким активностима, иако немају афинитет према спортовима који су у систему школских спортских такмичења. Пројекат подразумева да ученици сами у сарадњи са наставником школе осмисле плесну кореографију, дају јој име и забележе на ЦД-у у виду видео клипа. У снимању кореографија ученици се могу повезати са филмским секцијама.

Табла 6: Учешће у програму "Твој лајк за наш плес"

	2016	2017	2018
Школе	23	32	22
Наставници	30	40	…
Ученици	37	325	322

Савез за школски спорт је у сарадњи са компанијом Nestlé Adritik реализовао пројекат *„Здраво Растимо"* који има за циљ едукацију ученика о здравим навикама исхране и подстицање ученика на повећавање физичке активности. Циљну групу су представљају ученици старости 13 и 14 година, седмих разреда основних школа, родитељи, околина, као и саме школе које дају логистичку подршку у реализацији пројекта. Дакле, изабрано је да се ради са групом деце која улазе у пубертет у периоду кад активно формирају своје ставове и понашање и кад најлакше могу да усвоје здраве навике и активни стил живота.

Пројекат је реализован у 18 изабраних градова Србије, а било је обухваћено 235 одељења седмих разреда, укупно 5.465 ученик/ца из 61 школе.

Материјално-технички услови за реализацију активности школског и универзитетског спорта

1. Анализа стања опремљености спортским справама и реквизитима основних и средњих школа у Републици Србији

Важан услов за развој школског спорта јесте и стање спортске инфраструктуре и материјално-технолошких услова за реализацију активности школског и универзитетског спорта. Током трајања овог стратешког циклуса извршена је Анализа стања опремљености основних и средњих школа у Републици Србији спортским справама и реквизитима. Ово истраживање је спровело Министарство омладине и спорта у сарадњи са Савезом за школски спорт Србије 2017. године. Нажалост, немамо податке на основу којих би се извршила компаративна анализа стања школске спортске инфраструктуре за период од 2014-2018. године, али ово истраживање ће бити основа за компаративну анализу у будућем циклусу стратешког планирања. Самим тим, у овом извештају не можемо извршити евалуацију остварености резултата, али је истицање ових резултата важно за преглед стања школског спорта. Ово истраживање је и основа за систематично планирање изградње, реконструкције и адаптације школских сала за физичко васпитање, а како би се једног дана достигао циљ да сва деца која живе у Републици Србији, независно од града и општине становања, и независно од социјалног статуса, буду укључена у систем школског спорта.

Истраживањем су обухваћене основне и средње школе на територији Србије. Обрађено је 776 упитника од којих је 569 пристигло из основних школа, 193 упитника из средњих школа (од којих је 15 школа са домом ученика), 5 упитника из музичких школа и 9 упитника из специјалних школа. Упитник, који је упућен свим школама, је конструисан на основу Стандарда и Правилника о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава у основним и средњим школама Завода за унапређење образовања и васпитања. Испитивање је извршено у 26 округа у Србији.

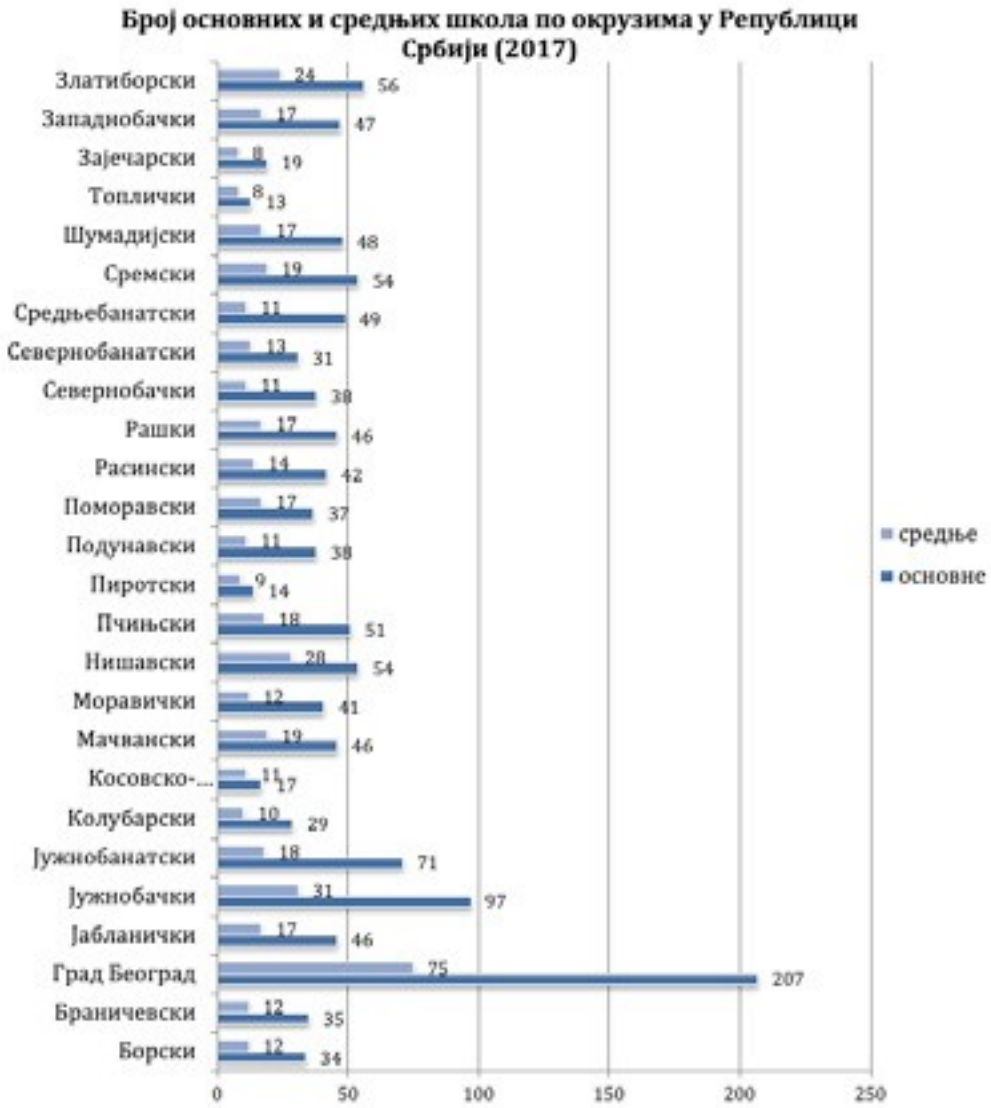

Графикон 3. Број основних и средњих школа по окрузима

Графикон *4:* Број школа по окрузима које су одговориле на упитник (2017*)*

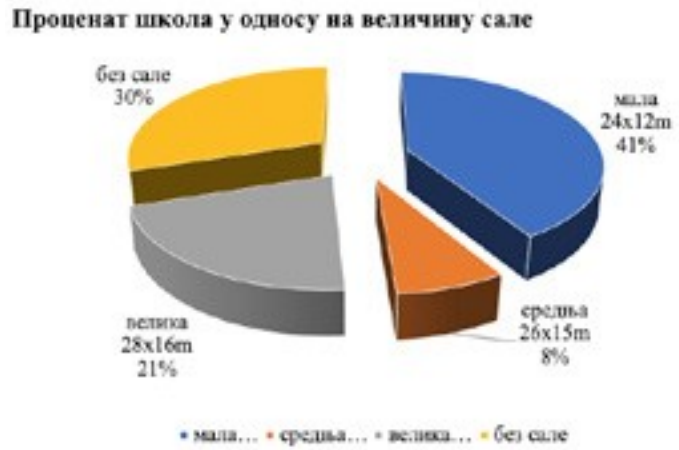

Графикон 5: Школе према величини фискултурне сале (2017)

У првом сегменту упитника истражена је опремљеност школа у оквиру затворених простора који су класификовани на мале, средње, велике сале, базене, теретане, кабинет за корективно вежбање, кабинет за кондицију и друге просторе (уколико их школе поседују).

Графикон 6: Проценат школа са другим затвореним просторијама у оквиру школе (2017)

Други сегмент упитника тицао се опремљености школа по питању отворених простора, у које спадају терени за рукомет, кошарку и одбојку; јама са песком за скокове; атлетска стаза; трим стаза; и бацалиште.

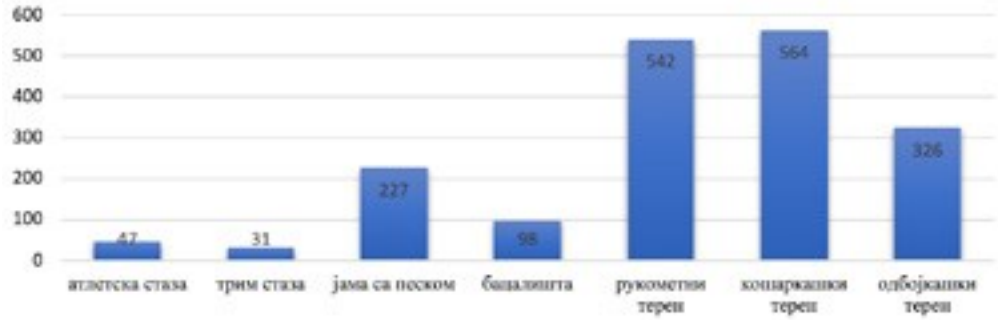

Графикон 7: Проценат школа са отвореним просторима (2017)

Школе су биле у обавези да процене стање конструкција за одбојку и кошарку, као и стање голова за рукомет у затвореним и на отвореним теренима.

Графикон 8: Процена стања конструкција за одбојку и кошарку, као и стање голова за рукомет у затвореним и на отвореним теренима (2017)

2. Реализација националног програма „Опремање основних и средњих школа опремом и реквизитима у оквиру затворених простора, и то великих и малих сала

На основу „Анализе стања опремљености спортским справама и реквизитима основних и средњих школа у Републици Србији“ коју је реализовао Савез за школски спорт и на основу иницијативе Министарства омладине и спорта. Савез за школски спорт Србије је учествовао на Јавном позиву за достављање предлога посебних програма у области спорта у Републици Србији са дефинисаним програмским задатком „Опремање основних и средњих школа опремом и реквизитима у оквиру затворених простора, и то великих и малих сала“.

Циљ програма је да се, кроз системско улагање Министарства омладине и спорта и Савеза за школски спорт Србије, унапреди систем националног школског спорта.

Пројекат „Опремања основних и средњих школа опремом и реквизитима у оквиру затворених простора и то великих и малих сала“ је у сагласности са првом дефинисаном активности „Опремање школа функционалним справама и реквизитима према претходно утврђеним приоритетима“.

Влада Републике Србије, Министарство омладине и спорта и Савез за школски спорт Србије уз сагласност министарства надлежног за образовање су определили 37.000.000,00 динара за реализацију пројекта.

Програм „Опремања основних и средњих школа опремом и реквизитима у оквиру затворених простора и то великих и малих сала“ је комплексан, захтева ангажовање већег броја учесника у програму и ресурсе за реализацију програма а по свом садржају подразумева седам фаза реализације. Прва, друга, трећа и четврта фаза су реализоване док ће пета, шеста и седма фаза бити реализована до марта месеца 2019. године.

Табела 7: Број опреме и реквизита по школи и укупан број

р/б	Назив артикла	Број по школи	Укупан број
1.	Безбедан гол	2	168
2.	Кошаркашка табла	2	168
3.	Мрежица за кошаркашку таблу	2	168
4.	Одбојкашка мрежа	1	84
5.	Фудбалска лопта	10	840
6.	Кошаркашка лопта	10	840
7.	Одбојкашка лопта	10	840
8.	Рукометна лопта	10	840

Корисници и структура корисника обухваћених програмом:

Циљне групе и корисници програма су ученици Републике Србије који похађају школе из јединица локалне самоуправе које су различитих степена развијености, са посебним фокусом на школе које нису адекватно опремљене справама и реквизитима.

Критеријуми расподеле

При доношењу одлука о избору школа водило се рачуна о:

1. Резултатима истраживања „Анализе стања опремљености спортским справама и реквизитима основних и средњих школа у Републици Србији“,
2. Степену развијености јединице локалне самоуправе (20% школа из прве групе развијености ЈЛС; 20% школа 20% школа из друге групе; до 30% школа из треће групе; до 40% школа из четврте групе развијености ЈЛС).
3. Извештајима националних координатора школског спорта.

На тај начин опрема ће доћи до унапред дефинисаних циљних група, а то су ученици школа које су из мање развијених региона Србије и оних који похађају школе које нису опремљене справама и реквизитима.

Опремање школа спортском опремом и реквизитима има далекосежне ефекте на развој спорта у Републици Србији.

- Боља опремљеност школа
- Боља и квалитетнија реализација наставе физичког васпитања,
- Већа могућност да се ученици активно укључе у ваннаставне физичке активности и у школски спорт.

Очекивани исход 2: Да више деце и омладине буде укључено у систем спорта преко спортских организација савеза;

Према Закону о спорту, спорт деце јесте организован облик физичког вежбања, односно спортских активности, усклађен са антрополошким карактеристикама дечјег узраста (члан 3. став 1. тачка 5. Закона о спорту). Међутим, Закон о спорту не садржи опште одређење појма детета у смислу тог закона. Ипак, у члану 27. став 5. Закона о спорту под децом, у смислу обављања стручног рада са њима, сматрају се лица која имају мање од 16 година. Закон о спорту прави и разлику између појма деце и омладине и појма деце и малолетних спортиста, те је чланом 3. став 1. тачка 1 Закона о младима („Службени гласник РС”, број 50/11) прописано да се омладином сматрају лица са навршених 15 година живота па до 30 година старости.

Једна од најзначајнијих измена који ће системски утицати на дугорочно унапређење овог исхода јесу измене Закона о спорту из 2016. године. Закон о спорту је унео значајне новине у погледу укључивања деце у систем спорта преко спортских организација и савеза. Једна од кључних новина дефинисана 138. чланом Закона о спорту је та да у “једној организацији у области спорта не може се одобрити више од 20% средстава од укупне суме средстава буџета јединице локалне самоуправе предвиђених за финансирање програма из области спорта, с тим да се трошкови програма којима се задовољавају потребе и интереси грађана у јединици локалне самоуправе морају односити, по правилу, најмање 15% на активности повезане са спортом деце”.

Другим речима, ова законска регулатива јасно усмерава спортске организације да у своје програме, којима конкуришу за средства локалне самоуправе, обавезно уврсте и активности намењене деци.

С друге стране, Закон о спорту је у много чему увео заштиту деце и младих у спорту. У њему се наглашава да висина чланарина за малолетнике не може да буде већа од 10% од просечне зараде на нивоу Србије. Такође, као елемент заштите деце у клубовима јесте и то што се уговори с менаџерима потписују на 2 године, као и то да уговори морају да буду потписани у складу са законом, а сагласност морају дати оба родитеља.

Такође, Закон о спорту у члану 19. ставу 6. олакшава родитељима по питању здравствених прегледа малолетних спортиста узраста од 6-14 година, а чији су трошкови обухваћени обавезним здравственим осигурањем, тј. бесплатни су за родитеље. Ове новине у Закону значајно утичу на системско успостављање квалитетнијег и безбеднијег окружења за организовање бављење спорта деце и младих.

Што се тиче статистичких извора верификације и праћења степена остварености овог исхода, у обзир се могу узети подаци који су прикупљени од стране локалних самоуправа, али треба у виду имати њихов ограничени квалитет и непотпуност.

Јединице локалне самоуправе су од 2015. године почеле да прикупљају и креирају базе података о стању спорта у локалним заједницама али велики број података није адекватан, а ни упоредив. Међутим, самим тим што се по први пут у скоријој историји системски прикупљају подаци јесте значајан напредак у погледу стратешког планирања политике спорта на свим нивоима.

У оквиру Приоритета 1 - Развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт одабрано је следећих 5 кључних показатеља из Акционог плана за спровођење стратегије:

1. Проценат деце и омладине које се организовано баве школским спортом (АП 7.1.1)
2. Проценат ученика који похађа школске спортске секције (АП 7.1.1.2.)
3. Просечан број ваннаставних школских спортских активности (АП 7.1.1.2.)
4. Проценат деце и младих (основно-школски и средње- школски узраст) који се баве школским спортским такмичењима (АП 7.1.1.3.)
5. Проценат студената који се баве спортским такмичењима (АП 7.1.1.3.)

Графикон 9: Проценат деце и омладине које се организовано баве спортом у градовима и општина у периоду од 2015-2018. године

Проценат деце и младих које се организовано баве спортом у општинама је за четири године порастао за готово 18пп - број деце која се организоване баве спортом 2015. године је износио око 25% да би тај проценат 2018. године износио чак 44%. Овај значајни скок, извесно је резултат квалитетно усмерених интервенција које су дефинисане законом о спорту и моделима документа за јединице локалне самоуправе.

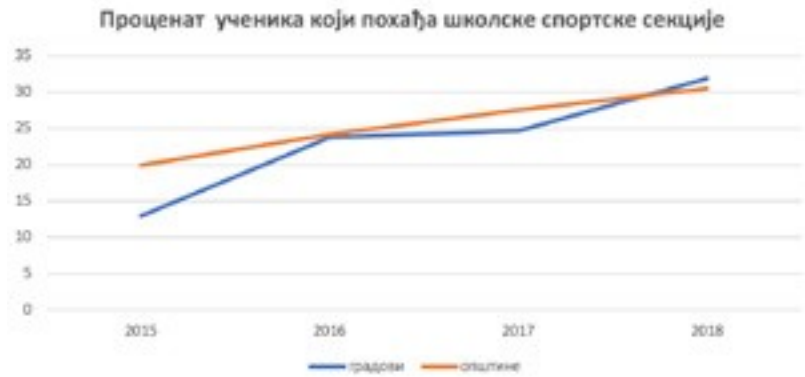

Графикон 10: Проценат ученика који похађа школске спортске секције 2015-2018. године

Лонгитудинално „кретање“ овог показатеља показује сличности између градова и општина. У градовима се уочава јасан и константан тренд увећања броја ученика који похађају школске спортске секције, где се бележи пораст са 10% на преко 30% 2018. године. Такође, и на нивоу општина се уочава тренд пораста процента ученика који похађају школске спортске секције код којих се бележи пораст са око 20% на 30% од укупног броја ученика.

Графикон 11: Просечан број ваннаставних школских спортских активности 2015-2018. године

У оквиру овог показатеља се мери разноврсност понуде ваннаставних спортских активности. Међутим, свакако се уочава да је понуда у градовима и општинама изузетно флуктуирала и да сам дијаграм показује занимљив шестоугао. Наиме – градови и општине су 2015. године кренуле са сличне позиције – у понуди су имале нешто испод 20 различитих ваннаставних спортских активности, да би затим 2016. године у градовима дошло до наглог скока скоро 2 пута у односу на претходну годину; да би потом понуда активности у последњој години посматрања дошла опет на скоро почетних 20. Са општинама, се дешава скоро идентичан процес – само са ефектом огледала. Свакако је закључак, да је неопходно детаљније анализирати овај показатељ, јер оволика флуктуација понуде активности за кратак период свакако указује или на упитност квалитета прикупљених података или је неки реалан фактор утицао на значајну флуктуацију, а чији утицај је неопходно дубље испитати.

Графикон 12: Проценат деце и младих (основно-школски и средње-школски узраст) који се баве школским спортским такмичењима у периоду 2015- 2018. године

Износ процента деце и младих (основно-школски средње-школски узраст) који се баве школским спортским такмичењима у периоду 2015-2018. године се оквирно поклапа и са подацима Савеза за школски спорт Србије, о којима смо говорили у претходном поглављу. Дакле, проценат деце и младих који се баве спортским такмичењима 2018. године у локалним самоуправама широм Србије 30,5%, другим речима, трећина деце су у систему школских такмичења.

Графикон 13: Проценат студената који се баве спортским такмичењима у периоду 2015-2018. године

Пре било какве анализе, неопходно је нагласити упитност овог показатеља – тј. како су представници општина које на својој територији немају факултете, мерили овај показатељ. Знамо, да у Србији само 5 градова имају универзитетске центре, такође и да има издвојених катедри у појединим градовима и општинама, али и да поред тога, велики број општина уопште нема факултет нити издвојена одељења. У сваком случају, у градовима који су попунили овај показатељ, проценат студената који су укључени у спортска такмичења износи изузетно ниских 6,8 % 2018. године (2015. године је износио само 3%), а у општинама 7,2% (2015. године је износио 4%).

Анализирајући целокупне податке у вези са приоритетом: *Развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт*- укратко можемо да закључимо да је оквирно сваки трећи ученик на територији Републике Србије укључен у систем спорта – да ли преко школског спорта или преко организованих спортских активности клубова. Очекивани исход је био да је: повећан број деце и младих који се баве школским и универзитетским спортом за 10-15% до 2018. године. Анализирајући доступне податке, укупан раст броја деце и младих која се организовано баве школским спортом у периоду од 2015. до 2018. године је износио 13,3%. Међутим, за универзитетску популацију немамо релевантне податке, тако да у овом тренутку из није могуће дати тачан пресек стања. Условно, можемо закључити овај очекивани исход – реализован.

II ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

У Стратегији развоја спорта у Републици Србији посебна пажња је посвећена подстицању и стварању услова да се грађани баве спортом кроз спортску рекреацију и представља приоритетну област. Закон о спорту из 2016. године јасно наглашава да свако има право да се бави спортом, и да бављење спортом мора бити хумано, слободно и добровољно, здраво и безбедно, доступно свим грађанима под једнаким условима без обзира на узраст, ниво физичке способности, степен евентуалне инвалидности, пол и друго лично својство и забрањена је свака дискриминација у спорту. У Закону о спорту се дефинише шта је појам спортске рекреације у члану 3: спортска рекреација (рекреативни спорт, спорт за све, масовни спорт) јесте област спорта која обухвата добровољно бављење физичким вежбањем, односно спортским активностима ради одмора, освежења, забаве, унапређивања здравља или унапређивања сопствених резултата и ради задовољења потреба за кретањем, игром и дружењем, у свим сегментима становништва.

У Стратегији развоја спорта у Републици Србији други приоритетни циљ јесте *повећање обухвата бављења грађана спортом кроз развој и унапређење спортске рекреације.* У оквиру њега се детаљније наводи да је општи циљ Републике Србије *"повећан обухват бављења спортом у свим сегментима становништва посебно деце, младих, жена, особа са и инвалидитетом и старих"*. Очекивани планирани исход стратегије, а за које се очекује да је досегнут и остварен, након завршетка стратешког периода од 2014-2018. године јесте да:

1. *више грађана Републике Србије буде укључено у физичко вежбање у оквиру организација у области спорта и кроз различите видове неорганизованог бављења спортом;*

Овај очекивани исход је у Стратегији квантификован тако да се очекује да је *повећан број рекреативаца и учесника масовног спорта, укључујући и стара лица, за 50-60% до 2018. године;*

Пре анализе очекиваних исхода, биће дат преглед активности главних носилаца рекреативног спорта у Републици Србији. У складу са тим, у наставку ће бити представљен кратак преглед активности следећих организација: Асоцијације спорта за све Србије, Спорт за све Војводине, Савез за рекреацију и фитнес Србије и Савез за рекреативни спорт Србије.

Графикон 14. Организације и спортски клубови спорта за све, рекреације и фитнеса у Србији [2]

Асоцијација спорт за све Србије у складу са Правилником о надлежним националним спортским савезима за спортске гране и области спорта у Републици Србији, има статус надлежног националног спортског савеза у области спортске рекреације и спорта за све.[3] Асоцијација спорт за све Србије формирана још давне 1996. године. Као што је представљено Графиконом 14, Савез формирају Асоцијација спорт за све Београда и Савез спорт за све Војводине и друге спортске и друштвене организације које реализују програме рекреације. Такође, део Асоцијације су и струковна удружења стручњака за рекреацију, фитнес и аеробик инструктора Србије и лиценцираних фитнес стручњака.

2 Графикон преузет из: Приручник Спорт у јединицама локалне самоуправе-имплементација програма развоја спорта, Стална конференција градова и општина, др Горан Ћировић, др Душан Митић (2018).

3 Подела је преузета из (Митић и други, 2018)

Асоцијација спорт за све је у периоду од 2014-2018. године реализовала значајан број међународних и републичких манифестација: Летњи фестивал рекреације, Зимски фестивали рекреације, Дан изазова, Светски дан пешачења, Дан без лифтова, Дан без аутомобила, Европска недеља спорта, Европска недеља спортског изазова, Европски час физичког васпитања, Европска недеља фитнеса, Европска недеља школског спорта, *Flesh Mob* – и покровитељ је већег броја манифестација рекреације. Преко Савеза се одржава директан контакт са међународним организацијама као што су *TAFISA, ISCA*, Балканска асоцијација спорта за све, *EFCS* – Европска и светска организације компанијског спорта, *BAWS* – Балканска асоцијација радничког спорта, а редовно се организују и стручна окупљања.

Организација Спорт за све Војводине је још један значајан носилац рекреативног спорта који окупља 62 чланице са територије АП Војводине. Такође, у стратешком периоду је спроводио значајан број активности које имају за циљ развој и промоцију рекреативног спорта међу грађанима и грађанкама наше земље. Као главне самосталне активности које је спроводио Спорт за све Војводине у претходном стратешком периоду можемо навести следеће:

- Куп Војводине – 12. СОРВ – Спортска олимпијада радника Војводине
- Фестивал спорта за све Војводине
- Европска недеља спорта и физичке културе – ”Move week”
- Бесплатно вежбање жена
- Јавни часови и такмичења на вежбалиштима на отвореном
- Летњи дани поред реке
- Укључи се у игру на обалама река и језера
- Вежбањем до бољег здравља – буди фит
- Трим-стаза – вежбајмо заједно
- Обука пливања за све ученике II разреда основне школе

Савез за рекреацију и фитнес Србије представља савез фитнес клубова и данас броји више од 400 клубова. Поред активног учествовања у креирању фитнес индустрије у Србији активно сарађује на међународном плану са асоцијацијама из области фитнеса. Један од главних задатака је увођење реда у област фитнеса и рекреативног спорта и спровођење свих законских регулатива које надлежне институције прописују.

Неке од најзначајнијих активности које је овај Савез спровео у претходном стратешком периоду:

- Масовне трке рекреативног и забавног карактера: трке у Кошутњаку, Колор ранинг трка, Бизнис ран трка. У 2014. години просечан број учесника по трци износио је 300 (200 одраслих/студената и 100 деце), у 2015. години 500 (300 одраслих/студената и 200 деце), у 2016. години забележено је учешће 700 такмичара у просеку по трци (500 одраслих и 300 деце), док је у 2017. години овај број увећан за 150 учесника. У 2018. години забележен је пораст броја учесника за 15%;
- Пројекат обуке пливања за децу од 1. до 4. разреда основних школа;
- Издавање стручног часописа Fitness Management International, који је лиценцно издање немачке фитнес асоцијације, један је од канала којим Савез промовише и утиче на подизање свести грађана о значају физичке активности. Реч је о јединственом стручном гласилу на територији Србије, а наша земља је једина ван ЕУ где излази овај часопис;
- Организовано је осам европских фитнес конгреса као стручне платформе за размену искустава;
- Реализује едукацију у области персоналног фитнеса и сарађује са неколико факултета у процесу едукације и лиценцирања. Такође, приступио је изради критеријума и стандарда за класификацију фитнес клубова и клубова;
- Два пута је организован Сајам рекреације и фитнеса БЕЛФИС;
- Реализује промотивне фитнес догађаје, Фестивал фитнеса, Сајам фитнеса и неколико пута је био реализатор комерцијално-промотивних манифестација као што су City Run и Challenge Race;

Савез за рекреативни спорт Србије је организовао сваке године током стратешког периода Сеоске олимпијске игре у оквиру којих је учествовало више хиљада учесника.

Очекивани исход: да више грађана Републике Србије буде укључено у физичко вежбање у оквиру организација у области спорта и кроз различите видове неорганизованог бављења спортом;

Оквирно квантификован очекивани исход: повећан број рекреативаца и учесника масовног спорта, укључујући и стара лица, за 50-60% до 2018. године;

Овај очекивани исход биће анализиран кроз показатеље из Акционог плана за спровођење стратегије:

- Проценат рекреативаца до 65 година (АП 7.2.1)
- Проценат рекреативаца преко 65 година (АП 7.2.1 и 7.2.1.6)

Графикон 15. Проценат рекреативаца до 65 година

Као што видимо на Графикону 15, дошло је до раста броја лица која се рекреативно баве спортом и у градовима и у општинама.

Проценат лица која се рекреативно баве спортом у општинама је скочило са 6%, колико је износио 2015. године на 15,6% одраслог становништва у 2018. године. У градовима је мање изражен напредак - са 9% који се бележи 2015. године на 11% 2018. године.

Графикон 16. Проценат рекреативаца преко 65 година

И на први поглед на Графикону 16. уочава се стагнација у оквиру овог показатеља. Постоји минимални пораст броја становника старијих од 65 година који се рекреативно баве спортом до 2017. године, да би тај број у општинама у последњој години посматрања чак забележио пад, а у градовима остао на истом нивоу. Прецизније речено, 2015. године се свега 1% становништва старијих од 65 година у општинама и свега 2% у градовима бавило рекреативним спортом; затим долази до минималног скока 2017. године и тад је проценат рекреативаца старијих од 65 година износио у општинама 5,7%, а у градовима 5,3%. Потом се 2018. године дешава чак и пад посматране стопе - у општинама на 3%, а у градовима на 4,6%.

Центар за стратешке прогнозе, у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина и Центар је спровео истраживање крајем 2018. године у пилот општини (Инђија), а које је имало за циљ да изврши евалуацију имплементације програма развоја спорта у локалним самоуправама у периоду од 2014-2018. године. Истраживање је ставило посебан фокус на рекреацију. У оквиру истаживачког пројекта, спроведено је истраживање ставова грађана на тему спортске рекреације.

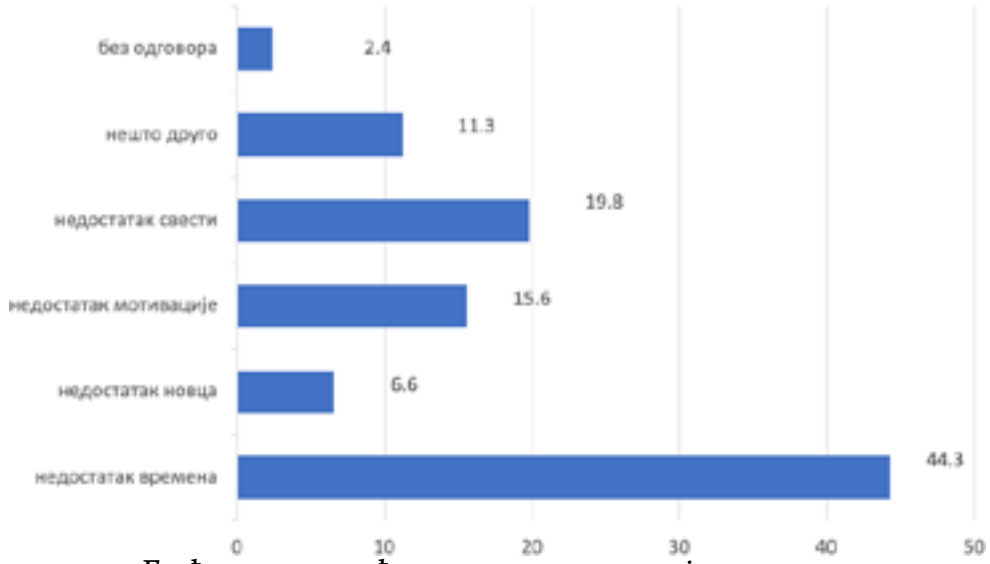

Грађани су између осталог питани који у главни разлози за бављење рекреативним спортом? (графикон 17)

Графикон 17: Главне препреке за бављењем рекреативним спортом (%)

Изузетно је интересантно напоменути да се као највећа препрека за недовољно бављење рекреативним спортом издвојио недостатак времена, док се на другом месту налази недостатак свести о важности рекреације за здравље, а на трећем недостатак мотивације. То су кључни аспекти на којима треба радити пре свега кроз едукацију становништва. Уколико се поради на томе колику важност рекреативни спорт има за здравље, онда ће недостатак времена као изговора за неупражњавање истог, постати бесмислен. Тиме ће, такође, бити превазиђена и препрека која се тиче недостатка мотивације.

Такође, неопходно је напоменути изузетну важности едукације деце са којима, од малих ногу, треба радити на усвајању здравих навика и стилова живота. Исто важи и за одрасле којима треба системски предочити колику улогу рекреација и физичка активност имају на побољшање здравља и квалитета живота уопште.

Из целокупне анализе закључујемо да је остарен минимални напредак у оквиру овог приоритета и да очекивани исход није ни приближно остварен. То указује да је неопходно систематичније и озбиљније радити на унапређењу рекреативног спорта, нарочито ако се има у виду значај рекреативног спорта на психо-физичко здравље појединца и друштва. Рекреативни спорт свакако превенира велики број хроничних болести и на тај начин утиче на смањење трошкова здравства и здравственог осигурања. Основни правац развоја рекреативног спорта у следећој фази стратешког планирања мора бити развој свести грађана о значају рекреативног спорта, јер се јасно уочава да грађани нису довољно информисани о његовој важности. Посебан фокус треба ставити на грађане средње и старије животне доби, који представљају најризичнију и најнезаинтересованију групу. Такође, морају се осмислити и системски програми за њихово укључивање у рекреативне спортске активности.

III ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА

Врхунски спорт је област спорта која обухвата спортске активности које за резултат имају изузетне (врхунске) резултате и спортске квалитете[4]. Прецизније одреднице у вези са врхунским спортским резултатима дефинисане су у Правилнику о националној категоризацији спортова који се доноси на сваке две године. Стратегија развоја спорта у Републици Србији поставља као један од четири кључна стратешка приоритета управо развој и унапређење врхунског спорта. Као један од очекиваних исхода који су дефинисани у Стратегији, а односе се на овај приоритет, јесте то:

- да *спортисти Републике Србије освоје већи број медаља на великим међународним спортским такмичењима, посебно на Олимпијским и Параолимпијским играма.*

На достизање врхунског спортског резултата утиче велики број чинилаца који функционишу у сложеној синергији; и зато је важно успоставити модел подршке који ће системски правити погодан амбијент за дугорочно постизање врхунских резултата у што већем броју различитих дисциплина.

У Републици Србији надлежност развоја врхунског спорта на републичком нивоу је поред Министарства омладине и спорта у делокругу три организације: Олимпијског комитета Србије, Параолимпијског комитета Србије и Спортског савеза Србије. У складу са новим Законом о спорту и јединице локалне самоуправе (као и њихови локални територијални спортски савези) су део система за подршку у достизању врхунског спортског резултата.

Током 2008. године је успостављен систем финансијске подршке идентификованим талентима, и од тад се финансијски подржавају сви спортисти који су постигли врхунски спортски резултат задовољавајући све потребне критеријуме. Такође, значајан искорак је учињен и у току претходног стратешког циклуса (Стратегији развоја спорта у РС за период 2009- 2013. године) када је препознато да нису довољно подржани спортисти који су долазили из појединачних спортова. Ова стратешка интервенција је врло брзо резултирала великом популарношћу појединачних спортова и освајањем значајних медаља, па на крају и освајањем Олимпијске медаље у категорији појединачних спортова.

Даљи кораци ка унапређењу су настављени и у току овог стратешког периода: наиме, Стратегија развоја спорта за период 2014-2018. године и Закон о спорту из 2016. године су јасније дефинисале надлежности у области спорта у оквиру овог стратешког приоритета између националног и локалног нивоа: по ком национални ниво треба да обезбеди подршку развоја спортистима који су већ досегли врхунски спортски резултат, а локални ниво да обезбеди пуну подршку талентима, тј. потенцијалним освајачима медаља. Локалне самоуправе би тако требало да обезбеде програме идентификације талената на својој територији, подршку талентима кроз стипендије и награде, финансирање учешћа на међународним такмичењима. Зато, кад се посматра степен остварености приоритета Развој и унапређење врхунског спорта, неопходно је анализирати велики број података и показатеља, како би се барем делимично сагледала сложеност и синергијски утицај различитих фактора.

4 Закон о спорту (”Службени гласник Републике Србије”, бр. 10/16)

Очекивани исход: да спортисти Републике Србије освоје већи број медаља на великим међународним спротским такмичењима, посебно на Олимпијским и Параолимпијским играма;

Спортисти Србије су у периоду од 2014-2018. године остварили значајне резултате на међународним такмичењима како у појединачним, тако и у групним спортовима. Према подацима националних спортских савеза, спортисти Србије су у периоду од 2015-2018. године, освојили укупно 3112 медаље а од тога: 1052 златне, 863 сребрне и 1197 бронзане медаље. Од укупно освојених 3112 медаља, 1268 медаља су освојили такмичари у сениорској конкуренцији, 677 такмичари у јуниорској конкуренцији, а 466 медаља су освојили такмичари у кадетској конкуренцији. Од укупног броја освојених медаља, 1415 медаља су освојили мушкарци, 969 медаља су освојиле жене, што је у процентима приближно 60:40 у корист мушкараца.

Табела 7: Укупан број освојених медаља у 2015, 2016, 2017. и 2018. години

Година	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
2015	246	205	277	728
2016	251	218	282	751
2017	284	232	328	844
2018	271	208	310	789
Укупно	**1052**	**863**	**1197**	**3112**

Број медаља освојених на Олимпијским и Параолимпијским играма 2016. године

Током трајање ове Стратегије одржане су летње **Олимпијске игре** у Рио де Жанеиру (Бразил) од 5. до 21. августа 2016. године, на којима је учествовали и спортисти из Републике Србије. Србију је у Рију представљало укупно 103 такмичара у 14 спортова, односно 58 мушкараца и 45 жена.

Што се тиче резултата, на Олимпијским играма у 2016. години спортисти Србије су освојили укупно 8 (52% послатих) медаља у 7 категорисаних спортских грана, од тога 2 златне, 4 сребрне и 2 бронзане медаље.

Табела 8: Приказ медаља спортиста Србије освојених на Олимпијским играма 2016. године

	Златна	Сребрна	Бронзана	Укупно
Атлетика	0	0	1	1
Ватерполо	1	0	0	1
Кајак кану	0	1	0	1
Кошарка (м)	0	1	0	1
Кошарка (ж)	0	0	1	1
Одбојка	0	1	0	1
Рвање	1	0	0	1
Теквондо	0	1	0	1
Укупно	2	4	2	8

На Параолимпијским играма у 2016. години спортисти из Србије су освојили укупно 9 медаља у 3 категорисане спортске гране, од тога 3 златне, 2 сребрне и 4 бронзане медаље.

С обзиром да је 2016. година била олимпијска у наставку следи приказ медаља спортиста Србије освојених на Олимпијским и Параолимпијским играма у 2016. години, према спортовима и пласману-

Табела 9: Приказ медаља спортиста Србије освојених на Параолимпијским играма 2016. године

	Златна	Сребрна	Бронзана	Укупно
Атлетика	1	1	1	3
Стони тенис	1	1	2	4
Стрељаштво	1	0	1	2
Укупно	3	2	4	9

Број освојених медаља на значајним међународним такмичењима

- ✓ На **Светским првенствима** у четворогодишњем периоду 2015-2018. године спортисти Србије су освојили укупно 283 медаља, од тога 93 златних, 79 сребрних и 111 бронзане медаље.
- ✓ На **светским куповима** у истом периоду спортисти Србије су освојили укупно 447 медаља, од тога 148 златних, 133 сребрне и 166 бронзаних медаља.
- ✓ На **европским првенствима** у четворогодишњем периоду од 2015-2018. године спортисти из Србије су освојили укупно 546 медаља, од тога 153 златних, 153 сребрних и 240 бронзаних медаља.
- ✓ На **европским куповима** у периоду трајања стратегије спортисти Србије су освојили укупно 442 медаље, од тога 155 златних, 136 сребрних и 151 бронзану медаљу.
- ✓ На **балканским првенствима** у периоду 2015-2018. године спортисти Србије су освојили укупно 1247 медаља, од тога 436 златне, 347 сребрних 491 бронзаних медаља.

У Табелама 10-13 је приказан број освојених медаља на различитим нивоима међународних такмичења и то по годинама 2015, 2016, 2017. и 2018. години.

Табела 10: Приказ медаља које су освојили спортисти Србије у 2015. години према нивоу такмичења

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Укупно	Златне	Сребрне	Бронзане
Светска првенства	75	26	25	24
Светски купови	78	27	24	27
Светска лига	3	1	2	0
Прве Европске игре младих	15	8	3	4
28. Летња Универзијада	7	1	2	4
Европска првенства	103	27	30	46
Европски купови	86	26	21	39
Медитеранско првенство	17	6	4	7
Балканска првенства	290	101	78	111
Европско универзитетско првенство	5	1	0	4
EYOF	8	2	4	2
Олимпијске игре Специјалне Олимпијаде	17	6	6	5
Остала такмичења	33	15	5	9
Укупно	728	246	205	277

Табела 11: Приказ медаља које су освојили спортисти Србије у 2016. години према нивоу такмичења

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
Олимпијске игре	2	4	2	8
Параолимпијске игре	3	2	4	9
Шаховска олимпијада	0	0	1	1
Светска првенства	15	17	22	54
Светски купови	23	21	25	69
Светска лига	2	0	0	2
Европска првенства	52	42	58	152
Европске универзитетске игре	12	6	10	28
Европски купови	44	50	50	144
Балканска првенства	127	128	147	402
Балкански купови	1	1	3	5
Медитеранска првенства	8	10	5	23
Медитерански купови	1	0	4	5
Укупно	290	281	331	902

Табела 12: Приказ медаља које су освојили спортисти Србије у 2017. години према нивоу такмичења

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
Специјалне ЗОИ	6	9	6	**21**
Параолимпијске игре младих	2	0	0	**2**
Светска првенства	29	15	34	**78**
Светска лига	1	0	3	**4**

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
Светске игре	2	2	0	**4**
Летња универзијада	4	0	0	**4**
Европска првенства	44	41	68	**153**
ЕЈОФ	1	2	2	**5**
Европско универзитетско првенство	1	3	1	**5**
Светски купови	34	40	49	**123**
Европски купови	36	35	33	**104**
Европска лига	6	8	8	**22**
Балканска првенства	113	73	118	**304**
Балкански купови	0	1	0	**1**
Медитеранска првенства	3	2	3	**8**
Медитерански купови	2	1	3	**6**
Укупно:	284	232	328	**844**

Табела 13: Приказ медаља које су освојили спортисти Србије у 2018. години према нивоу такмичења

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
Светска првенства	23	22	31	76
Олимпијске игре младих	0	2	3	5

Ниво такмичења	Освојене медаље			
	Златне	Сребрне	Бронзане	Укупно
Европска првенства	30	40	68	138
Светски купови	52	31	50	133
Европски купови	49	30	29	108
Светске универзитетско првенство (дизање тегова)	5	1	0	6
Европске универзитетске игре	0	1	2	3
Светска лига (скијање на води)	0	0	1	1
Балканска првенства	95	68	115	278
Медитеранске игре	12	11	9	32
Медитеранска првенства	4	2	2	8
Медитерански куп	1	0	0	1
Укупно:	271	208	310	789

Стварање услова за одржавање и даље постизање врхунског спортског резултата кроз редовне прегледе, тестирања и контроле у циљу очувања здравља спортиста

Један од важнијих аспеката у постизању врхунских спортских резултата, јесте и спровођење редовних прегледа, тестирања и контрола у циљу очувања здравља спортиста. Завод за спорт и медицину спорта Србије, као кључна организација за област медицине спорта у Републици Србији је у претходном периоду остварио значајне резултате. У Табели 14 можемо видети остварене активности у 2017. и 2018. години.

Табела 14: Спроведене активности сектора медицине и психологије спорта за период од 2017. и 2018. године

Активности медицине спорта и психологије спорта	2017	2018
Укупан број корисника	12.077	14.843
Лабораторијске анализе (ККС и биохемијске анализе)	9.340	11.096
Функционална тестирања	5.030	6.218
Ултразвучни преглед срца	1063	1.642
Додатне кардиолошке услуге (холтер ЕКГ-а и холтер ТА)	48	83
Физијатријски преглед	1.169	1.857
Физикалне процедуре	2.433	1.528
Психолошка тестирања	772	858
Преглед и функционално тестирање репрезентативаца	320	498
Преглед и функционално тестирање стипендиста МОС-а	774	794
Преглед и функционално тестирање репрезентативаца - Зимски ЕЈОФ / ЈОГ	58	32
Преглед деце РФЗО (6-14год)	5189	5778

У односу на годишњи план за 2018. годину, број обављених тестирања је премашен за 63.1%. Задржан је значајан проценат комерцијалних тестирања који је сада на нивоу од 36.7%, што је значајан помак у односу на период од пре 4 године када је број комерцијалних тестирања био испод 5%. На овај пораст је свакако утицао развој нових услуга у складу са потребама тржишта, као и константна промоција Завода и Одељења за аналитику у спорту кроз различите акције, пројекте као и појединачна ангажовања спортских стручњака Завода.

Табела 15: Процентуална разлика у тестирањима између 2017. и 2018. године

Осим тога, значајан број стипендиста није користио услуге Одељења за аналитику у спорту с обзиром да им то није неопходно за оверавање лекарског прегледа. Надамо се да ће новим правилником о лекарским прегледима, овај значајан сегмент дијагностике, који је у директној вези са остваривањем врхунског спортског резултата, бити обавезан за све репрезентативне селекције као и стипендисте.

			Стипендисти	Репрезентација	Камп	Комерцијални корисници	Остало	Укупно
Врста тестирања	Лабораторијско тестирање	Изокинетичка дијагностика	-80.1%	0.0%		-4.2%	0.0%	-54.0%
		3Д постурале анализе	60.2%	694.4%		26.6%	400.0%	108.8%
		Кардиореспираторна издржљивост				143.3%		136.2%
	Теренско тестирање				63.5%	9.6%	188.2%	188.2%
	Укупно		-3.2%	112.1%	60.6%	23.4%	200.0%	39.6%

Број стипендиста

У периоду од 2015-2018. године уочава се раст броја стипендираних категорисаних спортиста од стране Министарства омладине и спорта. Број стипендираних категорисаних спортиста је по годинама био: 2015 године– 370, 2016 године – 38, 2017 године – 406, а 2018. године -410.

Такође, у том периоду су и исплаћиване новчане награде и то:

- ✓ 2015. године, освојено је укупно 30 медаља на релевантним спортским такмичењима у олимпијским и параолимпијским спортским дисциплинама, чијим освајачима је Влада преко Министарства исплатила новчане награде укупне вредности 1.835.000,00 евра у динарској противвредности на дан исплате.
- ✓ 2016. године, Министарство је исплатило новчане награде за 35 медаља освојених на Олимпијским играма, Параолимпијским играма, Светским и Европским првенствима у укупном износу од 3 670 000 ЕУР у динарској против-вредности.
- ✓ 2017. године, Министарство је исплатило 39 новчаних награда у укупном износу од 2.530.000 евра у динарској противвредности, за медаље освојене на светским и европским првенствима у олимпијским и параолимпијским спортским дисциплинама.
- ✓ 2018. године, Министарство је исплатило 45 новчаних награда у укупном износу од 2.375.000 евра у динарској противвредности, за медаље освојене на светским и европским првенствима у олимпијским и параолимпијским спортским дисциплинама.

Организована међународна такмичења

Табела 16: Број финансираних међународних такмичења

	2015	2016	2017	2018
Број финансираних међународних такмичења	52	67	47	42

У Табели 16. је приказан број године је број финансираних међународних такмичења чији је домаћин била наше земља из преко 33 националног гранског спортског савеза, ранга балканских шампионата, међународних турнира, кросева, маратона, купова земаља југоисточне Европе, европских и светских шампионата. Национална спортска такмичења се финансирају кроз годишње програме и то 87 националних гранских спортских савеза.

Укратко, спортисти Србије су у претходном периоду освојили значајне резултате на међународним спортским такмичењима. Велики искорак се уочава у резултатима, који се односе на категорију појединачних спортова у односу на претходни стратешки период. Такође, спортисти Србије су на летњим Олимпијским играма 2016. године освојили чак 8 медаља што је значајан искорак у односу на претходне Олимпијске игре одржане у Лондону 2012. године кад су освојили 4 медаље или у односу на игре из 2008. године одржане у Пекингу кад је освојено свега 3 медаље. У складу с тим, можемо закључити да је очекивани исход реализован.

IV ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:

РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Очекивани исход 1: да се побољша и унапреди постојећа и изгради недостајуће спортска инфраструктура, укључујући и завршетак започетих спортских објеката.

Стратегијом је дефинисан као један од приоритетних циљева 7.4. *Развој и унапређење спортске инфраструктуре*, општи циљ 7.4.1. Развијена спортска инфраструктура у оквиру кога су, Акционим планом дефинисана два посебна циља која се односе на стварање услова за системско планирање изградње и адаптације спортских објеката и њихово финансирање, као и рад на изградњи националних тренинг центара и то:

7.4.1.1. Успостављена потпуна база података, односно евидентирано и евалуирано постојеће стање спортске инфраструктуре и
7.4.1.2. Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура.

Табела 17: Прелег спроведених активности 2015-2018. године

ОПШТИ ЦИЉ 7.4.1. РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА				
7.4.1.1. ПОСЕБАН ЦИЉ: Успостављена потпуна база података, односно евидентирано и евалуирано постојеће стања спортске инфраструктуре				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	РОКОВИ АКТИВНОСТИ
Истраживање о стању спортске инфраструктуре у Републици Србији	Формирати радну групу за припрему и праћење спровођења истраживања о стању спортске инфраструктуре у Републици Србији	Формирана радна група, 7 чланова и 7 заменика чланова са циљ	МОС, ЗСМСРС, ССС, ОКС, СКГО, АП, ПССО	2015 **Остварено према плану**
	Дефинисање истраживачког параметара утврђивање реалне слике постојеће **спортске инфраструктуреу РепубликиСрбији**	Дефинисан истраживачки поступак и извори релевантних података поступка и Министарство је израдило предлоге за нацрта следећих докумената: методолошки поступак за истраживање, стања упитник за истраживање стања спортске инфраструктуре и структуру садржаја завршног Извештаја о постојећем стању спортске инфраструктуреуРепубликиСрбији, које је радна група усвојила. 2016. на састанку Радне групе је констатовано је да постоји проблем формирања базе података неопходних за истраживање, те да је потребна помоћ ИТ стручњака.	МОС, ЗСМСРС, ССС, ОКС, СКГО, ЈЛС, ПССО	2015 **Остварено према плану**
	Прикупљање и обрада података	Извештај са закључком о извршеном истраживању – припремљен је Извештаја о стању спортске инфраструктуре уРС; – одређене су смернице за даљирад Радне групе.	МОС, ЗСМСРС, Партнери	2017 У року

ОПШТИ ЦИЉ 7.4.1. РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА				
7.4.1.1. ПОСЕБАН ЦИЉ: Успостављена потпуна база података, односно евидентирано и евалуирано постојеће стања спортске инфраструктуре				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	РОКОВИ АКТИВНОСТИ
Категоризација спортских објеката	Рангирање спортских објеката	**2015:** Објављени подаци о извршеном рангирању спортских објеката На основу спроведене процедуре од стране надлежних органа су обједињени резултати рангирања за 363 спортска објекта уписана у матичне евиденције у току 2013. и 2014. године. У првој категорији се налази 6 објеката (2%), у другој категорији 70 објеката (19%), у трећој 60 објеката (17%) и ван категорије 227 објеката (62%). У **2017.** години је припремљен је предлог новог Правилника о националној категоризацији спортских објеката који је усклађени са новим Законом о спорту. У току је поступак доношења истог. Исте године је усвојен је Правилник о националним евиденцијама у области спорта („Службени гласник РС", број 24/17) **2018:** Након усвајања Правилника о националној категоризацији спортских објеката, ЗСМСРС ће извршити категорисање спортских објеката	МОС, ЗСМСРС	**Континуирано**

ОПШТИ ЦИЉ 7.4.1. РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА				
7.4.1.1.ПОСЕБАН ЦИЉ: Успостављена потпуна база података, односно евидентирано и евалуирано постојеће стања спортске инфраструктуре				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	РОКОВИ АКТИВНОСТИ
Утврђивање спортских објеката од националног значаја	Формирање радне групе за припрему уредбе којом се ближе уређују услови, критеријуми и начин стицања, односно одузимања статуса спортског објекта од националног значаја	2016. Министарство је припремило предлоге нових правилника који су усклађени са новим законом о спорту, и то: – Правилник о националној категоризацији спортских објеката, – Правилник о националним евиденцијама у области спорта. Након ступања на снагу новог Правилника о националној категоризација спортских објеката, Завод за спорт и медицину спорта РС ће извршити рангирање спортских објеката.	МОС, ЗСМСРС, ССС, ОКС	2015 планирано У току реализација
	Доношење одговарајућег акта којим се ближе уређују услови, критеријуми и начин стицања, односно одузимања статуса спортског објекта од националног значаја	Доношење Уредбе о проглашењу спортских објеката од националног значаја је директно повезано и условљено са категоризацијом спортских објеката. У наредном периоду, у складу са одредбама новог Закона о спорту, приступиће се образовању комисије за израду предлога нацрта Уредбе о проглашењу објеката од националног значаја.	МОС, ВРС	2015 У току реализација
	Формирање радне групе за припрему акта и листе предлога за утврђивање спортских објеката од националног значаја	Формирана радна група и припремљена листа предлога	МОС, ЗСМСРС, ССС, ОКС	2015
	Доношење акта којим спортски објекат стиче статус спортског објекта од националног значаја	Донет акт о стицању статуса спортског објекта од националног значаја	МОС, ВРС	2016 У току реализација

7.4.1.2. ПОСЕБАН ЦИЉ: Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	Континуирано
Анализирање потреба за бројем и структуром спортских објеката у РС	Разматрање и усвајање предлога за изградњу објеката на основу анализа постојећег стања и предлога надлежних институција и заинтересованих страна (министарства, ЈЛС, гранских савеза, АП, покрајинских секретаријата)	Извештај о потребама и структури спортских објеката Реализација ове активности условљена је утврђеном сликом постојећег стања спортске инфраструктуре у РС.	МОС, ПССО, ОКС, ССС, ЗСМСРС	**Континуирано**
Унапређење регулативе у области просторног планирања и пројектовања са аспекта спортске инфраструктуре	Покретање иницијативе за дефинисање плана мреже спортских објеката као саставног дела планског документа и израда критеријума за пројектовање спортских објеката	Покренута иницијатива **2016:** 1) разматрано је и достављено 12 мишљења на захтеве за образложене предлоге планских докумената; 2)достављено је 12 информација за заштиту и уређење простора и изградњу спортских објеката у фази израде или измене планских докумената. **2017:** 1) разматрано је и достављено 28 мишљења на захтеве за образложене предлоге планских докумената; 2)достављено је 19 информација за заштиту и уређење простора и изградњу спортских објеката у фази израде или измене планских докумената; 3) реализовано је 4 извештавања о остваривању регионалних просторних и урбанистичких планова. **2018**: Децембра 2017. године је сачињен Извештај радне групе о постојећем стању спортске инфраструктуре у Републици Србији, на основу којег је утврђено следеће: Првом фазом истраживања није утврђено стварно стање спортске инфраструктуре већ је извршена анализа података из евиденције Завода за спорт и медицину спорта РС и других постојећих евиденција до сада спроведених истраживања. Извршено истраживање не даје довољно података за израду анализе потреба за бројем и структуром спортских објеката у Републици Србији.	МОС, ННГС	2016

7.4.1.2. ПОСЕБАН ЦИЉ: Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	Континуирано
Креирање програма изградње спортских објеката, укључујући приоритетно и завршетак започетих спортских објеката	Припремити програм изградње спортских објеката	Припремљен програм **2015.** Министарство расписало јавне позиве за финансирање у 2016. години – Изградња / завршетак спортских објеката **2016.** Министарство омладине и спорта расписало је јавне позиве за финансирање програма-пројеката изградње, опремања и одражавања објеката спортске инфраструктуре у 2017. години **2017:** исто **2018:** Министарство омладине и спорта расписало је: **1.** Јавни позив за завршетак изградње спортских објеката на територији Републике Србије „Заврши започето"; **2.** Јавни позив за годишње програме односно пројекте у области спорта кроз изградњу, опремање и одржавање спортских објеката на подручју Републике Србије и **3.** Јавни позив за пријаву јединица локалних самоуправа ради учешћа у програму односно пројекту прилагођавања постојећих спортских објеката потребама особа са инвалидитетом.	МОС, ПССО, ЈЛС, ОКС, ССС, ЗСМСРС	**Континуирано**

7.4.1.2. ПОСЕБАН ЦИЉ: Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	Континуирано
Планирање потребних финансијских средстава	Израдити финансијске планове	**Усвојени финансијски планови** **2015:** 1. Програмска активност – Изградња и капитално одржавање спортске инфраструктуре 2) Изградња Атлетског стадиона у Новом Пазару 3) **Реконструкција ОСК „Караташ“ у Кладову – друга фаза** 4) Пројекат – Изградња атлетске дворане у Београду 5) Пројекат – Подршка Европским интеграцијама и припрема пројеката за период 2014-2020. **2016:** 1) реализације пројекта реконструкције ОСК Караташ, трећа фаза; 2) реализацију пројеката у јединицама 4. групе развијености и 3) реализацију пројеката у оквиру програма „Заврши започето”. 4) пројекат подршке Европским интеграцијама и припрема пројеката за период 2014 – 2020. **2017:** 1) национални тренинг центар за шест спортова – Мултифункционална дворана у Кошутњаку; 2) завршетак изградње Дома партизана у Лесковцу; 3) реконструкција објеката ергеле Љубичево, град Пожаревац; 4) градски стадион у Суботици – реконструкција атлетске стазе, свлачионица и санитарних просторија; 5) реконструкција ОСК „Караташ”.(4. фаза) **2018:** 1) национални тренинг центар за шест спортова – Мултифункционална дворана у Кошутњаку; 2) завршетак изградње Дома партизана у Лесковцу; 3) градски стадион у Суботици – реконструкција атлетске стазе, свлачионица и санитарних просторија реконструкција објеката ергеле Љубичево, град Пожаревац; 4) реконструкција објеката ергеле Љубичево, град Пожаревац; 5) реконструкција ОСК „Караташ”	МОС, ПССО, ЈЛС	**Континуирано**

7.4.1.2. ПОСЕБАН ЦИЉ: Системски планирана, реконструисана и изграђена спортска инфраструктура				
АКТИВНОСТИ	МЕРЕ/ЗАДАЦИ	ИНДИКАТОРИ АКТИВНОСТИ	ОДГОВОРНА ИНСТИТУЦИЈА И ПАРТНЕРИ	Континуирано
Спровођење програма изградње спортских објеката	Реализовати програм изградње спортских објеката	Реализован програм (табеле у наставку)	МОС, ЈЛС	**Континуирано**
	Евалуација програма изградње спортских објеката	Извештај о реализацији програма – доступне евалуације за посматрани период	МОС, ПССО, ЈЛС и партнери	**Континуирано**
Унапређење поступка за реализацију пројеката	Покретање иницијатива код Инжењерске коморе Србије за подизање квалитета инжењерских услуга у поступку припреме и реализације изградње (пројектантске услуге, услуге вршења техничке контроле, вршење услуга извођења радова, стручног надзора, техничког прегледа и сл.)	Покренуте иницијативе 2016: није, као што је планирано, покренута иницијатива за подизање квалитета инжењерских услуга у поступку припреме и реализације изградње. У 2017. години покренута је иницијатива за прикупљање података о енергетским својствима спортских објеката. У 30 спортских центара у Србији прослеђен је упитник, а извештај ће бити урађен након обраде достављених података.	МОС	2016. године није реализовано, већ наредне 2017. године

Преглед спровођење програма изградње спортских објеката 2015-2018.

Табела 18: Преглед спровођење програма изградње спортских објеката 2015-2018.

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2015. години

Р.б.	Општина/Град	Назив пројекта	Износ	Година
1.	**Ариље**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
2.	**Бела Паланка**	Изградња спортских терена за мале спортове на градском стадиону у Белој Паланци - терен за кошарку	2,500,000.00	2015
3.	**Београд**	Изградња атлетске дворане у Београду - I фаза	211,047,621.22	2012/ 2014
4.	**Велика Плана**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
5.	**Власотинце**	Изградња терена за мале спортове у ОШ "Доситеј Обрадовић", Своће	2,500,000.00	2015
6.	**Кладово**	Реконструкција Омладинско спортског кампа "Караташ", прва фаза у Кладову	53,000,000.00	2015
7.	**Краљево**	Изградња фискултурне сале у ОШ "Браћа Вилотијевић" и Средњој пољопривредној школи у Краљеву, партија II	74,887,665.90	2014

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2015. години

8.	**Крупањ**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
9.	**Кучево**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
10.	**Куршумлија**	Санација свлачионица и терена за мале спортове гимназије и економске школе	1,342,922.76	2014
11.	**Љиг**	Изградња терена за мали фудбал	2,745,198.00	2014
12.	**Љубовија**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
13.	**Неготин**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
14.	**Рашка**	Изградња игралишта за мале спортове, Настасићко поље у Рашки	1,751,475.96	2014
15.	**Рашка**	Адаптација и санација сутеренског дела у спортској хали, Рашка	761,315.28	2015

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2015. години				
16.	**Сврљиг**	Изградња трибина на СЦ "Пастириште"	753,860.79	2014
17.	**Тител**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
18.	**Тутин**	Реконструкција и адаптација малих типских спортских терена на територији РС	2,802,120.00	2015
УКУПНО 18:			**373,707,019.91**	

Табела 20: Приказ пројекта спортске инфраструктуре чија је реализација окончана у 2016. години

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2016. год.					
Р.Б.	Општина/ Град	Назив пројекта	Вредност пројекта из средстава МОС	Вредност пројекта из других извора финансирања	Укупна вредност пројекта
1.	Пројекти у оквиру програма „Заврши започето"				
1.1.	Бојник	Завршетак изградње спортске хале у Бојнику	12.584.262,00	средства општине Бојник 1.751.374,44	14.335.636,44
2.	Изградња, реконструкција, адаптација, санација и капитално одржавање спортских објеката у РС				
2.1.	**Нови Пазар**	Изградња атлетског стадиона у Новом Пазару, прва фаза	64.089.737,20	буџет града Н. Пазара 54.406.729,38	118.496.466,58

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2016. год.					
Р.Б.	Општина/ Град	Назив пројекта	Вредност пројекта из средстава МОС	Вредност пројекта из других извора финансирања	Укупна вредност пројекта
2.2.	Кладово	Реконструкција ОСК „Карараш", друга фаза	58.000.000,00	средства Завода за спорт и медицину спорта РС 20.873.240,00	78.873.240,00
2.3.	**Београд**	Изградња атлетске дворане, друга фаза	273.540.196,09	0	273.540.196,09
2.5.	Пројекти који се финансирају из средстава Националног инвестиционог плана и ЕИБ				
2.5.1.	**Ужице**	Типска спортска хала за школски спорт у Ужицу", Крчагово	7.956.772,80	средства града Ужица 8.928.276,24	16.885.049,04
2.5.2.	Шабац	„Изградња фискултурне сале у ОШ „Доситеј Обрадовић" у Волујцу"	7.352.537,00	средства града Шапца 20.294.240,50	27.646.777,50
УКУПНО			423.523.505,09	106,253,860.56	**529.777.365,65**

Табела 21: Приказ пројекта спортске инфраструктуре чија је реализација окончана у 2017. години

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2017. ГОД					
Р.Б.	Општина/Град	Назив пројекта	Износ финансирања пројекта из средстава МОС	Износ пројекта из других извора финансирања	Укупан износ средстава за финансирање пројекта
1.	Пројекти у оквиру програма „Заврши започето”				
1.1.	Зрењанин	Завршетак изградње спортске хале у Зрењанину	9.000.000,00	Средства града Зрењанина 19.603.708,80	28.603.708,80
1.2.	Ивањица	Завршетак спортско рекреативне балон сале при ОШ „Сретен Лазаревић”, Прилике	4.123.954,39	Средства ОШ „Сретен Лазаревић” 1.009.320,00	5.133.274,46
1.3.	Сремска Митровица	Завршетак спортске дворане – базена са пратећим садржајем у С. Митровици	3.923.825,00	Средства града Сремске Митровице 5.916.175,00	9.840.000,00
1.4.	Жабари	Завршетак школске фискултурне сале у ОШ „Дуде Јовић” у Жабарима	10.866.793,86	2.173.358,77	13.040.152,63
1.5.	Голубац	Доградња школске фискултурне сале (Анекс 1) у Голупцу.	6.701.174,71	Средства општине Голубац 14.315.373,94	21.016.548,65
2.	Изградња, реконструкција, адаптација, санација и капитално одржавање спортских објеката у РС				
2.1.	**Димитровград**	Изградња игралишта за децу са посебним потребама, Димитровград	863.105,00	Средства општине Димитровград 632.611,00	1.495.716,00
2.2.	**Мионица**	Завршетак спортске хале у Мионици	44.000.000,00	Средства општине Мионица 69.760.000,00	113.760.000,00
2.3.	**Кладово**	Реконструкција ОСК „Караташ”, трећа фаза	65.000.000,00	Средства Завода за спорт и медицину спорта РС 19.076.731,98	84.076.731,98
УКУПНО			144,478,852.96	132,487,279.56	**276,966,132.52**

Табела 22: Приказ пројекта спортске инфраструктуре чија је реализација окончана у 2018. години

ПРИКАЗ ПРОЈЕКАТА СПОРТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЧИЈА ЈЕ РЕАЛИЗАЦИЈА ОКОНЧАНА У 2018. ГОД					
Р.Б.	Општина/Град	Назив пројекта	Износ финансирања пројекта из средстава МОС	Износ пројекта из других извора финансирања	Укупан износ средстава за финансирање пројекта
Капитални пројекти					
1.	Лесковац	Завршетак изградње Дома партизана	56.592.316	11.318.463	67.910.779
2.	Суботица	Градски стадион у Суботици – реконструкција атлетске стазе, свлачионица и санитарних просторија	67.040.000	17.811.999	84.851.999
3.	Пожаревац	Реконструкција објеката ергеле Љубичево	36.506.271	9.134.457	45.640.728
	Пројекти у оквиру програма „Заврши започето"				
1.	Владичин Хан	Завршетак изградње тениских терена	5.100.000	1.542.000	6.642.000
2.	Бела Паланка	Завршетак изградње Еколошко рекреативног центра Бањица, терен за мини голф	4.000.000	1.506.271	5.506.271
3.	Топола	Завршетак доградње ОШ Карађорђе	13.000.000	9.445.054	22.445.054
	Изградња, реконструкција, адаптација, санација и капитално одржавање спортских објеката у РС				
1.	**Мерошина**	Изградња игралишта за мале спортове при ОШ Јастребачки партизани, Азбресница	2.690.377	538.075	3.228.453
2.	**Ражањ**	Изградња спортског терена на отвореном са припадајућим садржајима	5.108.331	1.054.351	6.162.682
3.	**Рашка**	Изградња спортског терена за мале спортове са вештачком травом	5.100.000	3.262.043	8.362.043
4.	**Жагубица**	Изградња трибина и ограде око спортског терена у Сигама	1.350.000	93.220	1.443.220
Пројекат прилагођавања постојећих спортских објеката потребама особа са инвалидитетом					
1.	**Крагујевац**	Уградња лифта у дворани Језеро	3.100.000	2.213.522	5.313.522
Пројекат одобрен без јавних позива					
1.	**Житорађа**	Изградња купалишног комплекса	116.740.649	/	116.740.649
УКУПНО:			316.327.944	57.919.455	**374.247.399**

Графикон 18: Средства уложена у пројекте изградње и прилагођаване у спортску инфраструктуру

На основу података представљених графиконом 18 може се закључити да је на почетку и крају посматраног периода издвојена приближно иста сума средстава за пројекте изградње и прилагођавања спортске инфраструктуре (око 374 милиона динара). У 2016. години је издвојено значајно више средстава (529,8 милиона динара), док је наредне године утрошено нешто мање - 276,9 милиона динара, што просечну вредност за ове две године (403,35 милиона динара), приближава укупном просеку за посматрани период (388,65 милиона динара). У посматраном периоду, у изградњу и прилагођавање спортске инфраструктуре уложено је око 1,5 милијарде динара.

Графикон 19: Проценат усвојених Правилника о категоризацији спортских објеката

На основу података приказаних графиконом 19, може се приметити да ке у посматраном периоду дошло до пораста броја ЈЛС са усвојеним правилницима о категоризацији спортских објеката за 21,1пп у општинама и 17пп у градовима (без Београда). Иако је дошло до пораста броја ЈЛС са усвојеним правилницима, треба имати у виду да је реч о тек нешто више од трећини општина и градова.

Иако је МОС сваке године од ЈЛС прикупљао у форми извештаја и податке о следећим показатељима а који се везују за област спортске инфраструктуре: број адаптираних и реконструисаних отворених и затворених спортских објеката, број спортских објеката са припремљеном планском и пројектно-техничком документацијом, извршена анализа стања спортске инфраструктуре, проценат броја објеката унетих у матичне евиденције; нажалост, квалитет података није задовољавајући тако да нису могућа поређења и праћење трендова развоја спортске инфраструктуре и пратеће документације.

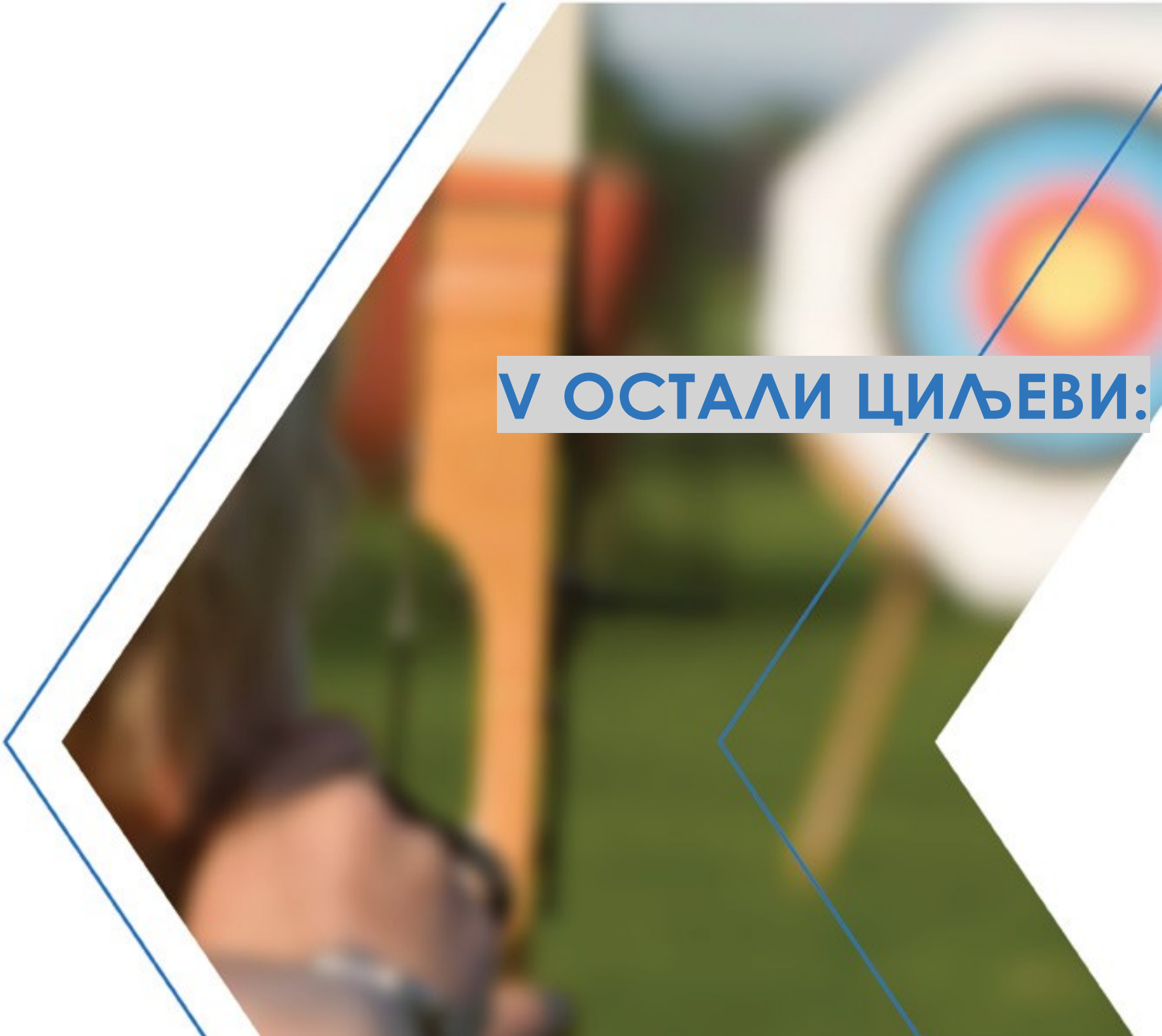

V ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ:

Поред наведена четири приоритета, Стратегија је усмерена и ка другим сегментима система спорта у Републици. У том смислу, редослед циљева не значи и приоритет, већ се сви циљеви налазе у корпусу једнаке важности.

5.1. ПОДИЗАЊЕ КАПАЦИТЕТА СПОРТА НА СВИМ НИВОИМА ВЛАСТИ

Циљ Стратегије је, поред осталог, да систем спорта у Републици Србији буде састављен од способних, одрживих и координисани спортских организација, друштава и савеза који обезбеђују квалитетне услове за бављење спортом у оквиру својих надлежности. У том циљу потребно је подићи укупне капацитете свих организација у области спорта у Републици Србији. Како тај циљ није могуће остварити без одговарајућих финансијских средстава, посебно је значајно унапређење капацитета Олимпијског комитета Србије, Спортског савеза Србије, Параолимпијског комитета Србије и националних гранских спортских савеза за припрему, писање и реализацију пројеката у ЕУ формату, ради коришћења приступних фондова ЕУ. Завод за спорт и медицину спорта Републике Србије пружа подршку организацијама у области спорта за реализацију таквог циља и представљати контакт тачку за координацију и обуку

Министарство тежи да држи корак са променама у друштву и економији, да нађе начин да подигне капацитете у сарадњи са свим ресурсима на које је упућено и као приоритет има квалитетно повезивање људских ресурса са спортом на нивоу државе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Министарство своју улогу испуњава давањем јасних смерница у подизању нивоа рада законским и подзаконским актима, градећи способност свих наших партнера у областима као што су руковођење, информативно технолошке области, организација спортских манифестација, спортски објекти, комерцијализација, људски ресурси, истраживање и праћење. Идеја водиља је да инвестира да би се остварили резултати, прате успеси спортиста са посебним акцентом на подношење извештаја о коришћењу буџетских средстава.

Општи циљ: успостављен конзистентан систем управљања и финансирања система спорта у Републици Србији; перманентна едукација, веће укључивање у систем спорта жена, маргинализованих група, и волонтера.

Посебни циљеви:

– повећани капацитети организација у области спорта за програмско финансирање њихове активности и делатности из јавних прихода (планирање, реализација, контрола);

– израђен софтвер којим ће се пратити финансијски токови спортских организација у Републици Србији – корисника буџетских средстава из свих извора буџетског финансирања;

– повећани капацитети организација у области спорта за аплицирање ка фондовима Европске уније и другим приступним фондовима; унапређење стручности и капацитета спортских организација за писање пројеката и понуда ка спонзорима и донаторима;

– унапређење стручности и капацитета спортских организација у јединицама локалне самоуправе;

– усвојене категоризације спортских организација у јединицама локалне самоуправе;

– перманентно праћење и анализа односа остварених спортских резултата у односу на уложена средства из буџета и других извора финансирања;

– усвојени планови развоја спорта у јединицама локалне самоуправе;

– усвојени планови развоја гране спорта од стране надлежног националног спортског савеза;

– укључен већи број жена, маргинализованих група и волонтера у систем спорта у Републици Србији.

Циљ Стратегије је да се систем спорта у Републици Србији састоји из одрживих и координисаних спортских организација, друштава и савеза који обезбеђују квалитетне услове за бављење спортом у оквиру својих надлежности. Стога је потребно подићи укупне капацитете свих организација у области спорта. Очекивани исходи који су дефинисани Стратегијом су:

1. да се унапреди кохерентност система финансирања спорта на свим нивоима јавних власти, укључујући прецизније и јасније дефинисање критеријума и процедура за транспарентно финансирање програма у области спорта;

2. омогући боља координација између свих чинилаца спортског система у Републици Србији и поштовање свих прописа и аката који регулишу област спорта, укључујући успостављање веће контроле примене и реализације како ове стратегије, тако и функционисање система спорта у свему у складу са законима и подзаконским актима у јединицама локалне самоуправе;

3. успостави системско планирање развоја спортских грана од стране надлежних националних спортских савеза;

4. све јединице локалне самоуправе имају усвојене програме развоја спорта на својој територији, усклађене са овом стратегијом, уз уважавање потреба и специфичности локалне средине;

5. да се повећа капацитет свих чинилаца система спорта у Републици Србији кроз организовање обука за писање програма и пројекта, како на националном тако и на нивоу ЕУ

6. Укључивање већег броја жена како у бављење спортом, тако и у руководећи рад у организацијама у области спорта, укључујући и учешће најмање једне четвртине жена у управним органима и телима организација у области спорта

7. Повећање учешће особа са инвалидитетом, како у области врхунског спорта, тако и у области рекреативног вежбања.

8. Повећана укљученост волонтера у активности у спорту.

Очекивани исход 1: да се унапреди кохерентност система финансирања спорта на свим нивоима јавних власти, укључујући прецизније и јасније дефинисање критеријума и процедура за транспарентно финансирање програма у области спорта;

Министарство омладине и спорта је у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина 2015. године спровело истраживање у вези са финансирањем спорта у јединицама локалне самоуправе. Истраживањем је било обухваћено 30 општина и градова, са основним циљем да се утврди јасна структура утрошка буџетских средстава, као и јасна структура и облици организовања спорта у јединицама локалне самоуправе.

У оквиру узорка испитивани су представници:

1. Локалних самоуправа на територији јединица локалних самоуправа, како доносиоци политичких одлука, тако и локални службеници;

2. Установа физичке културе/јавних предузећа која су у надлежности јединица локалних самоуправа;

3. Територијалних спортских савеза;

4. Спортских савеза надлежних за развој и унапређење школског спорта на територији јединице локалне самоуправе.

Генерални закључак истраживања јесте да систем финансирања спорта још увек није конзистентан на свим нивоима и да се расподела новца не врши по јасно дефинисаним критеријумима. Уочена је и једна важна позитивна промена - да се у буџетима ЈЛС повећао удео издвајања за област спорта – тако се проценат издвајања за спорт попео са 3,15% буџета локалне самоуправе у 2012 години, на 4,24% у 2015. години. Међутим, анализа је указала да је потребно додатно радити на унапређењу и финансијској консолидацији у области спорта у јединицама локалних самоуправа. Констатовано је и да недостаје доследна примена закона, правилника, стратешких докумената који су веома важни чиниоци у процесу успостављања стабилног система спорта како у области финансирања спорта тако и у сегменту вредновања спортских резултата, заштите права спортиста и др. Нажалост, истраживање је указало да се у значајном броју градова и општина финансирају програми у области спорта на основу дискреционих права и без јасних правила и критеријума. Кључан закључак анализе је био да је за уређен систем финансирања програма у области спорта потребно да јединице локалне самоуправе хитно израде и усвоје Правилнике о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта у ЈЛС, као и Правилнике о категоризацији спортских организација које делују на територији јединице локалне самоуправе и да усвоје Програм развоја спорта у локалној заједници.

У нешто специфичнијем представљању налаза истраживања, уочавала се перманентна неконзистентност података. На пример - да ли локална самоуправа има усвојен Правилник за финансирање програма за задовољавања потреба и интереса грађана у области спорта на својој територији? Према Закону о спорту, јединица локалне самоуправе преко својих органа уређује ближе услове, критеријуме, начин и поступак доделе средстава из буџета јединице локалне самоуправе, односно одобрење програма за задовољавање потреба грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе и начин јавног објављивања података о предложеним програмима за финансирање, одобреним програмима и реализацији одобрених програма. Ово подразумева обавезно доношење правилника којим би се уредила наведена питања у вези са финансирањем из буџета у области спорта на територији јединице локалне самоуправе.

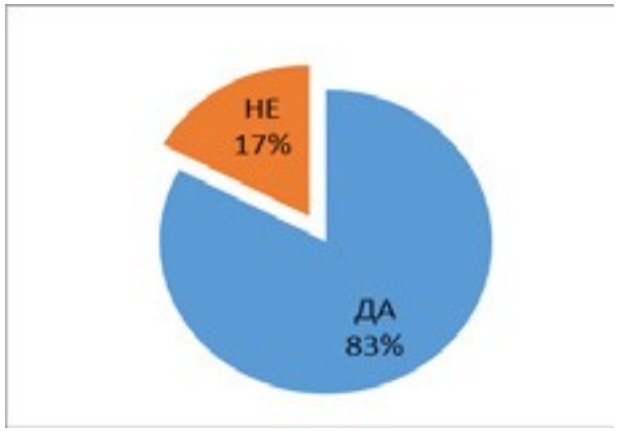

Графикон 21: Удео локалних самоуправа које имају усвојене правилнике у складу са Законом о спорту

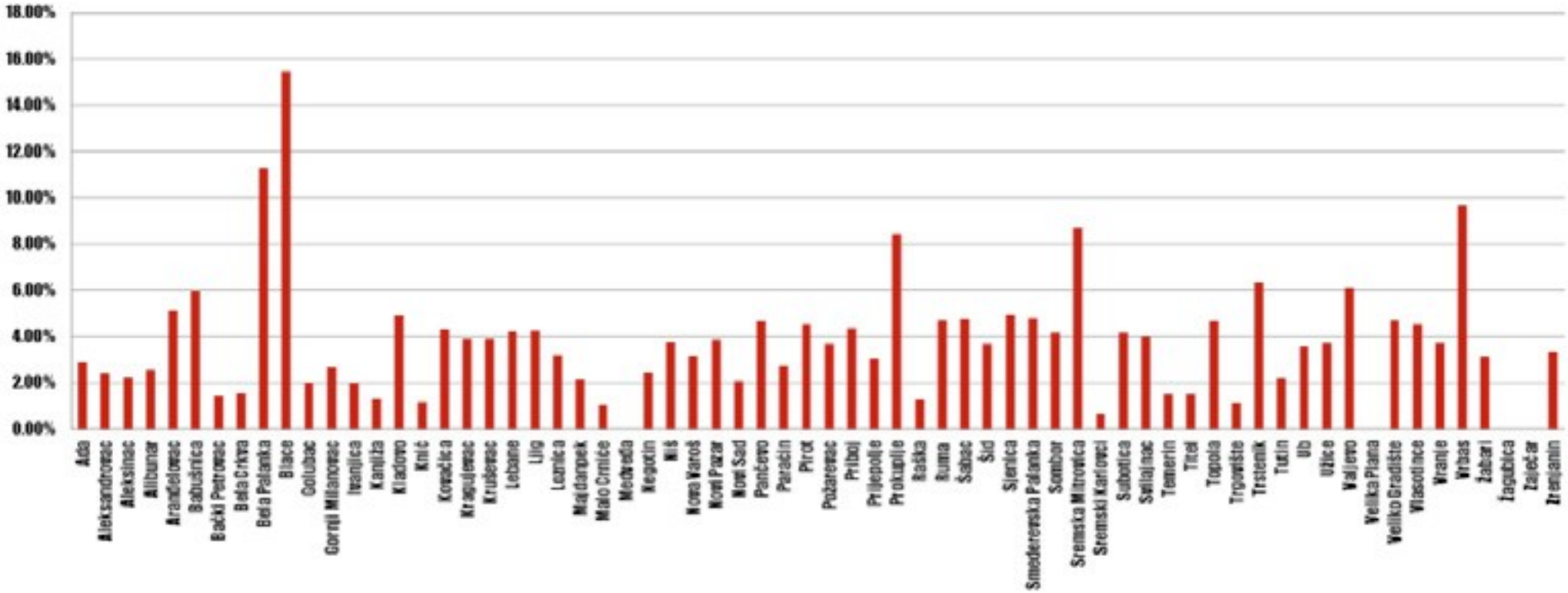

Графикон 20: Удео издвојених средстава са позиције буџета јединица локалних самоуправа за финансирање програма у области спорта

На питање *да ли је до 1. јуна 2014. године носилац програма доставио своје предлоге годишњих програма јединици локалне самоуправе*?[6] позитивно је одговорило 3% ЈЛС, док је 63% дало негативан одговор што би, ако се исходи изразе процентуално и графички, изгледало овако:

Графикон. 22: Удео ЈЛС код којих је носилац програма доставио своје предлоге годишњих програма јединици локалне самоуправе до 1. јуна у претходној години

Одговори на ова питања нам заправо указују да је 2015. године 63% општина и градова финансирало спорт на својим територијама кршећи Закон о спорту и дефинисани програмски календар. Уколико се не поштује Закон о спорту и дефинисани буџетски календар, онда се читав низ даљих активности у смислу финансирања програма из области спорта доводи у питање.

Такође, истраживачи су извршили и анализу Правилника и увидом у документа је утврђено да већина објављених докумената има велики број недостатака, како формалних, тако и суштинских.

Из анализе се јасно уочило да су се 2014. године ЈЛС веома често одлучивале да финансирају програме спортских организација преко „посебних програма", али не поштујући програмски календар. Током, читаве године су одобравана средства са ознаком Посебни програми, а да заправо они нису нити по својој форми, нити по својој суштини - посебни програми. Уколико се погледају програми који се углавном односе на финансирање посебних програма онда се види да се заправо у оквиру посебних програма финансирају активности које су дефинисане годишњим програмом, а не посебним програмом. Из приложених одговора се види да чак 56% општина и градова није расписивало конкурс у складу са тада важећим Законом о спорту, што значи да је дошло до кршење одредаба Закона о спорту – и формалног и суштинског.

У истраживању је постављено једно „трик" питање: Да ли је некој спортској организацији, а на основу закљученог Уговора због ненаменског утрошка буџетских средстава, тражен повраћај средстава у буџет града/општине?
На ово питање су све јединице локалне самоуправе одговориле са негацијом, тј. да нити једној организацији у 2014. години у локалним самоуправама обухваћеним узорком није тражено да врате средства.

6 Годишњи програм извршава се према следећој динамици:
1. јун – носиоци програма достављају своје предлоге годишњих програма јединици локалне самоуправе;
1. јул – надлежни орган јединице локалне самоуправе образује стручну комисију за избор програма и пројеката која анализира и оцењује поднете предлоге годишњих програма;
15. јул – јединица локалне самоуправе утврђује обједињени предлог годишњих програма реализације задовољавања потреба и интереса грађана у области спорта, на предлог стручне комисије, за наредну буџетску годину;
15. децембар – јединица локалне самоуправе ревидира предлоге годишњих програма и усклађује их са средствима утврђеним у буџету за наредну годину;
30. децембар – јединица локалне самоуправе обавештава носиоце програма о висини одобрених средстава по програмима.

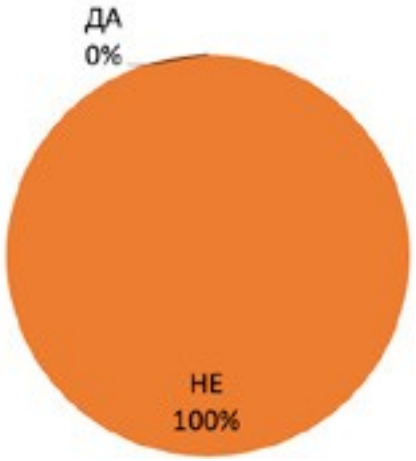

Графикон 23: Удео ЈЛС код којих је дошло до повраћаја средстава у буџет града/општине, а због ненаменског трошења средстава спортских организација

Поставља се питање, како је могуће да су апсолутно сви клубови, који су били у узорку у оквиру овог истраживања, заиста оправдали утрошена буџетска средства на исправан начин? Истовремено, велики гански савези, који имају развијене организационе и људске капацитете и чији рад подлеже строгој контроли, морали су да врате средства националном нивоу. Одговор на ово питање заправо лежи у слабој контроли утрошка буџетских средстава од стране представника јединица локалних самоуправа и територијалних спортских савеза. Први налази истог истраживања, а који се спроводи четири године после, указују да локалне самоуправе сада итекако траже повраћај средстава, а што само указује на то да је контрола средстава, после четири године, далеко озбиљнија.

Унапређење институционалног оквира за финансирање спорта на свим нивоима

По спроведеној анализи, један од кључних чинилаца промене било је доношење новог Закона о спорту („Службени гласник РС”, број 10/16), у фебруару 2016. године чиме је остварен напредак у процесу модернизације и уређења регулативе система целокупног спорта. Новим Законом су јасно дефинисана права и обавезе свих релевантних субјеката у систему спорта, а посебна пажња је усмерена на унапређење у области финансирања, као и надлежности јединица локалних самоуправа. Закон о спорту је на системски начин уредио питања везана за:

- права и обавезе спортиста и осталих физичких лица у систему спорта;
- правни положај, организацију и регистрацију предузетника и правних лица у систему спорта (организације у области спорта);
- општи интерес и потребе и интересе грађана у области спорта и њихово финансирање;
- категоризације у области спорта;
- националну стратегију развоја спорта у Републици Србији и програме развоја спорта у јединицама локалне самоуправе;
- школски и универзитетски спорт и физичко васпитање деце предшколског узраста;
- спортске објекте;
- организовање спортских приредби;
- национална признања и награде за посебан допринос развоју и афирмацији спорта;
- вођење евиденција у области спорта;
- надзор над радом организација у области спорта.

Права и обавезе утврђене Законом о спорту примењују се на све организације у области спорта које имају своје седиште на територији Републике Србије и на свако обављање спортских активности и делатности на територији Републике Србије.

Према Закону о спорту (члан 137.) јединице локалне самоуправе финансирају средствима буџета задовољавање следећих потреба и интереса грађана у области спорта:

1) подстицање и стварање услова за унапређење спортске рекреације, односно бављења грађана спортом, посебно деце, омладине, жена и особа са инвалидитетом;

2) изградња, одржавање и опремање спортских објеката на територији јединице локалне самоуправе, а посебно јавних спортских терена у стамбеним насељима или у њиховој близини и школских спортских објеката, и набавка спортске опреме и реквизита;

3) организација спортских такмичења од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе;

4) обезбеђење услова и организовање спортских кампова за спортски развој талентованих спортиста и унапређење квалитета стручног рада са њима;

5) учешће спортских организација са територије јединице локалне самоуправе у домаћим и европским клупским такмичењима;

6)физичко васпитање деце предшколског узраста и школски спорт (унапређење физичког вежбања, рад школских спортских секција и друштава, општинска, градска и међуопштинска школска спортска такмичења и др.);

7)делатност организација у области спорта чији је оснивач јединица локалне самоуправе;

8) делатност организација у области спорта са седиштем на територији јединице локалне самоуправе које су од посебног значаја за јединицу локалне самоуправе;

9) унапређење заштите здравља спортиста и обезбеђи- вање адекватног спортско-здравственог образовања спортиста, посебно младих, укључујући и антидопинг образовање;

10) стипендирање за спортско усавршавање категорисаних спортиста, посебно перспективних спортиста;

11) спречавање негативних појава у спорту (допинг, насиље и недолично понашање, намештање спортских резултата и др.);

12) едукација, информисање и саветовање грађана, спортиста и осталих учесника у систему спорта о питањима битним за одговарајуће бављење спортским активностима и делатностима;

13) периодична тестирања, сакупљање, анализа и дистрибуција релевантних информација за адекватно задовољавање потреба грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе, истраживачко-развојни пројекти и издавање спортских публикација;

14) унапређивање стручног рада учесника у систему спорта са територије јединице локалне самоуправе и подстицање запошљавања висококвалификованих спортских стручњака и врхунских спортиста;

15) рационално и наменско коришћење спортских сала и спортских објеката у државној својини чији је корисник јединица локалне самоуправе и спортских објеката у својини јединице локалне самоуправе кроз одобравање њиховог коришћења за спортске активности и доделу термина за тренирање учесницима у систему спорта;

16) награде и признања за постигнуте спортске резултате и допринос развоју спорта.

Према Закону о спорту, јединица локалне самоуправе преко својих надлежних органа уређује ближе услове, критеријуме и начин и поступак доделе средстава из буџета јединице локалне самоуправе, односно одобрење програма за задовољавање потреба грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе и начин јавног објављивања података о предложеним програмима за финансирање, одобреним програмима и реализацији одобрених програма (члан 138. став 2. Закона о спорту). По усвајању Закона и локалних програма развоја, следећи корак, Министарство омладине и спорта и Стална конференција градова и општина су направила моделе правилника који су намењени јединицама локалне самоуправе: *Правилника о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта у локалној самоуправи*, као и модел *Правилника о категоризацији спортских организација. Уз наведе правилнике*, урађен је *Приручник о финансирању спорта у јединицама локалне самоуправе* у складу са новим институционалним оквиром, а који је представљен на округлим столовима широм Србије и подељен свим градовима и општинама. Један од значајних новитета у Закону о спорту, а који су утицали на унапређење финансирања спорта у јединицама локалне самоуправе јесу и санкције које повлачи недоношење правилника којим се уређује финансирање задовољавања потреба и интереса грађана у области спорта на територији јединице локалне самоуправе**.** Недоношење правилника представља прекршај за који се јединици локалне самоуправе изриче новчана казна од 500.000 до 2.000.000 динара, а председнику општине/ градоначелнику новчана казна од 50.000 до 150.000 динара (члан 175. став 1. тачка 39) и члан 175. став 2. Закона о спорту). Одобравање програма без постојања правилника представља одобравање програм супротно Закону о спорту, а уговор о одобравању програма (пројекта) којим се задовољавају потребе и интереси грађана у јединици локалне самоуправе који је закључен без постојања Правилника ништаван је (члан 138. став 8. Закона о спорту).

Да би утврдили да ли је и до ког степена дошло до унапређења стања у једном од највећих проблема у области спорта на локалном нивоу – а то је финансирање, неопходно је поновити истраживање након четири године активног рада на унапређењу ове области. Почетком 2019. године је започето истраживање финансирања спорта широм Србије. На овај начин ће се измерити и ефекти активности које су рађене у циљу јачања капацитета и мапирати највећи изазови у финансирању спорта и дати предлози за њихово превазилажење. Као што је наведено у претходним поглављима, нажалост, не постоји база података о финансирање спорта у Србији, а која би на једном месту садржавала систематизоване податке о издвајању средстава из буџета на републичком и локалном нивоу и да је зато важно, периодично спроводити истраживање финансирања спорта, како би се системски пратило стање спорта у РС као и транспарентност трошења средстава из јавних извора намењених за развој спорта. Прелиминарни подаци указују на то да је дошло до значајног искорака у области финансирања спорта у локалним самоуправама. Пре свега, све локалне самоуправе у узорку имају усвојене_Правилнике о одобравању и финансирању програма којима се остварује општи интерес у области спорта у локалној самоуправи, као и Правилнике о категоризацији спортских организација. По подацима истраживања које прикупља Министарство омладине и спорта у циљу праћења остварености стратешког плана, чак 98% јединица локалне самоуправе има усвојене Правилнике.

Међутим, што је далеко важније, све испитиване локалне самоуправе су у потпуности искористиле моделе правилника које су им достављене, што значајно утиче на унапређење квалитета самих докумената. Овако успостављен систем финансирања је свакако умањио у пракси коришћење тзв. дискреционих права која су често и извор корупције. Међутим, такође је уочено и да се неке локалне самоуправе и даље не придржавају календара за годишње програме, да постоји нејасноће у спровођењу надлежности, да је неопходно још динамичније пружати потребну подршку у јачању капацитета и што је најважније – неопходно је успоставити конзистентан систем надзора и контроле.

Табела 23: Удео буџета који локале самоуправе издвајају за област спорта у односу на укупан буџет

година	2012.	2015.	2018.
% издвајања за спорт у буџетима ЈЛС	2,15	4,29	5,26

Упоредна анализа очекиваних исхода указује да је неопходно да се:

(1) омогући боља координација између свих чинилаца спортског система у Републици Србији и обезбеди поштовање свих прописа и аката који регулишу област спорта, укључујући успостављање веће контроле примене и реализације како ове стратегије, тако и функционисање система спорта у свему у складу са законима и подзаконским актима у јединицама локалне самоуправе;

(2) успостави системско планирање развоја спортских грана од стране надлежних националних спортских савеза;

(3) све јединице локалне самоуправе имају усвојене програме развоја спорта на својој територији, усклађене са овом стратегијом, уз уважавање потреба и специфичности локалне средине;

Када говоримо о исходу који се односи *на бољу координацију између свих чинилаца спортског система у Републици Србији и поштовање свих прописа и аката који регулишу област спорта, укључујући успостављање веће контроле примене и реализације како ове стратегије, тако и функционисање система спорта у свему у складу са законима и подзаконским актима у јединицама локалне самоуправе* – неопходно је укључити све значајне промене о којима се на различитим местима говори у оквиру овог извештаја, а које се тичу новог закона[7], подзаконских аката, израда модела аката за локалне самоуправе итд., али и промена који се односе на унапређења капацитета актера на свим нивоима. У овом делу ћемо анализирати један сегмент, а који се тиче успостављања кохерентног система стратешког планирања и његовог праћења, у који би били укључени сви релевантни актери који се баве политиком спорта у Републици Србији и што је изузетно значајно – на свим нивоима, а што представља пионирски искорак у стратешком планирању у било којој области јавне управе.

7. Народна скупштина Републике Србије усвојила је нови Закон о спорту („Службени гласник РС", број 10/16). Чланом 182. став 1. овог закона прописано је да ће се подзаконски акти предвиђени законом донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона. Ставом 2. истог члана, прописано је да ће се, изузетно од става 1. овог члана, подзаконски акти из члана 65. став 7. и члана 120. став 2, као и акта из члана 136. став 2, и члана 138. став 2. донети у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године и акционим планом за њену примену, дефинисано је да све јединице локалне самоуправе треба да усвоје програм развоја спорта на својој територији у року од шест месеци од усвајања националне стратегије (члан 142. став 4. Закона о спорту). У Стратегији је такође истакнуто да Програм развоја спорта за територију одређене јединице локалне самоуправе треба да буде усклађен са националном стратегијом односно да је њен задатак да обезбеди услове за реализацију приоритета, општих и посебних циљева националне стратегије.

Такође, у складу са успостављањем кохерентног система стратешког планирања, али и праћења његове реализације, и национални грански савези су имали обавезу да усвоје планове развоја савеза за период од 2015-2018. године. Исто, услов је био да се и планови развоја националних гранских савеза ослањају и воде реализацији приоритета и циљева дефинисаних у Стратегији развоја спорта у Републици Србији.

На годишњем нивоу Министарство има обавезу да изради и објави извештај о спровођењу Стратегије на својој интернет страници, степену спровођења циљева и активности, проблемима и изазовима, а имајући у виду да је Извештај о току спровођења Стратегије саставни део Извештаја о раду Министарства који се доставља Влади у складу са Пословником Владе.

Министарство прибавља информације од надлежних министарстава, аутономних покрајина, јединица локалних самоуправа, националних гранских спортских савеза, Агенције за привредне регистре, Републичког завода за статистику, надлежних завода за спорт и медицину спорта, Антидопинг агенције Републике Србије, осталих организација у области спорта, високошколских установа и других организација које прикупљају и обрађују податке везане за спорт и физичко вежбање грађана (нпр. Регулаторно тело за електронске медије у вези са % програмског садржаја намењеног промоцији спорта) и на основу њих врши праћење остваривања циљева. Наведени органи и организације, на захтев Министарства, најмање једном годишње достављају тражене информације у вези са спровођењем Стратегије и Акционог плана.

При анализи достављених извештаја у претходне четири године уочава се да градови и општине, али и друге институције не умеју да на квалитетан начин систематизују податке. То је свакако важна информација, која указује на то да је неопходно изградити још прецизнији начин прикупљања података, као и да је неопходно системски радити на подизању капацитета на свим нивоима. Извесно је да у склопу израде следеће генерације стратегије за развој спорта треба повести рачуна о оквиру за праћење и евалуацију, али и капацитетима свих релевантних актера који треба да подрже њену реализацију на свим нивоима.

Праћење и извештавање се врши по одабраним показатељима из Акционог плана за спровођење Стратегије представља референтни оквир за процену учинка у односу на планиране циљне вредности, односно исходе дефинисане Стратегијом:

Приоритет 1 – Развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт – 5 показатеља;

Приоритет 2 - Повећање обухвата бављења грађана спортом кроз развој и унапређење спортске рекреације – 4 показатеља;

Приоритет 3 – Развој и унапређење врхунског спорта – 5 показатеља;

Приоритет 4 - Развој и унапређење спортске инфраструктуре – 5 показатеља;

8.1. Подизање капацитета спорта на свим нивоима власти – 5 показатеља;

8.2.Стручно-истраживачкирадуспортуиинформационим системима – 1 показатељ;

8.4. Спорт у војсци - 1 показатељ;

8.5. Спорт у полицији - 1 показатељ;

8.6. Спортски туризам и партнерство између спорта и животне средине - 2 показатеља;

8.7. Медији у спорту – 1 показатељ;

8.8. Негативне појаве у спорту – 3 показатеља.

Посебно треба истаћи да је већина показатеља родно диференцирана.

Графички приказ одабраних показатеља по приоритетима из Акционог плана заснива се на обради попуњених Упитника или наративних извештаја које су доставили:

Табела 24: Институције и организације које су доставиле годишњи извештај од 2015-2018.године

Достављен упитник	2015	2016	2017	2018
Министарство одбране	+	+	+	+
Министарство унутрашњих послова	+	+	+	+
Министарство просвете, науке и технолошког развоја	-	+	+	+
Министарство саобраћаја, грађевинарства и инфраструктуре	+	+	+	+
Олимпијски комитет Србије	+	+	+	+
Параолимпијски комитет Србије	+	+	+	+
Антидопинг агенција РС	+	+	+	+
Завод за спорт и медицину спорта РС	+	+	+	+
Регулаторно тело за електронске медије	+	+	+	+
Савез за школски спорт Србије	+	+	+	+
Универзитетски спортски савез Србије	+	+	+	+
Покрајински секретаријат за спорт и омладину	+	+	+	+
Спортски савез Србије	+	+	+	+

Табела 25: Проценат јединица локалне самоуправе и националних гранских спортских савеза које су попуњавале извештаје по годинама 2015-2018. године

Проценат достављенихизвештаја	2015	2018
Јединице локалне самоуправе	85.5%	91%
Национални грански спортски савези	72%	91%

Као што смо навели у претходном поглављу, Стратегијом развоја спорта у Републици Србији за период 2014 – 2018. године и акционим планом за њену примену, дефинисано је да све јединице локалне самоуправе, у року од шест месеци од усвајања националне стратегије развоја спорта у Републици Србији, треба да усвоје програм развоја спорта на својој територији, а у складу са Националном стратегијом (члан 142. став 4. Закона о спорту). У Стратегији је такође истакнуто да Програми развоја спорта на територији одређене јединице локалне самоуправе треба да буду у складу са националном стратегијом. У складу са Стратегијом развоја спорта за период 2014 – 2018. јединице локалних самоуправа биле су у обавези да до 6. јануара 2016. године, доставе прву генерацију Програма

развоја спорта. То је референтни оперативни плански документ на нивоу јединице локалне самоуправе чијом реализацијом се спроводи и прати оствареност приоритета, општих и посебних циљева Стратегије.

У циљу реализације овог циља, Министарство омладине и спорта у сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина и Спортским савезом Србије, је 2015. године пружило подршку јединицама локалне самоуправе у стратешком планирању. То је први пут да су јединице локалне самоуправе систематично планирале своју политику у области спорта у којој су у пратећим акционим плановима јасно дефинисани општи и посебни циљеви, мере и активности за њихову реализацију, носиоци активности, временски оквири и, коначно, процена да ли су за њихову реализацију потребна и колика материјална средства.

Графикон 24: Приступ изградњи система Стратешког планирања у ЈЛС

Као што се види из Графикона 24. пружено је више видова подршке локалним самоуправама у процесу израде стратешког оквира. У првој половини 2015. године организовани су регионални округли столови, где су учесницима, поред осталих тема, представљени и приоритети Стратегије, општи и посебни циљеви, као и обавезе и одговорности јединица локалне самоуправа. На овим округлим столовима је представницима јединица локалне самоуправе најављено

(и предложено како да се припреме) за наредне кораке у процесу припреме и израде Програма развоја спорта за територије јединица локалне самоуправа.

Други корак је био формирање тимова задужених за израду планова развоја спорта у локалним самоуправама и формирана је база именованих лица и њихових заменика.

У следећем кораку је Спортски савез Србије, заједно са Министарством омладине и спорта креирали *„Приручник за планирање програма развоја спорта у јединици локалне самоуправе”*, где су на систематичан начин објашњени конкретни кораци у свакој фази, од спровођења истраживања, креирања тима, дефинисања општих и посебних циљева, активности, до праћења и мониторинга, а који је био подељен на националној конференцији.

Затим, су организоване у две фазе радионица у оквиру три географске регионалне целине – (Војводина, центар, југ Србије). Учесници радионица су били представници 15 јединица локалних самоуправа из истих региона, односно укупно 45 јединица локалне самоуправе. Свака локална самоуправа је била заступљена са 3 представника (обавезно именована лица која су одговорна за спровођење Стратегије, њихови заменици и представници територијалних спортских савеза). На радионицама су подељени и материјали: модели истраживања, модели планова развоја и акционог плана, дефинисани су приоритети и сл. На радионицама су учесницима детаљно представљени сви кораци у аналитици проблема и планирању, изради стратегије и акционог плана, просеца мониторинга и евалуације.

Министарству је до сада достављен 141 усвојени Програм развоја спорта јединица локалне самоуправе.

Анализу општег циља 8.1. Подизање капацитета спорта на свим нивоима власти у Програмима развоја спорта јединица локалне самоуправе

Министарство омладине и спорта је 2017. године спровело Анализу општег циља 8.1. Подизање капацитета спорта на свим нивоима власти у Програмима развоја спорта јединица локаних самоуправа. Свака јединица локалне самоуправе је имала могућност да у оквиру овог циља дефинише одређене активности и мере, које су релевантне за актере у области спорта на њеној територији.

Увидом у Програме развоја спорта утврђено је да је од 141 јединице локалне самоуправе код свега 34 препознат и уврштен општи циљ 8.1. *Подизање капацитета спорта на свим нивоима власти*. Такође је утврђено које су посебне циљеве Акционим Планом јединице локалне самоуправе уврстиле у своје Програме развоја спорта и акционе планове и у ком броју:

Табела 26: Анализа општег циља 8.1. у Плановима развоја спорта локалне самоуправе

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	број ЈЛС	КОМЕНТАРИ
Повећани капацитети организација у области спорта за програмско финансирање њихове активности и делатности из јавних прихода - планирање, реализација, контрола	25	Одобравање годишњих и посебних програма се врши у складу са Законом о спорту, Стратегијом, националним категоризацијама и Програмом развоја спорта у јединици локалне самоуправе, а код годишњих програма и у односу на категоризације организација у области спорта у јединици локалне самоуправе. Да би систем програмског финансирања из јавних прихода функционисао оптимално, капацитете организација у области спорта треба јачати, пре свега едукацијама у овој области. Министарство омладине и спорта и Стална конференција градова и општина су издале „Приручник за финансирање програма у области спорта у ЈЛС" на основу кога ће се радити и едукације. Неопходно је да јединице локалне самоуправе препознају овај вид подршке као важан сегмент јачања капацитета организација у области спорта. Кроз едукације се може удружити више јединца локалних самоуправа ради рационалног коришћења средства за ту намену.
Перманентно праћење и анализа односа остварених спортских резултата у односу на уложена средства из буџета и других извора финансирања	9	Пример добре праксе: Општина Пирот – ***реконструисан је Омладински стадион у Пироту- дом пиротских кошаркаша;*** – ***реконструисани су терени за рукомет и кошарку, зграда са свлачионицама, трибине;*** – ***у општини Правце у Бугарској изграђена је атлетска стаза.*** – ***изграђени су спортски терени и дечје игралиште у насељу Танаско Рајић;*** – ***у Општини Монтажна-Бугарска су изграђена 2 спортска објекта и игралиште.*** – ***у општини Пирот набављено је савремено клизалиште и изграђен мултифункционални мини пич терен са мобилијаром у насељу Прчевац;*** ***у општини Монтана – Бугарска реновиран је Градски стадион „Огоста" и изграђена атлетска стаза, систем за наводњавање и савремена опрема на стадиону.***
Повећани капацитети организација у области спорта за аплицирање ка фондовима Европске уније и другим приступним фондовима	14	
Унапређење стручности и капацитета спортских организација за писање пројеката и понуда ка спонзорима и донаторима	11	
Унапређење стручности и капацитета спортских организација у јединицама локалне самоуправе	8	Да би се систематично приступило овој теми неопходно је: – пратити и мерити организациони учинак (да ли и како се постижу планирани резултати и циљеви организације) – Проценити расположиве људске ресурсе (план потреба за стручним обукама) – Анализирати мотивисаност организације и организационе капацитете (с посебним акцентом на финансијско и процесно управљање, као и везе и односе са другим организацијама и институцијама у области спорта) Проценити како се управља програмима и шта може да се унапреди
Усвојене категоризације спортских организација у јединицама локалне самоуправе	8	У складу са чланом 138. Закона о спорту између осталог се каже да се одобравање годишњих програма врши и у односу на категоризације организација у области спорта у јединици локалне самоуправе. „Приручник за финансирање програма у области спорта у јединици локалне самоуправе" садржи модел Правилника о категоризацији спортских организација које делују на територији јединице локалне самоуправе.

Укратко компаративно анализирајући очекиване исходе, формиран је целокупан систем стратешког планирања- по први пут је успостављен кохерентан систем планирања и увезано је стратешко планирање националног и локалног нивоа, али је и креиран кохезиван систем извештавања. На овај начин се омогућава да политике спорта буду засноване на доказима, кроз прецизно таргетирање потреба грађана и успостављање система за праћење квалитета и ефикасности одређених одлука и активности. Развијени су и ојачани људски ресурси у градовима и општинама а унапређена је и хоризонтална (ЈЛС-територијални спортски савез-гански савези-школе, као и између различитих ЈЛС кроз е-Мрежу) и вертикална (МОС-ЈЛС) комуникација. По први пут су у многим градовима и општинама планиране активности и буџети у вези са школским и рекреативним спортом, а такође су и отворена врата ка додатном уређивању система у складу са Законом о спорту.

Међутим, као што смо више пута нагласили, сами извештаји и квалитет података није задовољавајући. Такође, отворено је и суштинско питање: *колико су планови развоја заиста и имплементирани?*

Очекивани исход 5: да се повећа капацитет свих чинилаца система спорта у Републици Србији кроз организовање обука за писање програма и пројеката како на националном тако и на нивоу ЕУ.

У оквиру овог исхода треба нагласити да је почетком 2019. године Република Србија званично је постала пуноправна чланица програма Еразмус+. Република Србија и њене институције су учествовале у Еразмус+ програму од почетка, 2014. године, али у ограниченом капацитету, тј. као партнерска земља у региону Западног Балкана. Еразмус+ је програм Европске уније који обезбеђује финансирање пројеката за сарадњу у три области: образовање, омладине и спорта. Укупна средства намењена Еразмус+ програму за цео период износе 14,7 милијарди евра, а планирано трајање програма је до 2020. године. Од почетка Еразмус+ програма 2014. године, Србија је прва у региону Западног Балкана и по броју одобрених пројеката и по количини средстава и по броју људи који одлазе на размене у земље ЕУ. До сада су образовне институције, као и организације које се баве младима учествовале у пројектима укупне вредности преко 67 милиона евра за све врсте пројеката у оквиру Еразмус+ програма. Међутим, мали број пројеката су били у области спорта и неопходно је да се у наредном стратешком циклусу, ојачају институције и организације у области спорта за аплицирање на међународне фондове.

Колико је у претходном периоду релевантних кровних организација у области спорта учествовало у оваквим и сличним едукацијама, а колико је њих организовало едукације на ову тему својим чланицама? У достављеним извештајима имамо податке само за Олимпијски комитет Србије.

Што се тиче учествовања у периоду од 2016-2018. године, представници ОКС су учествовали на:

1. Еразмус + спорт инфо дан организован од стране Европске комисије (EACEA) The European Commission and the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency;

2. Радионицама Еразмус + у оквиру Европског спортског форума за младе, у организацији Европске комисије, Европске спортске невладине организације (ENGSO – European Non Governmental Sports Organisation) и Малте као председавајуће Европским парламентом;

3. Семинару о стипендирању у Бриселу , у организацији Европске омладинске фондације;

4. Стручним скуповима на тему финансирања кроз пројекте UNESCO у Паризу, у организацији UNESCO.

Што се тиче организације скупова и спровођења едукације на тему аплицирања за ЕУ и друге приступне фондове, Олимпијски комитет Србије у сарадњи са ЕУ канцеларијом Европских олимпијских комитета организовао је први регионални семинар на тему *ЕУ фондова и стварања нових могућности за Олимпијске комитете Источне Европе, Западног Балкана и Турске 2018. године*. Дводневни семинар је окупио је преко 20 учесника из 10 Националних Олимпијских комитета, Темпус Фондације и ЕУ делегације у Србији. Учесници су информисани о свим доступним фондовима и програмима, као и главним приоритетима Европске уније када је у питању спорт. Представљени су и примери добре праксе Еразмус+ и програма пограничне сарадње, и дати кључне препоруке које сваки Национални Олимпијски комитет треба да усвоји и примени уколико жели да аплицира за доступне програме.

Такође, представници Европске комисије су одржали семинар *„Спорт изван граница“* за представнике спортских организација, градских управа и невладиних организација на тему приступних фондова ЕУ и програма Еразмус +, у току Европске недеље спорта 2018. године. На семинару су представљени и примери добре праксе из других земаља које већ годинама успешно користе фондове ЕУ за спорт.

Поводом Европске недеље спорта у Београду је 27. септембра 2018. године организован округли сто за високе званице од стране Европске комисије. *Главна тема је била значај физичке активност за здравље људи,* а поред Олимпијског комитета Србије, учешће на округлом столу узело је и Министарство омладине и спорта Републике Србије, Европски олимпијски комитети, Министарство омладине и спорта Румуније, Украјине и Грузије, Светска здравствена организација, ТАФИСА, Међународна школска спортска федерација и бројне друге организације.

Што се тиче партнерства на међународним пројектима, Олимпијски комитет Србије је партнер на међународном пројекту „Activity, Sport and Play for the Inclusion of Refugees in Europe – ASPIRE“ чији је носилац ENGSO организација, а у оквиру Еразмус + позива. Главни циљ пројекта је социјална инклузија миграната кроз спорт. ОКС је у оквиру пројекта успешно организовао једнодневни семинар „Инклузија миграната у друштво кроз спорт и игру“ 11. септембра 2018. године у сарадњи са Групом 484 у Спортском центру Фудбалског савеза Србије у Старој Пазови. Верујемо, да и друге организације су партнери на појединим међународним пројектима, али нажалост, нису доставиле податке у извештају.

Очекивани исход 6: Укључивање већег броја жена како у бављење спортом, тако и у руководећи рад у организацијама у области спорта, укључујући и учешће најмање једне четвртине жена у управним органима и телима организација у области спорта

8.1.1.10. Посебан циљ: Укључен већи број жена, маргинализованих група и волонтера у систем спорта у Републици Србији

– повећан број жена које се баве спортским активностима за 10-15% до 2018. године.

Уколико се у обзир узме учешће жена у рекреативном спорту у Републици Србији, може се приметити да је у категорији до 65 година (графикон) у посматраном периоду учешће жена било на нижем нивоу у односу на учешће мушкараца у свим годинама и подједнако на нивоу општина и градова. Укљученост жена у рекреативни спорт која достиже једва 5% се може сматрати изузетно ниском.

На општинском нивоу се може приметити тренд пораста укључености жена и мушкараца у рекреативне активности (2015-2017) и стагнација (заустављање раста и благо опадање у случају мушкараца) 2017-2018. године.

Када су у питању градови, приметно је да после пораста који је забележен у 2017. години, у 2018. години долази до опадања учешћа жена у рекреативном спорту те готово враћања на ниво који је забележен 2015. године. Насупрот томе, у случају мушке популације, у посматраном периоду се бележи благи, али континуирани пораст бављења рекреативним спортом.

Графикон 25 и 26: Учешће становништва до 65 година старости у рекреативном спорту поп полу (2015-2018. године) у општинама и градовима

У категорији рекреативног спорта за старије од 65 година, приметно слабије учешће жена на свим нивоима. Забрињавајући је података да се свега 1% жена старијих од 65 година на нивоу општина, односно 2% на нивоу градова, у посматраном периоду бавило неким обликом рекреативног спорта.

Док је у општинама, после пораста у периоду 2015-2017. у 2018 години дошло до пада учешћа припадника оба пола (и у случају жена готово до враћања на вредности забележене на почетку посматраног периода), на нивоу градова се бележи пораст у периоду 2015-2017, и известан пад у 2018. години. Ипак, ако се пореде 2015. и 2018. година, може се рећи да је у градовима дошло до извесног пораста учешћа у рекреативном спорту међу најстаријим грађанима и грађанкама.

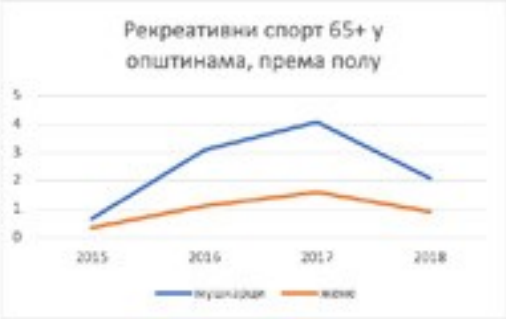

Графикон 26 и 27: Учешће становништва старијих од 65 година старости у рекреативном спорту поп полу (2015-2018. године) у општинама и градовима

Уколико се у обзир узме заступљеност жена на руководећим позицијама у области спорта у периоду 2015- 2018. година (графикон), подаци показују да је остварен позитиван тренд пораста те да је у 2018. години на нивоу општина било 14% жена на руководећим позицијама, док је на нивоу градова тај удео нешто нижи (11%). Међутим, упркос позитивним трендовима забележеним на свим нивоима, удео жена на руководећим позицијама је низак те и даље постоји пуно простора за побољшања односно остварење циља од минимално 25% жена на руководећим позицијама у спортски организацијама.

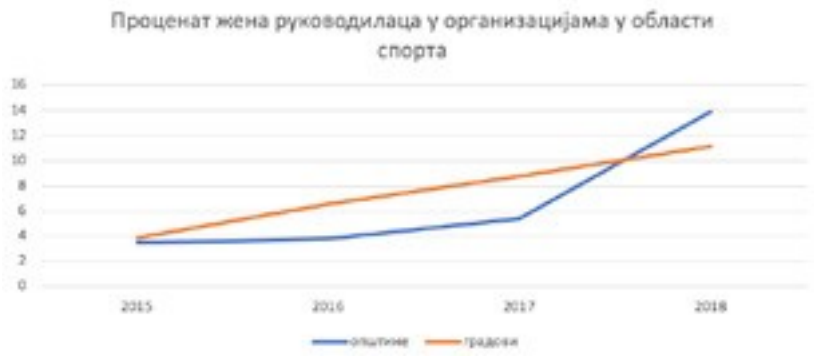

Графикон 28: Проценат жена руководилаца у организацијама у области спорта (2015-2018. године) у општинама и градовима

Уколико се као показатељ родне равноправности у области спорта узме учешће жена међу квалификованим спорским стручњацима, подаци (графикон) показују да је у периоду 2015-2018. година забележен негативни тренд, те да се удео стручњакиња спустио за 2 пп. Такође, треба напоменути да је у целокупно посматраном периоду удео жена међу квалификованим спортским стручњацима релативно низак, односно да је тек сваки 10 квалификовани стручњак женског пола.

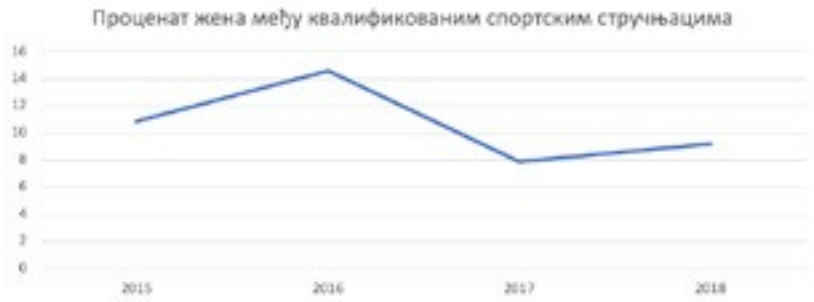

Графикон 29: Проценат жена међу квалификованим спортским стручњацима

На основу презентованих података може се закључити да је учешће жена у различитим областима спорта на изузетно ниском нивоу те да је неопходно развити различите програме подршке развоја женског спорта, рекреативног спорта за жене те оспособљавања и усавршавања спортских стручњакиња. До сличних налаза долазе и нека друга истраживања. Тако, налази представљени у оквиру студије Жене и мушкарци у Србији (2017) показују да мање од 20% жена слободно време проводи бавећи се спортским и активностима на отвореном, док се удео мушкараца у датим активностима креће око 30%. Налази другог истраживања спроведеног за потребе израде *Индекса родне равноправности у Републици Србији* (2018) су дошли до закључка да су активности из области такозване економије бриге (репродуктивни рад у домаћинству, брига о деци, старијима и другим зависним члановима породице) несразмерно распоређене на жене, док су мушкарци у могућности да више времена посвете активностима које су повезане са личним развојем и благостањем, попут рекреације, учешћа у спортским и културним активностима. Међутим, недостају информације о томе на који начин превазићи постојеће препреке и подстаћи односно омогућити женама да се у већој мери ангажују у спортско-рекреативним активностима.

Очекивани исход 7: Повећање учешће особа са инвалидитетом, како у области врхунског спорта, тако и у области рекреативног вежбања.

Проценат особа с инвалидитетом укључених у спортске активности (АП 7.2.1.5.)

Подаци представљени графиконом показују да се број особа са инвалидитетом укључених у спортске активности у периоду 2015-2018. на нивоу градова није променио (иако је у 2016. години остварен пораст од 2пп) и остао на релативно ниском нивоу од 4%. Када се у обзир узме учешће особа са инвалидитетом у спортским активностима на нивоу општина, забележен је негативан тренд те је са 3% у 2015. години дошло до смањења од готово једног процентног поена. На основу доступних података, може се рећи да није остварен постављени циљ ”повећан број соба са инвалидитетом

који су укључени у спортске активности за 30-50% до 2018. године". У том смислу, неопходно је развити програме који би за циљ имали укључивање особа са инвалидитетом у различите облике спортских активности на свим нивоима.

Графикон 30: Проценат особа са инвалидитетом укључене у спортске активности (2015-2018. године) у градовима и општинама

* Напомена: Град Београд није у предвиђено року успео да прикупи захтеване податке за овај приоритет, тако да графикони приказују стање рекреативног спорта по одабраним показатељима агрегираним и упросеченим само за општине и градове.

Уколико се пажња усмери на родну димензију, на основу графички представљених података се може закључити да су жене са инвалидитетом ређе укључене у спортске активности у градовима и општинама у односу на мушкарце. Њихово учешће се креће око 1% што је изузетно ниско. У том смислу, програме укључивања особа са инвалидитетом у спортске активности би требало осмислити на такав начин да у обзир узму и родни аспект, односно подстицање учешћа жена са инвалидитетом.

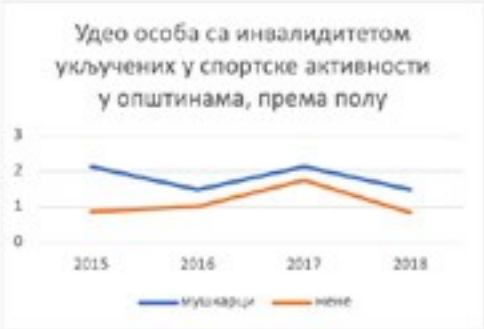

Графикон 31 и 32: Удео особа са инвалидитетом укључених у спортске активности према полу у општинама и градовима

Када је у питању учешће лица са инвалидитетом у области врхунског спорта, доступни подаци из 2018. године показују да је учешће веће на нивоу градова. Нажалост, нису доступни подаци за све године тако да нису могућа детаљнија поређења. Према доступним подацима када је удео лица са инвалидитетом у врхунском спорту у питању (подаци за Београд) нису доступни, може се видети да је реч о веома ниском уделу – на нивоу општина 0,25% а на нивоу градова 4%. Доступни подаци не омогућавају компаративну анализу али свакако говоре у прилог потребе да се различитим механизмима подстакне учешће ове категорије лица у области врхунског спорта.

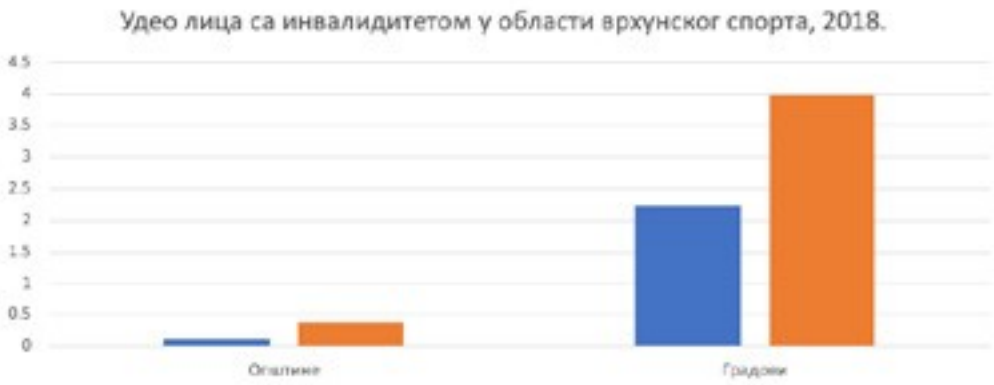

Графикон 33: Удео лица са инвалидитетом у оквиру врхунског спорта

Проценат лица са сметњама у развоју укључених у спортске активности (АП 7.2.1.5.)

Током посматраног периода (2015-2018) удео лица са сметњама у развоју која су укључена у спортске активности се није у значајној мери променио и остао је на релативно ниском нивоу који се креће испод 5% на свим нивоима. Иако су приметне извесне варијације (током 2016. и 2017. године), на основу приказаних података се може видети да је удео ових лица у почетној (2015) и крајњој (2018) тачки остао непроме- њен

Графикон 34: Удео особа са сметњама у развоју укључених у спортске активности у општинама и градовима

*Напомена: Град Београд није у предвиђеном року успео да прикупи захтеване податке за овај приоритет, тако да графикони приказују стање рекреативног спорта по одабраним показатељима агрегираним и упросеченим само за општине и градове.

Уколико се у обзир узме учешће особа са сметњама у развоју у спорту у градовима и општинама према полу, графички представљени подаци показују да су жене мање укључене у спортске активности. Удео особа са сметњама у развоју женског пола које се баве спортским активностима је изузетно низак и не прелази 2%.

На основу представљених података се може закључити да је учешће особа са сметњама у развоју у систему спорта у Републици Србији на изузетно ниском нивоу и да је неопходно предузети мере подстицања укључивања ове популације односно инклузивност у спорту. Треба нагласити да је изузетно важно да се равномерно укључе особе са сметњама које су женског пола.

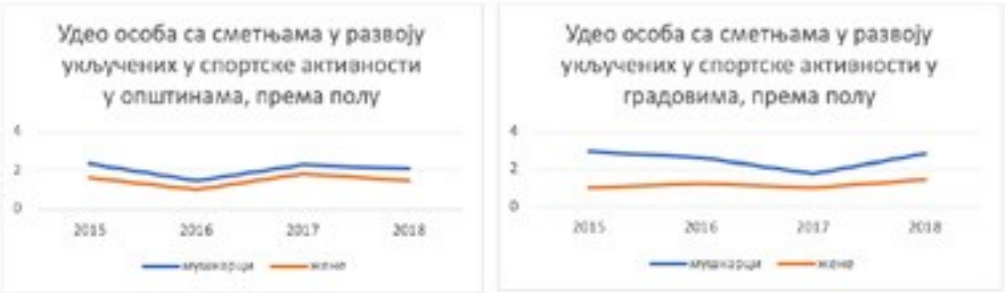

Графикон 35 и 36: Удео особа са сметњама у развоју укључених у спортске активности према полу у општинама и градовима

Очекивани исход 8: Повећана укљученост волонтера у активности у спорту

У оквиру општег циља успостављања конзистентног система управљања и финансирања система спорта у Републици Србији; перманентне едукације, те већег укључивања жена, маргинализованих група, и волонтера у систем спорта у Републици Србији, као очекивани исход за посматрани период (2015-2018) је постављено повећање броја волонтера ангажованих у организацијама у области спорта и организацији спортских приредби за најмање 20% до 2018. године.

На основу података добијених од општина и градова кретање просечног броја волонтера по јединици локалне самоуправе/града за период 2015-2018. је приказан на графикону који следи:

Графикон 37: Број волонтера укључених у систем спорта у општинама и градовима

Као што се на основу приказаних података може видети уочени тренд кретања броја волонтера укључених у систем спорта је негативан. Посебно је наглашен пад на нивоу градова, док је на нивоу општина тренд опадања нешто блажи али ипак присутан. На основу ових података се може закључити да постављени циљ повећања укључености волонтера за 20% није остварен и да је уместо очекиваног пораста дошло до осипања броја волонтера и волонтерки.

У посматраном периоду уочена (Извештаји 2015-2018) је и разлика у учешћу жена волонтера у систем спорта у општинама и у градовима, што указује на потребу за циљаним напорима у општинама како би се жене мотивисале да се бројније укључе у својству волонтера.

5.2. СТРУЧНО И НАУЧНО – ИСТРАЖИВАЧКИ РАД У СПОРТУ И ИНФОРМАЦИОНИМ СИСТЕМИМА

Предуслов за развој спорта и бављење спортом јесте располагање великим бројем квалитетних стручњака (кадрова) на свим нивоима, од административног и техничког до оних који раде на вишим нивоима руковођења, обуке и тренинга. Ти кадрови могу бити и волонтерски и професионални, с тим да професионални кадрови могу бити и подршка волонтерима. Учесници у вођењу или надгледању спортских активности треба да имају одговарајуће квалификације, при чему посебну пажњу треба да поклањају заштити безбедности и здравља људи под њиховом контролом.

Потреба за квалификованим, стручним кадром посебно добија на тежини када је у питању рад са децом и младима. Све спортске и са спортом повезане организације дужне су да осигурају да сви који су одговорни за децу и младе буду на одговарајућем нивоу стручно квалификовани, односно оспособљени да се њима баве, тренирају их или образују, а посебно да разумеју биолошке и психолошке промене у вези са њиховим сазревањем. Ова лица треба да обезбеде да њихов лични ниво обучености и квалификација одговара потребама деце и младих, током њиховог кретања кроз различите фазе привржености спорту. Треба да се понашају на начин који даје добар пример и представља модел понашања за њих. У раду са младима на прво место мора се стављати здравље, безбедност и добробит детета или младог спортисте, и осигурати да те вредности буду испред победничких стремљења или репутације школе, клуба, тренера или родитеља. С друге стране, детету, младој особи и породици треба дати што је могуће више информација које ће развити њихову свест о могућим ризицима и предностима постизања високог спорског нивоа. Посебно се детету и младој особи не смеју наметати очекивања која нису у сразмери са његовом могућношћу да их испуни.

Јавне власти свих нивоа не могу да воде адекватну „спортску политику“ ако не располажу одговарајућим информацијама. Да би се оне добиле све јавне власти треба да развију одговарајуће структуре и средства за сакупљање и дистрибуцију релевантних информација о спорту на локалном и националном нивоу. То подразумева и да се помажу научна истраживања свих аспеката спорта. Након прикупљања информација и добијања резултата истраживања, они ће се дистрибуирати заинтересованим странама, на локалном, регионалном, националном или, чак, међународном нивоу.

Општи циљ: унапређен стручни и научно-истраживачки рад у спорту и информационим системима.

Посебни циљеви:

- унапређен стручни рад у спорту;
- унапређен научно-истраживачки рад у спорту;
- подизање капацитета Завода за спорт и медицину спорта Републике Србије и покрајинских завода за спорт и медицину спорта, уз повезивање са високошколским установама;
- унапређени информациони системи у спорту.
- повећан број квалификованих спортских стручњака ангажованих у организацијама у области спорта за најмање 20%;

Очекивани исход1: Унапређење стручног рада у спорту као и унапређење квалитета рада организација у области спорта, првенствено кроз повећање броја стручно школованих и оспособљених спортских стручњака.

Графикон 38: Број квалификованих спортских стручњака

Подаци приказани на графикону показују да је у посматраном периоду (2015-2018) забележен пораст броја квалификованих спортских стручњака. Међутим, постигнут раст од око 16% је испод пројектованог (20%). У наредном периоду би требало наставити са развијањем програма за обуку и стручно оспособљавање и усавршавање спортских стручњака.

Очекивани исход 2: Обезбеђивање сарадња и повезаност науке и спорта.

На основу извештаја акредитованих високошколских установа (АВУ) (Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду, Универзитет у Новом Саду, Факултет спорта и физичког васпитања, Факултет за спорт, Универзитет „УНИОН–Никола Тесла”, Висока спортска и здравствена школа), у оквиру поглавља 8.2 Стручно-истраживачки рад у спорту и информациони системи, у Акционом плану за спровођење стратегије развоја спорта, посебан циљ 8.2.1.1., може се закључити да је у периоду 2015-2018. године остварен висок степен ангажо-

ваности ових институција на плану школовања стручног кадра и подизању квалитета наставе на свим нивоима. У посматраном периоду је оспособљен значајан број спортских стручњака различитих профила, наставни кадар на акредитованим високошколским установама је имао прилике да се усавршава кроз учешће на стручним и научним скуповима, семинарима и конференцијама, објављен је задовољавајући број стручних и научних радова у престижним часописима као и известан број монографских студија. Међутим, како структура извештаја АВУ није стандардизована, могућности за међусобна поређења и праћење трендова су веома ограничена. У том смислу, једна од препорука је та да се извештавање стандардизује и да укључи конзистентно праћење селектованих показатеља (између осталих: број уписаних студената на различите нивое студије, број дипломираних студената у календарској години, број одбрањених завршних, мастер и докторских радова, број објављених радова у научним и стручним часописима, број објављених научних монографија, број одржаних међународних и домаћих стручних и научних скупова, број пројеката на којима АВУ учествују и др.).

Табела 27 Број едукованих и оспособљених стручњака на Факултет спорта и физичког васпитања Универзитета у Београду

Програм	2016.			2017		
	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно
докторске дисертације по старом	3	9	12	/	/	/
дисертацију е – нови програм	1	5	6	/	2	2

Програм	2016.			2017		
	жене	мушкарци	укупно	жене	мушкарци	укупно
магистар наука	1	10	11	/	/	/
мастер	10	22	32	24	31	55
Академске студије	25	66	91	22	49	71
Струковне студије спорта	2	10	12	1	8	9
Струковне студије рекреације	3	3	6	3	3	6
Укупно	45	125	170	50	93	143

На основу података које је доставио *Факултет за спорт, Универзитет „УНИОН–Никола Тесла:* У 2017. години број дипломираних студената на основним студијама је износио 111, а на Мастер академским је завршни рад одбранило 19 студената. Факултет тренутно стипендира 40 студената. До краја 2018. године, на истом АВУ, програм стручног оспособљавања успешно је завршило укупно 162 кандидата, који су на основу тога стекли Уверење о стручној оспособљености, у складу са Законом о спорту.

У току 2016. године на *Високој спортској и здравственој школи* дипломирало је 98 студената, а 2017. године 67 студената, са звањем Струковни тренер у спорту, Струковни тренер у рекреацији, Струковни менаџер и Струковни физиотерапеут. Програм стручног оспособљавања у школи се у 2016. и 2017. године реализовао у сарадњи са одговарајућим националним гранским спортским организацијама, у два термина. Висока спортска и здравствена школа од 2011. године редовно објављује научни часопис Спорт – наука и пракса у коме се објављују стручни и научни радови из области спорта.

У Републици Србији тренутно постоји 7 категорисаних научних часописа из области спорта: Facta Universitatis Se- ries: Physical Education and Sport, Serbian Journal of Sport Sci- ences, Физичка култура Exercise and Quality of Life, Годишњак Факултета спорта и физичког васпитања, Спорт-наука и пракса, TIMS Acta: Journal of sport sciences, tourism and well- ness.

8.4. СПОРТ У ВОЈСЦИ

Визија спорта у Војсци Републике Србије је модеран систем који је интегрални део националног спорта, у којем је спорт доступан сваком припаднику Министарства одбране и Војсци Србије ради побољшања оперативних и функционалних способности и у којем постоје услови за остварење врхунских спортских достигнућа, првенствено у базичним спортовима.

Мисија спорта у Министарству одбране и Војсци Србије је континуирано, планско и организовано спровођење спортских активности, на свим нивоима и у свим облицима, у функцији очувања здравља, задовољења физичких, менталних и социјалних потреба, креирања позитивног вредносног система кадровског вођења, унапређења физичких способности појединаца и команди, јединица и установа Војске Србије, промовисања система одбране, доприноса јачању мира у свету, међуармијске сарадње, поверења и помирења, као и доприноса развоју врхунског, масовног и рекреативног националног спорта.

У складу са непрекидном доградњом организацијске структуре, а ради ефикасног функционисања организацијских целина које се на нивоу Министарства одбране и Војске Србије баве спортом, неопходно је прецизно дефинисати основне функције и надлежности организацијских целина које се по дубини баве војним спортом и извршити попуну спортске јединице (спортски вод ВА) врхунским спортистима.

Општи циљ: унапређен спорт у Војсци Републике Србије. Посебни циљеви:

- Устројена нормативна структура у области спорта у Војсци;
- Усклађена организациона структура војног спорта;
- Развијен систем међународног спорта у оквиру CISM;
- Интегрисан војни и цивилни спорт;
- Унапређен систем стручног образовања у области спорта у Војсци;
- Развијена спортска медицина у Војсци;
- Остварена родна и полна равноправност жена у области спорта у Војсци.

Очекивани исход: Развој војног спорта који постиже врхунске резултате у систему ЦИСМ.

Општи циљ Стратегије 8.5.1 (Унапређен спорт у војсци) се реализује у складу са прописима који регулишу: 1) физичку обуку и спортска такмичења у Војсци Србије; 2) нормативе о покретним стварима за обуку трајних и потрошних вредности; 3) категоризацију војних спортиста и спортских стручњака у МО и ВС; 4) напредовање у војној каријери и награђивању спортиста; и 5) исхрана спортиста у војсци.

У 2015. години Министарство одбране је почело са израдом *Правилника о спортској делатности* за потребе Министарства одбране и Војске Србије.

2016. године, Чланом 3. Правилника о спортским гранама и областима спорта у Републици Србији и спортским дисциплинама у оквиру спортских грана и области спорта („Службени гласник РС” бр. 51/2016) спорт у војсци је, по први пут, званично препознат као област спорта у Републици Србији. У претходном периоду спорт и спортске активности у војсци, прописане упутствима и другим краткорочним документима о физичкој обуци и спортским такмичењима, допринеле су остваривању средњег нивоа пројектованих резултата, како у смислу изграђених физичких способности и навика бављења спортом ради доброг здравља припадника Министарства одбране и Војске Србије (у даљем тексту: МО и ВС), тако и спортских постигнућа на домаћим и међународним војним спортским такмичењима. Неоспорно је да су одређене групе припадника МО и ВС (спортиста) остварили напреднији ниво наведених капацитета, али је то, пре свега, захваљујући раду по посебном програму клупских и личних тренера, из грађанства. У том смислу, ова промена представља значајан напредак у правцу даљег развијања војног спорта.

У 2017. години је започето а у 2018. години постигнуто усклађивање надлежности организационе целине Министарства одбране за спорт са прописима који се примењују у Републици Србији. Формирано је Одељење са групом за спортску делатност и спортском јединицом у свом саставу што представља темељ интегрисања војног у цивилни спорт, укључујући образовање у области спорта и спортисте медицине у војсци, уз остварену родну и полну равноправност.

Учешће припадника Министарства одбране и Војске Србије на спортским такмичењима у Републици Србији регулисано је годишњим Планом припрема, учешћа и подршке МО и ВС на спортским приредбама у Републици Србији. У 2018. години израђен је документ којим се регулишу припреме, интерно категорисаних, спортиста и спортских екипа у Војсци Србије, за учешће на државним и међународним спортским такмичењима, чиме су услови за реализацију тренажног процеса и здравствене контроле и заштите, у радно време, значајно унапређени. Припадници МО и ВС који су репрезентативци Републике Србије у свим спортским гранама, на позив селектора репрезентација, учествују без ограничења на спортским такмичењима и организованим припремама у Републици Србији и иностранству.

Обављање одређених спортских активности и спортских делатности регулисано је упутствима о физичкој обуци и спортским такмичењима у Војсци Србије, као и другим документима Министра одбране и начелника Генералштаба Војске Србије, којима се ова област усклађује са прописима који се примењују у Републици Србији (Закон о спорту, Стратегија развоја спорта и др.).

Физичка обука и спортска такмичења у Војсци Србије, почев од 2011. године, спроводе се према упутствима о физичкој обуци и спортским такмичењима у Војсци Србије, а обављање спортских активности и спортских делатности у Министарству одбране дефинише се конкретним краткорочним документима Министра одбране. Предметна упутства пружају помоћ командама, јединицама, установама и непосредним извођачима у планирању, организовању и извођењу свих облика и садржаја физичке обуке и спортских такмичења, али је, након спроведене квантитативне и квалитативне анализе, закључено да их је потребно дорадити, ради усклађивања са прописима који се примењују у Републици Србији (Закон о спорту, Стратегија развоја спорта и др.), а разматрају питања општег физичког развоја (физичко васпитање, физичка култура, спортске активности, спортске делатности и др.). Тим поводом, у 2017. и 2018. години усвојене су одређене измене Упутства о физичкој обуци у Војсци Србије и усаглашен је текст нацрта Правилника о спортској делатности и раду спортских удружења у Министарству одбране и Војсци Србије, чиме ће бити унапређено:

- планирање и управљање спортским активностима у складу са прописима који се примењују;
- стање функционалних и оперативних способности припадника МО и ВС;
- интегрисање спорта у војсци у систем спорта у Републици Србији;
- спортска култура припадника Министарства одбране и Војске Србије;
- изграђивање навика за физичким вежбањем ради опоравка, одржавања доброг здравља и физичке и духовне уравнотежености припадника МО и ВС;
- промовисање основних вредности војног позива и институција Система одбране на спортским приредбама у Р. Србији и иностранству (из календара CISM и др.);
- пружање стручне саветодавне подршке у организацији и раду спортских удружења МО и ВС;
- планирање и управљање војним спортским догађајима;
- управљање спортским објектима у МО и ВС;
- организација и спровођење припрема спортиста и спортских екипа;
  - сарадња са спортским институцијама у Републици Србији и иностранству;
  - планирање и обезбеђивање спортске опреме и реквизита;
  - развој научно-истраживачког рада и стручног усавршавања у области спорта;
  - дијагностика и праћење опште и посебне здравствене способности, морфолошког стања и функционалних способности и психо-социјалног стања спортиста, као и њиховог опоравка, исхране и суплементације;
  - развој спортске инфраструктуре у МО и ВС;

– развој информисања и маркетинга у спорту у војсци;

– развој врхунског спорта у војсци.

Наведеним Правилником су дефинисани посебни услови формирања и рада војних спортских удружења, што ће омогућити интензивнији развој спорта у војсци и ефикасно јачање физичких способности припадника МО и ВС и постизање престижних спортских постигнућа на такмичењима из домаћег и међународног војног спортског календара.

ПРЕГЛЕД РЕАЛИЗАЦИЈЕ ЦИЉЕВА ИЗ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА СПОРТА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Табела 28: Преглед реализације циљева из акционог плана

ОПШТИ ЦИЉ: 7.1.1. Унапређен школски и универзитетски спорт					
ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.1.1.1. Побољшани материјално-технички услови за реализацију активности школског и универзитетског спорта					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Опремање школа функционалним справама и реквизитима према претходно утврђеним приоритетима	Израда анализе стања опремљености спортских објеката при школама и универзитетима справама и реквизитима	Урађена анализа стања справа и реквизита	Спровођење редовних краткорочних анализа	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Израда плана континуираног опремања спортских објеката при школама и универзитетима справама и спортским реквизитима	Израђен план за опремање спортских објеката реквизитима и справама	Редовно се израђује кроз краткорочна документа надлежних ОЈ МО и ВС	КОНТИНУИРАНО	Буџет

ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.1.1.2. Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских и рекреативних активности у оквиру школског и универзитетског спорта					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Задати рокови активности**	**Ресурси**
Стварање услова за испуњење критеријума да за сваког ученика буде обезбеђена минимум једна спортска секција	Проширење понуде спортских секција у школи	Повећана понуда спортских секција у школама	10 секција ВГ и 18 секција ВА	КОНТИНУИРАНО	Буџет
	Проширење понуде ваннаставних спортских активности у оквиру школе	Повећана понуда ваннаставних спортских активности у школама и на универзитетима	Редовно физичко вежбање (радним даном), спортски сусрети (4 годишње) и спортски дан (1 х	КОНТИНУИРАНО	Буџет
	Неговање нових модела који ће повећати број активности у школским салама и спортским теренима у току викенда, летњег и зимског распуста, школске недеље спорта, развој нових модела СПРЕТ-а (спортско	Повећан број реализованих програма и пројеката спортских активности	СПРЕТ-17 кампови-2 радионице-2	КОНТИНУИРАНО	Буџет
	Стварање услова за испуњавање критеријума да за свако дете-ученика буде обезбеђена минимум једна спортска секција	Повећан број реализованих програма и пројеката у сарадњи спортских организација и школа	8 пројеката и програма	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Доношење плана за остваривање принципа "Један ученик - једна спортска секција"	Обезбеђени услови за реализацију програма "Један ученик-једна спортска секција"	сваки ученик ВГ ангажован је у некој секцији	КОНТИНУИРАНО	Буџет
Повећавање понуде спортских садржаја на универзитетима	Повећавање понуде ваннаставних спортских активности на универзитетима	Повећана понуда спортских секција и ваннаставних спортских активности студената	30	КОНТИНУИРАНО	Буџет
	Проширивање понуде спортских секција на универзитетима и јачање сарадње универзитета и спортских организација	Број реализованих пројеката универзитета са спортским организацијама	10	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Реализација пројекта "СОФА" - Пројекат укључивања студената у рекреативне бесплатне активности	Број студената укључених у пројекат "СОФА"	15%	КОНТИНУИРАНО	Буџет

ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.1.1.3. Повећано учешће ученика и студената на школским и универзитетским спортским приредбама (спортским манифестацијама и спортским такмичењима)					
Активности	**Мере/ Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Задати рокови активности**	**Ресурси**
Стварање услова за испуњавање основних приоритета школског спорта: свеобухватност, здравствени аспекти препознавања талента	Квалитетнијим праћењем система школских спортских и универзитетских такмичења обезбедити неопходност организовања међуодељенских, међуразредних и унутаршколских такмичења	Израђен систем за спровођење праћење и координацију школских спортских такмичења унутар школа	Редовна реализација спортских такмичења унутар Војне академије, Мед. факултета ВМА, Војне гимназије и Средње стручне војне школе, са прописаном методологијом	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Унапређење система школских такмичења кроз школска спортска такмичења организована по моделу лигашких такмичења, мењања спортских дисциплина, полне заступљености и равномерности	Израђени савременији и функционални системи спортских ШКОЛСКИХ II универзитетских такмичења	Реализована унутрашња школска такмичења, спортски сусрести и првенства Универзитета одбране, Војне академије и Мед. фак. ВМА	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Проширење обима и садржаја здравствених услуга обухваћених обавезним здравственим осигурањем	Унапређен систем обавезног здравственог осигурања	Регулисано уговором о школовању	КОНТИНУИРАНО	Буџет
Повећање учешћа студената на спортским студентским такмичењима	Унапређење система такмичења у оквиру студентског спорта, уз регулисање посебног статуса студената врхунских спортиста	Повећан број студената који се организовано баве спортом	око 35% кадета укључено је у лигашка такмичења УССБ	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства

ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.1.1.4. Побољшан стручно педагошки рад и унапређена институционална сарадња у оквиру школског и универзитетског спорта					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Задати рокови активности**	**Ресурси**
Подизање нивоа стручног рада у школском и универзитетском спорту, тако да су испуњени законски и квалитативни услови у погледу потребних стручних квалификација и знања за рад са децом и омладином	Организација стручних трибина, семинара и симпозијума у циљу едукације наставника, разредне наставе, наставника физичког васпитања, координатора школског спорта, секретара школских спортских савеза	Организоване стручне трибине, семинари и симпозијуми на тему школског и универзитетског спорта	Организују се у оквиру тренинг кампова, предавања и семинара	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
	Развити стални систем сертификације програма и пројеката школског спорта, органа и организација	Развијен систем сертификације програма и пројеката унутар школског и универзитетског спорта	Извршена је обука и сертификација спасилаца на базену Војне академије, од стране ФСиФВ	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства

ПОСЕБАН ЦИЉ: 7.1.1.6. Унапређење медијског праћења и промоција школског и универзитетског спорта у циљу неговања културе спорт. понашања, фер плеја, сарадње, толеранције и поштовања различитости на спорт. теренима					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Задати рокови активности**	**Ресурси**
Популарисање предшколског, школског и универзитетског спорта	Израда медијског плана у циљу популаризације предшколског, школског и универзитетског спорта	Израђен медијски план праћења и извештавања предшколског, школског и универзитетског спорта	Извештавање и популаризација спорта врши се преко веб сајта Војне академије	КОНТИНУИРАНО	Нису потребна средства
кроз већу медијску присутност и истицања јавног значаја школског спорта	Реализовање програма и пројеката у циљу промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости	Број реализованих програма и пројеката	**6**	КОНТИНУИРАНО	Буџет

ПОСЕБАНЦИЉ: 7.1.1.7. Унапређене везе између школа и организација у области спорта и подстакнути програми у спортовима који привлаче децу и омладину					
Активности	**Мере Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Задати рокови активности**	**Ресурси**
Подизање нивоа сарадње између школа и организација у области спорта у циљу повећања обухвата бављења деце и младих спортским активностима и физичким вежбањем	Успостављање сарадње и партнерских односа између школа и организација у области спорта на популарисању спортских активности и укључивању деце и младих у организоване облике бављења спортом и физичким вежбањем у оквиру организација у области спорта	Број деце и младих који су се укључили у спортске активности у организацијама у области спорта кроз сарадњу тих организација и школа	870	КОНТИНУИРАНО	Буџет
	Реализовање програма и пројеката унапређења спортских активности деце и младих у спортовима који их привлаче	Број реализованих програма и пројеката	5	КОНТИНУИРАНО	Буџет

ОПШТИ ЦИЉ: 8.4.1. Унапређен спорт у војсци					
ПОСЕБАН ЦИЉ: 8.4.1.1. Устројена нормативна структура у области спорта у Војсци					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Правно регулисање области спорта у ВС	Израда измене и допуне Упутства о спортским такмичењима у ВС	Усвојене измене и допуне или израђено ново Упутство	Усвојен Правилник	2018.	Нису потребна средства
	Израда измене и допуне Упутства о физичкој обуци у ВС	Усвојене измене и допуне или израђено ново Упутство	Финализација у 2019.	2018.	Нису потребна средства
	Израда измене и допуне Норматива покретних ствари за обуку трајних и потрошних вредности у ВС	Усвојене измене и допуне или израђен нови Норматив	Није одређен рок израде од стране надлежне ОЈ МО и ВС	2018.	Нису потребна средства
	Категоризација војних спортиста и спортских стручњака у МО и ВС	Усвојени Критеријуми за категоризацију	Регулисано Наређењем НГШ ВС	2017.	Нису потребна средства
	Допуна регулативе о напредовању у војној каријери и награђивању спортиста	Израђени критеријуми	Није одређен рок израде од стране надлежне ОЈ МО и ВС	2017.	Нису потребна средства
	Допуна Правилника о исхрани у ВС која се односи на специфичну исхрану спортиста	Донет нов Правилник о изменама и допунама Правилника или донет нов Правилник	У току је анализа о степену измене Правилника	2017.	Нису потребна средства

ПОСЕБАН ЦИЉ: 8.4.1.2. Усклађена организациона структура војног спорта					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Функционално уподобљавање организационе структуре ОЦ МО и ВС које се баве спортом у војсци	Функционално инкорпорирање надлежних и стручних лица из МО у функционални састав МОС, ОКС и ССС	Кооптирање лица из МО у састав МОС, ОКС и ССС	Није реализовано	2018.	Нису потребна средства
	Преформирање организацијске целине која се на нивоу МО бави војним спортом	Обједињавање Одсека за војни спорт и спортског вода Војне академије	Усвојена формација Одељења за спорт, са спортском јединицом	2018.	Нису потребна средства
	Дефинисање основних функција и надлежност ОЦ које се баве војним спортом (разграничење надлежности).	Разграничавање надлежности систематизацијом	Усклађене надлежности	2018.	Нису потребна средства

ПОСЕБАН ЦИЉ: 8.4.1.3. Развијен систем међународног спорта у оквиру CISM					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Партиципирање развоју светског мира, међуармијске сарадње и поверења кроз активности CISM	Наступ на светским, европским и регионалним такмичењима и догађајима под окриљем CISM	Број спортских догађаја, дисциплина, спортиста и земаља учесница	15/8/96/52	2018.	Буџет
	Развој репрезентативног војног спорта учешћем врхунских спортиста на међународним и домаћим такмичењима	Склапање Уговора са МО (ВА) о запошљавању врхунских спортиста у спортском воду Војне академије	Пријем врхунских спортиста у спортску јединицу је у току	2018.	Буџет

ПОСЕБАН ЦИЉ: 8.4.1.4. Интегрисан војни и цивилни спорт					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Планирана и организована сарадња МО, ССС, ОКС и НГСС	Планирано и организовано учешће ВС у подршци активностима ГСС	Одобрен годишњи План подршке Војске Србије у активностима ГСС	Континуирано кроз одобрен годишњи план	2018.	Нису потребна средства
	Учешће ВС у цивилним (лигашким) такмичењима	Формирање клубова ВС	У току је превођење постојећих у статус војних спортских .. удружења	2018.	Буџет
	Размена спортских искустава(организовање заједничких спортских кампова)	Организовање заједничких кампова	Зимски и летњи тренинг камп	2018.	Буџет

ПОСЕБАН ЦИЈБ: 8.4.1.5. Унапређен систем образовања у области спорта у Војсци					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Унапређење система образовања стручног и научног кадра у области војног спорта	Формирање радне групе за унапређење образовања и науке у спорту у МО и ВС	Формирана радна група за унапређење образовања и науке у спорту у МО и ВС	Предстоји у 2019.	2018.	Нису потребна средства
	Организација и учешће на конференцијама научним скуповима и симпозијумима	Број догађаја, учесника, број објављених радова	8/35/12	2018.	Буџет
	Спровођење применљивих истраживања у области војног спорта	Број пројеката и истраживања, број докторских и магистарских радова	1/2/2	2018.	Буџет
	Учешће наставно-научног кадра у пракси и стручног кадра из праксе у настави.	Број догађаја, учесника, број објављених радова	4/10/12	2018.	Буџет
	Израда анализе и предлога препорука за унапређење образовања и науке у спорту у МО и ВС	Израђена анализа и поднесени предлози	2	2018.	Нису потребна средства

ПОСЕБАНЦИЉ: 8.4.1.6. Развијена спортска медицина у Војсци					
Активности	**Мере / Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Развој одељења за физиологију напора и дијететику ВМА	Едукација и пријем нових специјалиста медицине спорта; улагање у савремену опрему	Број прегледа и објављених радова у страним часописима	**970/2**	2018.	Буџет
Успостављање катедре за последипломске студије из медицине спорта на ВМА	Едукација специјалиста медицине спорта кроз докторске студије	Број објављених радова у међународним часописима и број одбрањених доктората	**2/0**	2018.	Буџет
Развој научно-истраживачког рада из области физиологије напора и дијететику, као и антидопинга	Повезивањем различитих целина ВМА са истраживачким центрима у земљи и свету	Број објављених радова у иностраним часописима	**2**	2018.	Буџет

ПОСЕБАН ЦИЉ: 8.4.1.7. Остварена родна и полна равноправност жена у области спорта у Војсци					
Активности	**Мере/ Задаци**	**Индикатори Активности**	**Реализација**	**Рокови активности**	**Ресурси**
Остваривање родне и полне равноправности кроз женски спорт у ВС	Едукација о потреби повећања броја жена у спорту у систему одбране	Спровођење едукације на свим нивоима у систему одбране	2 семестра	2018.	Нису потребна средства
	Проглашење дана ЖСуВС	Дан женског спорта у ВС признат и унет у планове	Није одређен	2018.	Нису потребна средства
	Организација и учешће на такмичењима »Спорт и мир« и приредбама »Жене и спорт«	Број догађаја, спортиста, број земаља учесница	1/42/7	2018.	Буџет
	Унапређивање безбедности, здравствене и социјалне заштите жена у ЖСуВС	Израда анализе о услугама спортске медицине, водича и јединствене евиденције лекарских прегледа	Планирано за семинаре у 2019.	2018.	Нису потребна средства
	Посебно финансирање програма за учешће жена у спорту	Предвиђена и утрошена финансијска средства	Нису опредељена посебна средства	2018.	Буџет

Закључци

На основу наративних извештаја, те прегледа реализације циљева из акционог плана за период 2015-2018., може се закључити да је већина планираног и остварено (или ће бити реализовано, са малим закашњењем, у току 2019. године) те да је неспорно постигнут напредак на пољу унапређења спорта који се очитава у развоју нормативних оквира у области спорта у Војсци, усклађивања организационе структуре војног спорта те извесних помака у развијању система међународног спорта у оквиру CISM.

Свакако, у наредном периоду је потребно наставити рад на развијању нормативног оквира, организационе структуре, унапређења система стручног образовања у области спорта, праћења најновијих трендова у области спортске медицине како би се обезбедио даљи развој спорта у Војсци који остварује врхунске резултате.

Посебну пажњу треба обратити на чињеницу да су најслабији резултати остварени када је посебан циљ: 8.4.1.7.
– Остварена родна и полна равноправност у области спорта у Војсци - у питању. Наиме, у току целокупног посматраног периода, одржан је само један догађај посвећен теми положаја жена у спорту, Дан женског спорта у ВС није признат нити унет у планове (како је планирано), Израда анализе о услугама спортске медицине, водича и јединствене евиденције лекарских прегледа за потребе унапређивања безбедности, здравствене заштите и социјалне заштите жена у војсци је померен за 2019. годину, док за посебно финансирање програма за учешће жена у спорту нису опредељења средства.

5.7. МЕДИЈИ У СПОРТУ

Подразумевајући чињеницу да већина медија издваја значајан простор за садржаје који се баве различитим аспектима спорта и полазећи од независности спортских организација и аутономије медијских кућа по питањима креирања програма и свакодневног руковођења, национални спортски савези, укључујући и њихове чланице, и медији треба да успоставе међусобну сарадњу са циљем међусобних консултација о свим питањима која се тичу обе стране, као и о начинима и средствима на које медији могу да стимулишу бављење спортом и помогну решавању неких од проблема који су повезани са спортом (популаризације нових и малих спортова; давање приоритета у извештавању домаћем спорту; третман који треба да имају сцене насиља повезане са спортом, како оне које се дешавају на терену тако и оне ван њега; спречавање комерцијалног утицаја на аматерски спорт; указивање на штетност и неприхватљивост допинга у спорту и др.).

Свакодневни и динамичан развој телекомуникација намеће обавезу за све организаторе спортских приредби да посебну пажњу посвете растућој улози и значају који информационе технологије имају приликом организовања и спровођења спортске приредбе. Медијска покривеност спортске приредбе мора бити саставни део мера за организацију сваке спортске приредбе. У склопу тога, посебно је важно остваривање улоге медија у складу са Националном стратегијом за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама за период од 2013. до 2018. године.

У односу спорта и медија посебну пажњу треба посветити и промоцији потенцијала спорта у друштвеној интеграцији (инклузији) и изградњи друштва једнаких могућности.

Општи циљ: унапређена улога и одговорност медија за развој спорта.

Посебни циљеви:

– медијска промоција спорта као здравог начина живота и мотивација грађана за бављење спортским активностима;

– стручно усавршени спортски новинари;

– подигнута свест грађана о позитивним вредностима спорта.

Очекивани исход: Да се заједно са медијима промовишу праве вредности и приближи значај бављења спортом свим грађанима Републике Србије

Извештај о медијима у спорту заснива се на информа- цијама које је Министарству доставило Регулаторно тело за електронске медије (РЕМ). Табела која следи приказује уделе укупно емитованог спортског програма на националним телевизијама. Урачунати су сви спортски преноси, као и емисије намењене спорту и спортским догађајима.

Табела 29: Заступљеност спортских програмских садржаја за период 2015-2018. на националним ТВ каналима

	2015		2016		2017[9]		2018	
Назив ПМУ	Трајање[10]	%[11]	Трајање	%	Трајање	%	Трајање	%
РТС1	22.23:20:16	6,3	27.01:04:37	8,3	18.10:24:36	5,1	17.07:57:35	4,8
РТС2	66.08:22:41	18,2	62.11:44:52	19,3	53.14:04:55	14,8	51.12:46:33	14,3
РТВ 1	12.19:40:30	3,84	12.19:40:30	3,84	-	-	-	-
РТВ 2	3.01:16:10	0,99	3.01:16:10	0,99	-	-	-	-
ТВ Б92	12:09:29	0,15	12:09:29	0,15	-	-	-	-
ТВ Прва	1:52:41	0,02	1:52:41	0,02	-	-	-	-
Р Т В Пинк	2:49:18	0,04	2:49:18	0,04	-	-	-	-
Хепи ТВ	0	0	0	0	-	-	-	-

9 У извештајима РЕМ-а из 2017. и 2018. године су достављени подаци само за два канала Радио телевизије Србије.

10 Трајање спортских садржаја

11 Заступљеност спортских садржаја у односу на укупно емитован програм током целе календарске године

На основу доступних података приказаних у табели, може се закључити да највеће процентуално учешће спортских садржаја у укупном емитованом програму имају програми РТС 2 и РТС1. На програмима комерцијалних пружалаца медијских услуга са националном покривеношћу, ова врста програма је присутна у далеко мањем обиму.

Графикон 39: Заступљеност спортских програмских садржаја за период 2015-2018. годину

Преноси спортских догађаја, годинама уназад, а и у посматраном периоду (2015 – 2018. године), остварују високе уделе у укупном емисионом времену РТС 2 и као такви представљају најзаступљенији жанр на овом каналу. Дакле, управо захваљујући телевизијским преносима спор-

тских догађаја удео укупних спортских програмских садржаја (и преноса и студијских емисија заједно) најизраженији је на другом каналу националног јавног медијског сервиса: рекордних 19,3% у 2016. години; док су на првом каналу РТС вредности удела спортског програма (и преноси и емисије) значајно мање.

Као што се на основу података приказаних графички може закључити, заступљеност спортских програмских садржаја на првом каналу Радиотелевизије Србије се није значајније мењала са изузетком 2016. године када је, услед Летњих олимпијских канала и Европског првенства у фудбалу на оба канала удео спорских садржаја био нешто увећан. Када се РТС2 као најважнији преносник спортских догађаја узме у обзир, у 2017. и 2018. години се бележи известан пад у уделу спортских садржаја (приближно 4 пп) у односу на 2015. годину (и поред тога што су 2018. године одржане Зимске олимпијске игре и Светско првенство у фудбалу, на основу чега би се очекивало да удео буде приближан рекордној 2016. години).

Током 2016. године ОКС је свакодневном комуникацијом са различитим врстама медија настојао да свим заинтересованим учини лако доступним информације везане за Олимпијске игре, спортисте – чланове тима Србије и њихове резултате. Уједно ОКС је радио и на промоцији и дистрибуцији информација везаних за све друге субјекте (институције, организације, појединци..) укључене у пројекат „Рио 2016".

У периоду непосредно пре и током Игара одржано је 16 конференција за медије – 12 на одласцима и 4 по повратку спортиста из Рија. Први пут конференције за медије преносиле су националне телевизије. Конференцију за медије по повратку тима преносило је 5 телевизија: Радио Телевизија Србије, ТВ Пинк, ТВ Прва, ТВ Н1 и Студио Б. Са циљем да широј јавности лако буду доступне различите информације везане за саме Игре, чланове српског тима и њихове наступе, током трајања Олимпијских игара службе ОКС су продуковале 63 саопштења за медије, 120 изјава спортиста, тренера и званичника, 205 снимљених и дистрибуираних видео прилога и неколико хиљада фотографија и видео прилога. Мобилна апликација ОКС направљена посебно за Игре у Рију имала је више од 5.000 активних корисника.

Током 2016. године, Радио телевизија Србије је реализовала низ емисија. Телевизијски серијал „Снешко на петерцу" приказује актуелне информације везене за Европско првенство у ватерполу које је одржано у Београду, али и пренос на РТС-у. „Снешко на петерцу" је колаж прилога о припремама домаћих ватерполо репрезентативаца, припремама за одржавање наведене спортске манифестације, али и о новостима из света ватерпола.

Спортске активности најмлађих тема су ТВ серијала Школски спорт РТС-а који се већ неколико година уназад емитује уз помоћ Министарства. Подстицање младих на бављење спортом, тематика је десетоминутних ТВ емисија. РТС је, потписујући протокол о сарадњи са Савезом за школски спорт Србије, преузео обавезу бољег медијског праћења спортских активности најмлађих.

Промоцијом спорта међу младима бави се програмски пројекат у продукцији РТС Спортска будућност Србије, који осим што доноси портрете младих спортиста, говори и о томе како се откривају таленти, како се са њима ради, колико се тренира, како се усклађују обавезе у школи и спорту.

Медаље заувек је телевизијски серијал РТС-а који гледаоце подсећа на најславније тренутке из историје српског спорта, који од 2011. године кроз бројне ТВ емисије велича имена која су прославила спорт у Србији, али и национални идентитет овенчан спортским успесима.

Спортске игре младих на РТС2 је серијал који прати спортску манифестацију са традицијом дугом скоро две деценије која је највећи спортски пројекат на Балкану, намењен деци и омладини и подржан од стране Владе Републике Србије и Министарства.

Година 2016. била је олимпијска, а припреме за праћење и учествовање на Олимпијским играма у Рио де Жанеиру лета 2016. увеличане су наставком емитовања ТВ серијала РТС-а Олимпијски кругови.

У ТВ серијалу Професионалци, који реализује редакција актуелности, обухваћене су теме из спорта или у којима се промовише спорт, као што су епизоде посвећене угледним спортистима или инспиративним спортским догађајима.

Током 2016. године емитоване су репризе популарног програмског пројекта у продукцији Радио-телевизије Србије, спортски серијал Српске спортске легенде.

Европско првенство у фудбалу посебно је представљено на програмима РТС-а у оквиру стандардног праћења директног емитовања фудбалских утакмица, али и реализацијом специјалног ТВ серијала ЕУРО 2016. који је био посвећен наведеном шампионату.

Радио телевизија Војводине је реализовала серијал Олимпијци из Војводине, у којем су приказани својеврсни портрети спортиста из Војводине, који су представљени као учесници Олимпијских игара у Рио де Жанеиру.

Када је медијска промоција спорта у питању, важно је поменути да је Савез за школски спорт у периоду 2016-2018. године реализовао следеће активности:

– Издавање спортског дечијег часописа „Пламенко”

– Спортски журнал – 4 подлистка у публикованој верзији А4 формата на 16 страна (на годишњем нивоу);

– Курир – 2 подлистка у публикованој верзији А4 формата на 8 страна (2016)

– Спорт нетворк – већи број продукцијских емисија емитованих на телевизијама са националном покривеношћу;

– РТС 1 - већи број Емисија „Школски спорт“, емитованих на телевизијама са националном покривеношћу у продукцији Савеза;

Важан напредак на плану медијског извештавања о спорту је остварен 2018. године усвајањем Листе догађаја од посебног значаја за грађане у Републици Србији (“Сл. Гласник РС”, бр. 23/2018) на основу које је Савет РЕМ је подржао емитовање спортских садржаја, с обзиром на то да је у току преноса великог броја спортских догађаја омогућено продужено време оглашавања, чиме је олакшано финансирање њиховог преноса.

У 2018. години Министарство културе и информисања је подржало три медијска пројекта са тематиком спорта са укупним износом од 1.300.000,00 динара:

1. Радио Срем д.о.о, Рума, пројекат подржан са 600.000,00 динара

Пројекат „Спорт без граница - више од игре“ је усмерен на промовисање здравог начина живота и спорта међу младима на ширем подручју Срема. Медијски садржај се реализује у сарадњи са више институција и организација, са циљем да се тематика спорта сагледа из васпитног, образовног и здравственог угла а не само као професионално-профитна активност. Медијски садржаји се емитују на Радио Срему (102, 7 мхз) који својим сигналом покрива подручје целог Срема, а доступни су и на интернет страници радија. Циљну групу чине деца и млади до 18 година са подручја Сремског округа, односно ученици основних и средњих школа са територија општина Рума, Инђија, Сремска Митровица, Пећинци, Стара Пазова, Ириг, Сремски Карловци и Шид.

2. Ип Спорт Медиа доо, Крагујевац, пројекат подржан са 400.000,00 динара

Пројекат „Спречимо злоупотребу деце у спорту!“ посвећен је подизању свести о значају и утицају дечијег спорта, са указивањем на могуће негативне ефекте и разне врсте злоупотреба. Планирана је производња 10 медијских садржаја. Медијским садржајима анализирају се предности, али и мане бављења спортом. Наглашавају се понекад и нереална очекивања родитеља у смислу остваривања врхунских резултата њихове деце. Посебна целина пројекта је правилно и објективно навијање и неговање фер-плеја. Циљна група су деца и млади школског узраста и њихови родитељи. Произведен видео садржај објављен је на интернет порталу ИП СПОРТ.

3. Миљана Блажарић ПР, издавање часописа и периодичних издања ССС-ШАМПИОНИ, Београд, пројекат подржан са 300.000,00 динара

Пројекат „Како постати шампион“ је посвећен деци и младима Србије. Планирано је да се објаве разговори са најбољим спортистима Србије који су освајали медаље на Олимпијским играма, светским и европским првенствима и са њиховим тренерима. Такође су планирани разговори са стручњацима који су освајали медаље на великим такмичењима, интервјуи са психолозима и социолозима.

Предвиђена је објава 48 текстова, интервјуа и видео клипова на порталу „СУПЕРСПОРТ“. Циљна група су деца и млади.

У прегледу заступљености спорта на телевизијским каналима нису пређени подаци за неколико канала који искључиво емитују спортске садржаје као што су: СОС канал, Арена 1-2-3-4, Еуроспорт 1-2-3, а није конзистентно праћен квалитет и заступљеност спортског програма на другим каналима осим РТС1 и РТС 2. Услед тога, закључци који се могу извести на основу доступних података су веома ограничени.

5.8. НЕГАТИВНЕ ПОЈАВЕ У СПОРТУ

Спорт, има значајну улогу у развијању здраве структуре личности и облика понашања код деце и младих, посебно у развоју толеранције, фер-плеја и борбе против дискриминације.

Међутим, не можемо негирати да савремени спорт прате и негативне појаве попут хулиганизма, насиља, расизма, ксенофобије, а који за последицу имају насиље и недолично понашање, као и друге облике негативних појавама. Под негативним појавама у спорту треба подразумевати допинг, насиље и недолично понашање, намештање спортских резултата, нелегално спортско клађење и друге негативне појаве у спорту (све забрањене активности у области спорта, попут дискриминације учесника у систему спорта по било ком основу, тзв. слободне борбе и др.).

Одговорност за спречавање негативних појава у спорту имају како органи јавних власти (законодавна власт, судови, полиција, органи владе надлежни за спорт, локална управа), тако и невладине спортске организације (професионална и аматерска национална спортска удружења, клубови, локалне спортске асоцијације, навијачи, спортисти итд.).

Акциони план за спровођење Стратегије развоја спорта у Републици Србији за период од 2014 - 2018. године, тачком дефинише Општи циљ „Унапређење мера за спречавање свих негативних појава у спорту”, односно у оквиру наведеног општег циља, тачком 8.8.1.1. одређује се Посебан циљ „Успостављање механизма за доследну примену Националне стратегије за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама”. Очекивани исходи Стратегије планирани за 2018. годину су да се:

- смањи присуство и утицај негативних појава у спорту;
- даље интензивира и унапређује ангажовање представника Републике Србије у међународним телима, нарочито у Савету Европе, како би се обезбедило активно учешће у креирању политике за борбу против негативних појава у спорту и исто имплементирало у национални режим;

Очекивани исход: да се смањи присуство и утицај негативних појава у спорту;

На основу члана 167. став 1. Закона о спорту Влада Републике Србије је 25. августа 2017. године образовала „**Национални савет за спречавање негативних појава у спорту**" (Службени гласник РС», број 79 од 25. августа 2017.) и то представља једну од најзначајнијих новина током трајања стратешког циклуса везано за смањивање присуства и утицаја негативних појава у спорту.

Задатак Савета је да усклађује активности на спречавању насиља и недоличног понашања гледалаца на спортским приредбама, допинга у спорту, намештања утакмица и других негативних појава у спорту, као и испуњавање међународних обавеза у тим областима. Савет, иницира или предлаже предузимање мера и активности органа државне управе и надлежних националних спортских савеза на спречавању насиља и недоличног понашања у спорту и на испуњавању међународних обавеза које произлазе из Европске конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, посебно на фудбалским утакмицама, Европске конвенције против допинговања у спорту, Међународне конвенције против допинга у спорту и других међународних уговора.

Унапређење поступања на сузбијању насиља на спортским приредбама

Министарство унутрашњих послова, у оквиру својих надлежности и у складу са законским овлашћењима, у сарадњи са надлежним гранским спортским савезима и клубовима, има задатак да благовремено планира, координира и предузима мере и радње на обезбеђењу спортских приредби, у циљу одржавања стабилног јавног реда и укупне безбедности грађана и имовине. На основу прикупљених сазнања о безбедносним ризицима и сачињеној безбедносној процени, а у сарадњи са осталим безбедносним службама, полиција планира безбедносне мере које ће у конкретном случају предузети. Планиране безбедносне мере су усмерене на смањење могућности било ког вида угрожавања безбедности учесника спортске приредбе и предвиђају варијанте употребе полицијских снага за све хипотетички могуће ситуације, у складу са постојећим процедурама. У циљу прикупљања сазнања о безбедносним ризицима одржавања међународних (као и појединих домаћих) спортских приредби, каналима Националног фудбалског информационог центра (НФИЦ) МУП-а Републике Србије и ИНТЕРПОЛ-а, врши се размена безбедносно – интересантних информација које могу утицати на безбедност одређеног спортског догађаја. Важно је и напоменути да је НФИЦ МУП-а Републике Србије, успоставио веома добру и успешну сарадњу са свим Националним фудбалским информационим центрима земаља у Европи, у погледу брзе размене информација што у многоме доприноси превенцији и сузбијању насиља на спортским приредбама.

Посматрајући статистичке показатеље, првенствено да се просечно у току једне године, на територији Републике Србије одржи између 45.000 – 50.000 спортских приредби различитог карактера, којима присуствују више стотина хиљада посетилаца, стање безбедности на истима, може се оценити као задовољавајуће. Такође, треба напоменути да је у извештајном периоду, наша земља била домаћин великог броја међународних спортских приредби (међународне фудбалске утакмице у оквиру европских клупских такмичења, међународне утакмице репрезентације Србије, завршни кошаркашки турнир Евролиге Фајнал-фор 2018. итд.), којима је присуствовао велики број навијача из иностранства и којом приликом нису забележени озбиљнији безбедносно интересантни догађаји.

Унапређење поступања на сузбијању допинга

Кључна организација која се бави овом облашћу у Србији јесте **Антидопинг агенција Републике Србије** (у даљем тексту: АДАС), а која је достављала релевантне податке кроз годишње извештаје. Једна од надлежности АДАС-а јесте и спровођење антидопинг анализа, а број спроведених анализа у периоду трајања стратегије се може анализирати у табели испод.

Табела 29: Број спроведених допинг контрола 2015-2018. године

Број спроведених анализа	2015.	2016.	2017.	2018.
укупно	761	886	1108	904
људи	703	826	1048	852
коња	58	60	60	52

Као што се види из табеле, број спроведених допинг контрола је константо растао до 2018. године, када се уочава мањи пад. Тако је број спроведених допинг контрола 2017. године био за чак трећину виши него у периоду из 2015. године, да би 2018. године пао за око 15%.

Поред броја извршених анализа, кључан фактор је и квалитет метода са којима се врши анализа. Допинг контроле се спроводе у складу са техничком документацијом Светске антидопинг агенције који поставља захтеве за све антидопинг организације у погледу додатних анализа урина и крви за одређене супстанце као што су: анализа еритропоетина (ESA) и хормона раста (GHRF)), затим хормона раста из крви, анализе крвних параметара за биолошког пасоша спортисте у тачно одређеном проценту у односу на спорт у којем се спроводе. Такође, АДАС је поступао у складу са захтевима система "интелигентног тестирања" који развија Светска антидопинг агенција. Добијене информације о потенцијалном допингу су процесиране у складу са процедурама за интелигентно тестирање и поступано је по пријавама из глобалног "speak up!" система Светске антидопинг агенције. Потврду доброг рада АДАС представља и позитивна оцена квалитативне усаглашености рада са међународним стандардима и Светским антидопинг кодексом, саопштена на годишњем семинару Светске антидопинг агенције у марту 2018. године. Успех је тиме већи што је до је до краја 2018. године само још 43 АДО добило позитивну оцену, што значи да 78% АДО не ради како треба и због тога се, између осталог, спортови из тих земаља излажу ризику да буду санкционисани, а спортисти да не учествују на међународним такмичењима

Што се тиче финансирања, од укупног броја анализа узорака у претходном периоду преко 60% анализа је финансирано о трошку АДАС, док је трошку спортских савеза и организатора такмичења спроведено нешто мање од 40% анализа. Такође, ово се односи на тестирање рекреативаца на манифестацијама гранских спортских савеза у оквиру манифестација.

Табела 30: Број/проценат допинг позитивних спортиста/коња2015-2018. године

Број/проценат допинг позитивних	2015.	2016.	2017.	2018.
људи	8	4	10	8
Проценат	1,05%	0,5%	0,9%	0,9%
коња	3	6	2	4

Број/проценат допинг позитивних	2015.	2016.	2017.	2018.
Проценат коњи	5%	10%	3%	8%

Ако се статистички посматра број допинг позитивних спортиста у односу на број спроведених контрола тај проценат је у периоду од **2015-2018. године смањен на испод од 1%.** Ово је сјајан резултат, нарочито ако се узме у обзир да је светски просек око 1-1.5%.

Дакле, ако је очекивани исход стратегије био да се смање негативне појаве у спорту, можемо закључити да је резултат остварен у области антидопинга и да је дошло до значајног унапређења, нарочито ако се упореде резултати са периодом од 2006-2010. годином, кад је целокупан просек за четири године био чак преко 4% допинг позитивних спортиста.

Проценат допинг позитивних коња није толико значајно унапређен и код њега се из године у годину уочавају значајне флуктуације – од 3% до чак 10% допинг позитивних коња у односу на целу анализирану популацију. Надамо се да ће у следећем стратешком циклусу, овај показатељ значајно унапредити.

Наставак и јачање антидопинг едукације

Један од кључних мера које доводе до смањивања коришћења допинга јесте дизање свести спортиста и шире јавности о начинима злоупотребе и њиховим последицама.

Према члану 10. став 1. тачка 7) и члану 10. став 3. Закона о спречавању допинга у спорту, спортске организације, спортска друштва, спортски савези и стручна удружења у спорту у обавези су да спортским правилима и у сарадњи са Антидопинг агенцијом Републике Србије обезбеде да се чланови савеза, а посебно спортски стручњаци и регистровани спортисти свих узрасних категорија непрекидно, а најмање једанпут годишње, обавештавају и едукују о важећим прописима који се односе на допинг у спорту и о штетним последицама по здравље употребе допинг средстава.

У складу са циљем дизањем свести о штетности допинга, периоду од 2015-2018. године спровођено је више врста мера и активности, а које можемо поделити у три групе:

- ✓ **Одржавање око 30-50 антидопинг едукативних предавања годишње**

Антидопинг агенција Републике Србије наставила је континуирану едукацијом спортиста и чланова стручног тима спортисте. Едукативне активности у 2018. години могу да се сврстају у 4 категорије: предавања у спортским савезима/ институцијама,, електронска едукација, вршњачка едукација и *Athlete outreach*[12] програм

Појединачна предавања у спортским савезима и клубовима имала су за тему основе борбе против допинга у спорту, штетне ефекте забрањених супстанци, улогу лекара у борби против допинга, биолошки пасош спортисте, коришћење АДАМС базе и слично. У просеку је едуковано око 1200 слушалаца широког спектра занимања и професија из спортске и здравствене струке (тренери рвања, ватерпола, атлетике, гимнастике, фитнеса, коњичког спорта, џудоа, као и спортисти из рукомета, студенти фармације, параолимпијског спорта, фармацеути и лекари).

Електронску антидопинг едукацију са 3 онлајн курса: а) „Основна антидопинг едукација" намењен спортистима и другим особама у спорту; б) „Информисаност лекара опште праксе о допинг супстанцама о лековима" и в) „Антидопинг едукација за спортисте стипендисте" у периоду од 3 године је прошло укупно 5828 лица.

Што се тиче вршњачке едукације, може се навести пројекат вршњачке едукације у коме је АДАС учествовао са омладинским удружењем „Авантура" реализован је 4 града и направљена је мрежа од 80 младих едукатора у Београду, Новом Саду, Крагујевцу и Нишу. Млади едукатори су у 2017. и 2018. години едуковали око укупно око 3000 ђака.

12 квиз о познавању допинга на спортским такмичењима користећи *Athlete outreach* програм Светске антидопинг агенције.

- ✓ **Наставакусловљавања добијања стипендије МОС-а са присуствовањем на 2 антидопинг едукације у току године**

Сваке године је око 350 (укупно у периоду од 3 године 1050 спортиста) спортиста стипендиста Министарства омладине и спорта Републике Србије едуковано је 2 пута у току године са темама из допинга и спортске медицине.

- ✓ **Наставак стручног усавршавања кадрова и јачање знања на пољу спортске медицине**

Такође, активно се радило и на стручном усавршавању кадрова и јачању знања на пољу спортске медицине. Одржаване су редовне едукације допинг контролора. Такође, учествовало се и на међународним семинарима и едукацијама.

Очекивани исход: да се даље интензивира и унапређује ангажовање представника Републике Србије у међународним телима, нарочито у Савету Европе, како би се обезбедило активно учешће у креирању политике за борбу против негативних појава у спорту.

Представници Министарства унутрашњих послова и Министарства омладине и спорта активно су у претходне четири године учествовали у раду тела и органа Савета Европе, односно на конференцијама и семинарима у организацији европских организација, која се баве и чија је превасходна тема насиље и недолично понашање гледалаца на спортским приредбама, у циљу размене позитивних примера добре праксе и искуства из претходног периода. Континуирано су учествовали у раду Сталног комитета Савета Европе за спровођење Европске Конвенције о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, коју је Република Србија потписала, ратификовала и у складу са националним законодавством примењује. Представници Републике Србије су активно учествовали и у изради нове Конвенције о интегрисаном приступу безбедности, сигурности и услугама на фудбалским утакмицама и другим спортским приредбама, која је ступила на правну снагу 01.11.2017. године и која мења актуелну Конвенцију из 1985. године. Препознајући значај нове конвенције као референтног документа на пољу безбедности и сигурности на спортским приредбама, визију Сталног комитета Савета Европе којим се развија мулти-агенцијски интегрисани приступ организацији спортских приредби, Министарство унутрашњих послова кроз наставак сарадње са Министарством омладине и спорта, предузима активности у циљу ефикасне сарадње са Сталним комитетом Савета Европе, односно у циљу заузимања заједничког става и евентуалног покретања процедуре за потписивање Нове Конвенције.

Учешће у раду међународних тела, чија је тема проблематика испољавања негативних појава у спорту, представља јединствену прилику да се кроз активну дискусију, непосредно сагледају актуелни трендови и тренутне интенције у земљама ЕУ када је у питању организација међународних и националних спортских догађаја, при чему треба имати у виду да надлежни органи Републике Србије који се баве безбедношћу и сигурности на спортским приредбама, спроводе низ активности у циљу реализације одредби Акционог плана у вези отвореног Поглавља 24 „Правда, слобода и безбедност”, потпоглавље „Полицијска сарадња”.

ПРЕПОРУКЕ

1. **ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ:** РАЗВОЈ СПОРТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ, УКЉУЧУЈУЋИ И ШКОЛСКИ СПОРТ

- Часови физичког васпитања су и даље основ усвајања навике редовног физичког вежбања и зато је изузетно важно инсистирати у наредном стратешком периоду на увећању броја часова физичке културе и васпитања у школама, али и на унапређењу њиховог квалитета. Стицање навика редовног физичког вежбања код ученика, примарни је циљ васпитно- образовног подручја физичког васпитања. Такође, од велике је важности да се омогући деци од првог до четвртог разреда основне школе да имају часове које спроводи професор физичког васпитања, а који је универзитетски образован и стручан за овај вид наставе.
- Створити навику свакодневног физичког вежбања је задатак целог друштва, а навике се стичу још од предшколског узраста и зато је важно инсистирати у наредном стратешком периоду на увођењу часова физичке културе и васпитања у систем предшколског васпитања. Усвојена знања о значају физичког вежбања, као и усвајање навике редовног физичког вежбања, значајно доприносе квалитету здравља током детињства и представљају основу за формирање правилног држања тела. Нарочито је значајно да се код деце још пре поласка у школу развије позитиван однос према физичком васпитању и здравом начину живота.
- Потребно је наставити са програмом Спорт у школе и инсистирати на укључивању што већег броја локалних самоуправа да подрже овај програм. Поред овог програма, потребно је и на националном и на локалном нивоу подржати и друге програме који имају за циљ креирање услов за укључивање већег броја деце у школски спорт.
- Неопходно је додатно унапређење квалитета али и обухвата деце и младих из осетљивих група у систем школских спортских и универзитетских такмичења.
- Од изузетне је важности заокружити правни оквир и донети све законске и подзаконске акте који ће додатно регулисати ову област. У складу са тим, неопходно је унапредити сарадњу министарства које се кроз своју надлежност баве питањем спорта и министарства која у надлежности имају систем образовања.
- Неопходно је подржати програме који имају за циљ едукацију деце и младих о важности редовне физичке активности и здравих стилова живота. Такође, важно је организовати и програме који имају за циљ дизање свести деце и младих о фер плеју и здравом спортском понашању, као и едуковати младе о навијачкој етици.
- У наредном стратешком периоду у оквиру свих нивоа јавних власти треба подржати програме који имају за циљ организовање широке лепезе (бесплатних) спортских секција за децу предшколског и школског као и студенте и на овај начин омогућити да спортске активности буду доступне што већем броју деце и младих из свих социјалних категорија. Важно је радити на развијању нових модела који ће повећати број активности у школским салама и спортским теренима у току викенда, летњег и зимског распуста, школске недеље спорта, развој нових модела СПРЕТ-а (спортско рекреативних такмичења и сл.).
- Спорт није равномерно развијен у свим јединицама локалне самоуправе, а квалитет понуде чак није ни у чврстој вези са степеном развијености самих локалних самоуправа, што указује на значај људских капацитета у самој локалној заједници. Такође, недовољно је развијен спорт у сеоским срединама и постоји јасна потреба да обезбеди већа доступност спорта и деци из сеоских средина.
- Препорука ка јединицама локалне самоуправе је да спроводе перманентна истраживања у оквиру којих би се мапирао број деце и младих који су укључени у систем спорта, разлог њихове (не)активности, али и детектовати врсте спорта и спортских активности које би им биле занимљиве, а којих можда нема у ЈЛС. Такође, редовна и систематична истраживања треба да спроводе и све организације које су препознате као главни носиоци школског спорта у Србији.

- Уочава се да је претходних година значајно средстава уложено у школску спортску инфраструктуру, али је свакако изузетно важно наставити са даљим улагањима. Приликом изградње, адаптације и реконструкције школске спортске инфраструктуре треба интензивније радити и на опремању школа спортском опремом и реквизитима, јер од квалитета опремљености зависи и квалитет реализације наставе физичког васпитања, али и већа укљученост ученика у ваннаставне физичке активности и у школски спорт. Опремање школа функционалним справама и реквизитима треба да буде обављено према претходно утврђеним приоритетима и спроведеној анализи. Такође, пошто су у питању објекти у којима вежбају деца, посебно је важно водити рачуна о повећању сигурности објекта, а на коју утиче велики број фактора: од избора адекватне стандардизоване опреме и материјала који се уграђују о објекат, преко нивоа опремљености адекватним справама и реквизитима, па до квалитетног управљања објектима. Како би се смањили трошкови одржавања, приликом изградње, адаптације и реконструкције ових објеката, потребно је водити рачуна о енергетској ефикасности.
- Важан услов, за унапређење приоритета "Развој спорта деце и омладине, укључујући и школски спорт" у будућности јесте и јачање капацитета релевантних чинилаца за спровођење школског спорта. Изузетно важно питање је ко све ради са децом у оквиру система школског спорта. Дозвола за рад је неопходан услов да би спортски стручњак у области школског спорта и физичког васпитања деце предшколског узраста стекао право на рад у пракси. Услови за добијање те дозволе су дефинисани Законом о спорту и Законом о основама система образовања и васпитања. У наредном периоду потребно је наставити на унапређењу тога, али и на јачању капацитета Савеза за школски спорт Србије, Савеза за школски спорт Војводине, као и интензивније радити на успостављању мреже локалних савеза за школски спорт.
- Неопходно је интензивније унапређење универзитетског спорта што укључује повећање учешћа студената на спортским студентским такмичењима, али и повећање понуде спортских садржаја на универзитетима.

2. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: ПОВЕЋАЊЕ ОБУХВАТА БАВЉЕЊА ГРАЂАНА СПОРТОМ КРОЗ РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ СПОРТСКЕ РЕКРЕАЦИЈЕ

- Основни правац развоја рекреативног спорта мора бити подизање свести грађана о значају рекреативног спорта, јер је она на релативно ниском нивоу. Изузетно је важно да се у наредном стратешком периоду чврсто инсистира на успостављању дугорочног плана промоције значаја рекреативног спорта. Неопходно је да овај план укључује широку и дуготрајну медијску кампању, на свим доступним медијима, укључујући и друштвене мреже. Приликом креирања кампање, посебно треба водити рачуна о различитим старосним групама: посебан фокус треба ставити на грађане средње и старије животне доби, који представљају најризичнију, а истовремено и најнезаинтересованију категорију. Такође, важно је радити и на промоцији значаја редовне физичке активности и међу децом и младима.
- У наредном стратешком циклусу, треба наставити са промоцијом здравих стилова живота и кроз организовање акција и манифестација које подстичу редовну физичку активност као животни стил. У овом сегменту је важно нагласити неопходност јачег међусекторског и међуинституционалног повезивања, како на националном, тако и на локалном нивоу – важно је повезати секторе спорта, здравља, образовања и социјалне заштите, али и НВО организације, као и приватни сектор.
- Потребно је наставити са јачањем капацитета организација који су кључни носиоци рекреативног спорта у Републици Србији: Асоцијација спорт за све Србије, Савез спорт за све Војводине, Савез за рекреацију и фитнес Србије и сл. али и развијати и мрежу носилаца рекреативног спорта и у јединицама локалне самоуправе. Такође, неопходно је јачање капацитета различитих спортских организација за стручно спровођење различитих програма у области спортске рекреације.
- Неопходно је наставити са развојем спортске инфраструктуре - планском изградњом, реконструкцијом, адаптацијом и санацијом отворених и затворених објеката а која има за циљ да подржи активности у области рекреативног спорта. Потребно је обезбедити плански и континуирано опремање са справама, реквизитима и ситним спортским реквизитима.

- Постојећи спортски објекти су углавном неприступачни спортистима са инвалидитетом због архитектонских баријера. Из тога произлази да је потребно додатно специјализовати, или барем прилагодити спортске објекте особа са инвалидитетом. Објекти јавне високоградње морају бити пројектовати и изграђени тако да особама са инвалидитетом, деци и старим особама буде омогућен несметан приступ и кретање.
- Изузетно је важно да јединице локалне самоуправе препознају значај рекреативног спорта и да у наредном периоду још интензивније подрже програме који имају за циљ бесплатне програме физичке рекреације намењене различитим старосним групама. Што се тиче бесплатних програма, важно је развити понуду која би била осетљива на потребе различитих старосних група, али и осетљива на различита интересовања и потребе мушког и женског становништва. Рекреативни спорт треба равномерно развијати у свим деловима земље.
- Посебно је важно да буду препознати и подржани програми спортске рекреације који су намењени инвалидима и лицима са сметњама у развоју.
- У наредном периоду, неопходно је развијати капацитете спортских организација и других актера за конкурисање на пројекте ЕУ и друге фондове, са нагласком на транснационалне пројекте за подршку аматерском спорту и решавање прекограничних изазова, попут намештања утакмица и других спортских такмичења, допинга, насиља, расизма, сваког облика нетолеранције и дискриминације, као и за унапређење доброг управљања, равноправности полова, социјалне укључености и физичке активности за све.

3. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: РАЗВОЈ И УНАПРЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА

- Од изузетне важности је наставити са радом на јачању капацитета свих релевантних актера за постизање врхунских спортских резултата, али и континуиран рад на унапређењу њихове међусобне повезаности и сарадње: од клубова као основе спорта до признатих националних спортских савеза који управљају спортом на различитим нивоима јавних власти и различитим нивоима територијалне организације (република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе). Важно је обезбедити услове и кадрове за квалитетно и дугорочно управљање свих наведених релевантних актера, јер бе зјасне дугорочне визије доносилаца одлука и управљача, адекватног плана и добре организације неће бити могуће направити систем који перманентно напредује и расте и из године у годину и производи спортисте који достижу врхунске спортске резултате.
- У наредном стратешком периоду, једна од кључних активности треба да буде наставак обезбеђивања системске и стабилне финансијске подршке у процесу развоја спортисте до постизања врхунског резултата, а која зависи од јасно прописаних критеријума. Другим речима, неопходно је обезбедити висок степен финансијске дисциплине, као и извесности планирању како трошкова, тако и свих потребних активности у овом процесу. Када се говори о финансијској подршци, веома је важно нагласити да та подршка мора бити континуирана и без икаквих неизвесности о томе да ли ће до ње доћи. Успостављање финансијске дисциплине у планирању и реализацији буџета, се посебно односи на рад јединица локалне самоуправе, јер је примећено да постоји велики број притужби спортских клубова на неизвесност у финансирању. С друге стране, спортске организације треба да наставе на унапређењу праксе редовног и адекватног правдања трошкова, а у складу са Законом о спорту. У оквиру ове препоруке, треба истаћи да је неопходно да се у наредном периоду ради и на обезбеђивању већег броја финансијских извора и већег обима финансијских средстава. Како би се спортистима пружиле пуне могућности развоја, потребно је наставити са континуираним пружањем одговарајуће непосредне или посредне подршке спортистима и спортисткињама који показују изузетне спортске квалитете, а та подршка треба да буде развијена у сарадњи са спортским организацијама. Такође, неопходно је наставити са радом на унапређењу квалитета тренерског рада, а у складу са Законом о спорту.
- Неопходно је наставити рад на унапређењу у препознавању и развоју талената код спортиста који имају предиспозиције за постизање врхунских спортских резултата. У овом контексту је важно радити на даљем повезивању науке и праксе и коришћење капацитета у идентификацији талената који могу уз квалитетан рад и подршку постићи врхунске спортске резултате. Са друге стране, изузетно је важан и рад тренера у спортским клубовима, као и професора физичке културе, који су у сталном контакту са децом и младима. Поред тога, неопходно је установити јасне критеријуме за препознавање младих талената.
- Препорука да у следећем стратешком циклусу треба наставити са увезивањем науке и праксе, како у смислу горе споменуте

идентификације талената, тако и у процесу развоја талената до врхунских спортских резултата. Другим речима, треба наставити са увезивањем релевантних носилаца: Републичког завода за спорт, Покрајинског завода за спорт и надлежних високошколских институција из области спорта са спортским организацијама, а у циљу обезбеђивања перманентне едукације тренера за примену савремених научних метода у свим фазама рада.

- У упоредној анализи прикупљених података по показатељима, уочено је да локалне самоуправе у изузетно малом броју стипендирају младе таленте са своје територије. Веома је значајно, у наредном стратешком периоду, инсистирати на томе да јединице локалне самоуправе препознају младе наде спорта и обезбеде им стипендије. На тај начин ће се омогућити младим спортским талентима да остану у својој локалној заједници и да развијају капацитете у родном граду, а са друге стране, на овај начин ће се омогућити једнаке шансе за развој и младим талентима из социјално депривираних породица. Ово је важно, нарочито ако се узме у обзир да је за постизање врхунског спортског резултата неопходна синергија физичких капацитета и кондиције, али и менталне стабилности. Свакако, треба наставити и са добром праксом Министарства омладине и спорта у обезбеђивању стипендија за врхунске категорисане спортисте.
- Наставити са јачањем капацитета националних спортских савеза како би могли бити адекватни носиоци обезбеђивања солидарности на различитим нивоима бављења спортом, развоја демократских односа унутар савеза, гаранције спортске кохезије, обезбеђења једнаког приступа бављења спортским активностима мушкарцима и женама, борбе против допинга, насиља и расистичког и ксенофобичног понашања. Наставити и са системском подршком националним гранским савезима и у циљу препознавања талената, осмишљавања квалитетних планова програма за њихов развој и развоја њихових спортских потенцијала.
- Наставити са регулацијом у вези са организацијом и управљањем професионалним спортом, а како би лица која се спортом баве професионално имала одговарајући друштвени статус и заштиту, као и могућност одбране од свих облика искоришћавања.
- Потребно је системски радити и на привлачењу и ангажовању најбољих спортских стручњака у организацијама у области спорта, у циљу подизања квалитета стручног рада, с посебним инсистирањем на перманентној едукацији спортских стручњака ангажованих у систему спорта.
- Препорука је да се настави са програмом „Шта после спортске каријере“, где се промовише значај стицања адекватног формалног образовања код врхунских спортиста. Кроз промоцију важности образовања код врхунских спортиста, омогућава им се да се и по завршетку успешне спортске каријере могу запослити и радити у другој области, а за који су се школовали и стекли диплому. Изузетно је важно да се млади спортисти мотивишу да се школују и неопходно је и да спортске организације инсистирају на томе још интензивније. Треба радити на унапређењу система средњошколског образовања, тако да се деци и младима омогући да кроз редовне програме заврше средњу школу. Такође, важно је утицати и на отвореност универзитета и факултета, односно тога да и високошколске установе прилагоде одређене програме и пруже системску подршку - кроз дефинисање статуса врхунских спортиста-студената, а кроз обезбеђивања услова за полагање испита у периодима када се спортиста не налази на припремама или такмичењима.

4. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ: РАЗВИЈЕНА СПОРТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

- Једна од кључних препорука је да се спроведе свеобухватна идентификација и уради објективна процена стања спортске инфраструктуре у Србији. За спровођење оваквог вида истраживања је важно испланирати средства и начине редовног ажурирања креиране базе података, како би држава Србија у сваком тренутку располагала тачним информацијама у вези са стањем спортске инфраструктуре. Тек након детаљне идентификације стања спортске инфраструктуре, било би могуће да се системски планира изградња, реконструкција и адаптација спортских објеката.
- У складу са Законом о спорту и на основу Правилника о националним евиденцијама у области спорта („Службени гласник РС”, број 24/17), подаци о спортским објектима треба да корисници/власници упишу у Националне евиденције које води Завод за спорт и медицину спорта РС. Међутим, велики број ЈЛС које су власнице значајног броја спортских објеката, нису извршиле овај унос података. Изузетно је важно да се и у наредном стратешком периоду, инсистира код представника ЈЛС да упишу своје спортске објекте.
- Један од кључних активности, на којима би требало интензивније радити, јесте и развој праксе доброг управљања спортским објектима. Коришћење објекта мора се ускладити са реалним потенцијалима његовог програмираног капацитета, посебно с аспекта његове

амортизације, јер успешно управљање објектом подразумева његово трајање, а то захтева обезбеђено финансирање замене свих дотрајалих делова, као и обнављања и служене опреме новом и технолошки савременијом.

- Чест изазов јесте и то што спортски објекти немају употребну дозволу, јер не задовољавају неопходне параметре сигурност приликом спортских активности. У наредном периоду, изузетно је важно радити на томе да се омогући да објекти спортске инфраструктуре добију све потребне дозволе и да се изврши процес легализације и укњижбе земље.
- Постојећи спортски објекти су углавном неприступачни спортистима са инвалидитетом због архитектонских баријера. Зато је важно у наредном стратешком периоду радити на доступности спортских објеката особама са инвалидитетом. Објекти високоградње јавне и пословне намене морају бити пројектовати и саграђени тако да особама са инвалидитетом, деци и старим особама буде омогућен несметан приступ и кретање.
- Приликом изградње, адаптације и реконструкције спортских објеката, потребно је водити и рачуна о енергетској ефикасности у циљу смањења потрошње енергије, али и у смислу смањивања трошкова одржавања објекта у будућности.
- Посебно је важно решити статус спортско-рекреативних центара који морају бити основни стуб у процесу развоја и унапређења спорта у Републици Србији. У овом смислу, поред планирања активности везаних за поновно оживљавање спортских центара, први корак би био и усклађивање Уредбе о коефицијентима запослених која није мењана деценијама. У том погледу, у спортским центрима у просеку преко половине запослених има плату на државном минимуму, а што чини ситуацију тренутно неодрживом и у том контексту није могуће планирати развојне мере.

5. ОСТАЛИ ЦИЉЕВИ

- Један од важних препорука за наредни процес стратешког планирања јесте успостављање редовног и прецизног система прикупљања података, како кроз извештавање, тако и кроз спровођење истраживања. Као што смо истакли, при анализи достављених извештаја у претходне четири године уочава се да институције и организације, али и градови и општине, не умеју да на квалитетан начин систематизују тражене информације. Релевантне организације не поседују тачне и прецизне податке који су неопходни за квалитетно планирање, али и праћење степена имплементације приоритета, циљева и активности. Неопходно је развити прецизну методологију за прикупљање података за све релевантне институције и организације у систему и системски радити на дизању капацитета на свим нивоима. Извесно је да у склопу израде следеће генерације стратегије за развој спорта треба повести рачуна о оквиру за праћење и евалуацију, али и капацитетима који то треба да подрже на свим нивоима.
- У току овог процеса стратешког планирања је учињен значајан искорак који се очитава у томе што су скоро све релевантне институције и организације, на свим нивоима донеле своје планске документе, а који воде остварењу циљева и активности из Стратегије. У наредном циклусу стратешког планирања, важно је обезбедити сву потребну подршку чиниоцима спорта у овом процесу и организовати радионице и обуке за писање планских докумената.
- Важно је наставити са јачањем капацитета свих релевантних актера и пружати им перманентне обуке и радионице, отворени дијалог и перманентно саветовање, а нарочито у области финансирања. Неопходно је наставити са инсистирањем на строгој финансијској дисциплини свих организација и свих нивоа власти. Ово посебно важи за јединице локалне самоуправе и територијалне спортске савезе, који морају да буду главни партнери у успостављању финансијског реда и дисциплине међу клубовима који функционишу на локалном нивоу.
- Један од кључних задатака у будућем стратешком периоду јесте успостављање спортске инспекције на локалном нивоу, а у складу са Законом о спорту, новом Законом о инспекцијском надзору, као и новим Законом о локалној самоуправи. Спортски инспектор на локалном нивоу би, као овлашћено лице, требало да врши инспекцијски надзор, односно да испитује спровођење Закона о спорту и прописа донетих на основу овог закона непосредним увидом у пословање и поступање физичких лица и организација у области спорта, испуњености услова за обављање спортских активности и делатности и испуњености услова за вршење послова стручног оспособљавања за спортска занимања. Просторни распоред спортске инспекције на локалном нивоу, као и механизме њиховог успостављања треба пажљиво планирати, али је неопходно успоставити квалитетан систем инспекцијског надзора.

- Неопходно је увођење строге контроле за све носиоце јавних функција, а у смислу доследне примене Закона о спорту и других закона који директно или индиректно уређују систем спорта у Републици Србији. Да би могли да говоримо о уређеном систему финансирања програма из области спорта потребно је стриктно поштовање свих процедура које су дефинисане Законом о спорту и подзаконским актима.
- Услед недовољно подстицајне пореске политике, спортски клубови се данас углавном ослањају на финансирање из средстава буџета, а мање на донаторска и спонзорска средства. Једна од препорука би била наставак напора на мењању пореске политике, у смислу мотивисања привредних субјеката да више инвестирају у спорт.
- У наредном стратешком циклусу потребно је креирати систем за едукацију свих релевантних актера, како би институције и организације из Републике Србија стекле знања и вештине да аплицирају на програме међународних приступних фондова. Са једне стране неопходно је направити мрежу експерата који знају да пишу квалитетне пројекте и програме и који знају међународне процедуре, а специјализовани су за област спорта. Са друге стране, још је важније припремити и едуковати наше институције и организације како да спроводе и реализују пројекте и програме (начине реализације активности, финансијско правдање и сл.) а у складу са ЕУ процедурама.
- Подаци истраживања реализованог за потребе праћење спровођења Стратегије недвосмислено показују да је учешће жена у различитим областима спорта на сразмерно ниском нивоу те да је неопходно развити различите програме подршке развоја женског спорта, рекреативног спорта за жене те оспособљавања и усавршавања спортских стручњакиња. Како је за конципирање неопходних мера потребно имати бољи увид у разлоге услед којих постоји неједнакост полова у различитим областима спорта, препорука је да се спроведе истраживање које би ове аспекте узело у обзир и на основну којих би се могле формулисати адекватне мере подстицаја.
- На основу показатеља чије је кретање праћено за период 2015-2018., може се закључити да је укљученост особа са инвалидитетом и сметњама у развоју у систем спорта у Србији релативно слаба, а да се у посебном неповољном положају налазе особе женског пола. У том смислу, неопходно је развити и појачати постојеће програме који имају за циљ повећање бављење различитим облицима спортских активности овог дела популације.
- Потребно је развити нове и појачати постојеће програме и механизме укључивања волонтера у систем спорта са посебним нагласком на подстицању учешћа жена. У том погледу, посебну важност добија израда Стратегије развоја волонтерског покрета у Републици Србији.
- На основу расположивих података за период 2015-2018 који говоре о извесном али не и пројектованом нивоу пораста броја квали-фикованих спортских стручњака, препорука је да се у на-редном периоду настави са развијањем програма обуке и стручног оспособљавање и усавршавање спортских стручњака и стручњакиња.
- Када је у питању развој спорта у Војсци, а имајући у виду остварене резултате у периоду 2015-2018., препорука је да се у наредном периоду посебна пажња посвети остваривању родне равноправности у области спорта у Војсци.
- У погледу медијске промоције спортских вредности и садржаја, препорука је да се у наредном стратешком периоду у праћење количине и квалитета спортских програма укључи већи број телевизијских канала. Такође, сугестија је и да се у систематско праћење уврсте и активности на веб порталима и друштвеним мрежама где постоји веома интензивна комуникација, информисање и формирање јавног мњења о спорту. Поред квантитативног аспекта у праћење би требало укључити и квалитативни аспект – карактеристике спортских емисија и степен у којем се кроз њих промовишу праве вредности те приближава значај бављења спортом свим грађанима Републике Србије.
- Национална стратегија за спречавање насиља и недоличног понашања на спортским приредбама која је донета 2013. године, а требало је да помогне у борби против хулиганизма у Србији, није имплементирана у пуном капацитету. Ипак, једна од значајних активности која је реализована јесте формирање Националног савета за спречавање негативних појава у спорту. Савет је формиран крајем 2017. године, а у односу на претходна два савета, проширене су му ингеренције. Циљ Националног савета је осмишљавање и надзор над спровођеним мерама у контексту смањивања и искорењивања негативних појава у спорту као што су: насиље на спортских догађајима, намештање утакмица, недозвољено клађење, злоупотреба деце у спорту, дискриминација и допинг. Препорука се односи на неопходност доношења нове Стратегије за спречава насиља и недоличног понашања, као и обезбеђивање услова за њену пуну имплементацију, као и имплементацију мера и планираних активности Националног савета.

- Неопходно је спровођење детаљне анализе постојећег стања када је у питању казнена политика и у том контексту дати препоруке и по потреби мењати постојећи важећи законски контекст. Препоручује се наставак активности које стоје у вези са креирањем и редовним ажурирањем јединствене базе података особа са изреченим мерама забране присуства спортским приредбама и формирање јединствене евиденције за праћење тока кривичних и прекршајних поступака у овој области.
- Током трајања следећег стратешког циклуса, потребно је додатно уредити начин поступања приватног сектора безбедности у целини и обезбедити пуну имплементацију Закона о приватном обезбеђењу. Резултати статистичких и аналитичких података МУП-а показали су да су најчешћи појавни облици насиља и недоличног понашања на спортским приредбама покушај уношења и коришћење пиротехничких средстава, бацање предмета на спортски терен, оштећење спортских објеката, али и неовлашћени улазак на спортски терен, паљење навијачких реквизита, вређање на националној, расној и верској основи.
- Нажалост, значајан број спортских објеката је дотрајао, без адекватних употребних дозвола и не испуњава савремене безбе-дносне стандарде у смислу постојања адекватних безебедносних и техничких система. У складу са тим, и у наредном периоду треба наставити са изградњом, реконструкцијом и адаптацијом спортске инфраструктуре, а у складу са савременим безбедносним стандардима.
- Препорука је и да се јединице локалне самоуправе активније укључе и да спроводе мере превенције недоличног понашања на својој територији, али и мере које се тичу обуставе финансирања клубова у којима има случајева насиља.
- Главна препорука у оквиру овог циља јесте да будуће активности и мере треба да буду пре свега у области превенције негативних појава у спорту. У том контексту, неопходно је појачати едукативне активности и промоцију културе толеранције и ненасиља свих актера, а нарочито деце и младих као будућих навијача.
- У претходним годинама су у области антидопинга постигнути значајни резултати. У наредном периоду треба наставити са применом савремене методологије.